

Internationella företag 1993 -1994

International business 1993 - 1994

Innehållsförteckning

Contents

Sida / Page

2	Statistikområdet Internationella Företag	Statistics on International Business (Swedish)
3	Tabellförteckning	List of tables
4	Sammanfattning	Summary in Swedish
5	Utlandsägda företag i Sverige	Foreign owned enterprises in Sweden
15	Svenskägda företag i utlandet	Swedish owned enterprises with activity abroad
16	Samtliga svenska koncerner med dotterbolag i utlandet 1993	All Swedish groups with subsidiaries abroad
18	De största industri- och tjänstekoncernerna 1993-1994	The largest manufacturing and service groups
31	Stora industrikoncerner 1993-1994	Large manufacturing groups
45	Strukturstudie av industrisektorn i Sverige 1993	Structural study of the manufacturing industry in Sweden
57	Fakta om undersökningarna	Methodological facts
62	Sammanfattning på engelska	Summary in English
63	Statistikområdet Internationella Företag (engelska)	Statistics on International Business (English)
64	Ordlista	List of terms
65	Definitioner	Definitions
65	Branschförteckning	List of activities
67	Landförteckning	List of countries

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK

/ Den statistikansvariga myndighetens logotyp /

Statistikansvarig myndighet

Närings- och Teknikutvecklingsverket NUTEK

117 86 STOCKHOLM

fax 08-19 68 26

Förfrågningar: Anne-Christine Strandell, tel 08-681 91 04
eller Christian Dicander, tel 08-681 91 09

Statistiska centralbyrån
Statistics Sweden

Producent

SCB, Programmet för industri

701 89 ÖREBRO

fax 019-17 69 64

Förfrågningar: Johan Erikson, tel 019-17 66 47,
eller Evalena Andersson, tel 019-17 61 50

Statistikområdet Internationella Företag

Sedan 1 juli 1994 är Närings- och Teknikutvecklingsverket, NUTEK, statistikansvarig myndighet för statistikområdet Internationella företag. Såväl svenska företags verksamhet i utlandet som utlandsägda företags verksamhet i Sverige studeras. NUTEK har givit Statistiska Centralbyrån, SCB, i uppdrag att genomföra de olika undersökningarna.

Internationella företag

Utlandsägda företag i Sverige

Årlig undersökning som innehåller bl. a. uppgifter om anställda och vissa ekonomiska uppgifter.

Svenskägda företag i utlandet

Samtliga svenska koncerner med dotterbolag i utlandet

Denna totalundersökning (kartläggning) genomförs vart tredje år och innehåller antal anställda fördelat på branscher, länder och storleksklasser. Den senast genomförda kartläggningen avsåg 1993.

De största svenskägda industri- och tjänstekoncernerna

Undersökningen är en årlig uppföljning av kartlägningsundersökningen, och omfattar de 80 största industri- respektive 40 största tjänstekoncernerna. Undersökningen innehåller uppgifter om antal anställda länderfördelat.

Stora industrikoncerner

Undersökningen omfattar 20 stora svenskägda industrikoncerner, och innehåller bl a geografisk fördelning av koncernernas fakturering och investeringar, en studie av verksamheten i Sverige och utlandet samt en specialstudie av koncernernas FoU-verksamhet i Sverige och utlandet.

Strukturstudie av industrisektorn i Sverige

Undersökningen belyser svensk ekonomis beroende av olika företagsgrupper (internationella företag och hemmamarknadsföretag), och innehåller uppgifter om bl. a. anställda, export, FoU och investeringar. samt vissa nyckeltal.

Publicering

Svenskt näringsliv och näringspolitik. En årlig publikation från NUTEK.

Lång sikt. Nyhetsbrev från NUTEK Analys som utkommer fyra gånger per år.

Utlandsägda företag. Statistiskt meddelande (serie F 18) från NUTEK/SCB som utkommer en gång per år.

Internationella företag. Statistiskt meddelande (serie F 22) från NUTEK/SCB som utkommer en gång per år, och innehåller resultat från samtliga delundersökningar ovan.

Svenska koncerners utlandsverksamhet. Statistiskt meddelande (i serie F) som utkommer vart tredje år.

Export-/Importåret. En årlig rapport från Statistiska centralbyrån om handel och globalisering.

Information och beställningar

Både NUTEK och SCB tar tacksamt emot synpunkter och kommentarer på de olika undersökningarna och hur de kan vidareutvecklas. För allmänna och övergripande synpunkter på undersökningarnas innehåll kan ni i första hand kontakta NUTEK. Kontaktpersoner är Anne-Christine Strandell (tel. 08-681 91 04, e-mail anne-christine.strandell@nutek.se) och Christian Dicander (tel. 08-681 91 09). Telefaxnumret är 08-19 68 26. "Svenskt näringsliv och näringspolitik", "Lång sikt" och andra publikationer från NUTEK kan beställas från NUTEK Förlag, 117 86 Stockholm. För frågor om enskilda statistikuppgifter hänvisas i första hand till SCB, Industriprogrammet. Kontaktpersoner där är Johan Erikson (tel. 019-17 66 47, e-mail j.erikson@scb.se) och Evalena Andersson (tel. 019-17 61 50). Telefaxnumret är 019-17 69 64. Statistiska Meddelanden och andra publikationer från SCB kan beställas från SCB, Publikationstjänsten, 701 89 Örebro. SCB har även tillgång till ett stort statistiskt råmaterial som använts i denna publikation. Bearbetningar av det statistiska materialet och andra typer av fördelningar än vad som redovisats i detta SM kan tas fram på beställning. Kontakta i så fall Johan Erikson eller Evalena Andersson enligt ovan, eller skriv till SCB, Industriprogrammet, 701 89 Örebro.

Tabellförteckning

List of tables

Sida / page

	Utlandsägda företag i Sverige		Foreign owned enterprises in Sweden
8	1. Utlandsägda företag och anställda 1995, 1994, 1993 och 1990. Branschfördelade.		1. Foreign owned enterprises and employees by major group of economic activity.
10	2. Utlandsägda företag och anställda 1995, 1994, 1993 och 1990 fördelade på ägarland.		2. Foreign owned enterprises and employees by home country.
12	3. Utlandsägda företag och anställda 1995, 1994, 1993 och 1990. Regionalfördelade.		3. Foreign owned enterprises and employees by region.
14	4. Utlandsägda företag och anställda 1995, 1994, 1993 och 1990. Storleksfördelade.		4. Foreign owned enterprises and employees by size of enterprise.
	Svenskägda företag i utlandet		Swedish owned enterprises with activity abroad
16	5. Anställda i svenskägda företag i utlandet och i utlandsägda företag i Sverige 1993.		5. Number of employees in Swedish-owned enterprises abroad and foreign-owned enterprises in Sweden.
18	6. Antal anställda i svenskägda industrikoncerner 1993 och 1990.		6. Number of employees in Swedish owned manufacturing and service groups.
20	7. Antal anställda i samtliga svenskägda koncerner med dotterbolag i utlandet 1993. Branschfördelade.		7. Number of employees in Swedish owned groups by major group of economic activity.
21	8. Antal anställda i samtliga svenskägda koncerner med dotterbolag i utlandet 1993 fördelade efter koncernstorlek.		8. Number of employees in Swedish owned groups by group size.
23	9. Antal anställda i de 80 största industrikoncernerna 1993 och 1994.		9. Number of employees in the 80 largest manufacturing groups.
23	10. Antal anställda i de 40 största tjänstekoncernerna 1993 och 1994.		10. Number of employees in the 40 largest service groups.
24	11a. Anställda i svenskägda industrikoncerner 1993 fördelat på koncerngrupp.		11a. Number of employees in Swedish owned manufacturing groups by type of group.
26	11b. Anställda i icke-industriella svenskägda koncerner 1993 fördelat på koncerngrupp.		11b. Number of employees in Swedish owned groups outside manufacturing by type of group.
28	12. Anställda i de ca 80 största industrikoncernerna 1993 och 1994.		12. Number of employees in the 80 largest manufacturing groups.
30	13. Anställda i de 40 största tjänstekoncernerna 1993 och 1994.		13. Number of employees in the 40 largest service groups.
33	14. Anställda, externfakturering och nettoinvesteringar 1994 efter landområden (procent).		14. Number of employees, sales to external customers and net investment by geographical area (per cent).
33	15. Storkoncernernas FoU-utgifter 1993 och 1994 (Mkr).		15. R&D expenditures in large manufacturing groups.
35	16. Storkoncernernas andel av det svenska näringslivets anställda, förädlingsvärde och omsättning 1993 och 1994. Branschfördelat.		16. Large manufacturing groups' share of the number of employees, value added and turnover of the Swedish business sector. By major group of economic activity.
36	17. Storkoncernerna 1994.		17. Large manufacturing groups 1994.
37	18. Storkoncernerna 1993.		18. Large manufacturing groups 1993.
38	19. Anställda, externfakturering och nettoinvesteringar fördelat på landområden.		19. Number of employees, sales to external customers and net investment.
39	20. FoU-utgifter och FoU-årsverken i storkoncernerna 1993 och 1994.		20. R&D expenditures and man-years in large manufacturing groups.
40	21. FoU-årsverken som utförs av akademiker.		21. R&D man-years performed by university graduates.
41	22. Storkoncernernas verksamhet i Sverige och utlandet 1993 och 1994.		22. Business activity in Sweden and abroad in large manufacturing groups.
42	23. Storkoncernernas andel av det svenska näringslivet 1993 och 1994, branschfördelat.		23. Large manufacturing groups' share of the business sector, by major group of economic activity.
43	24. Relationstal 1994.		24. Ratios 1994.
44	25. Relationstal 1993.		25. Ratios 1993.
	Strukturstudie av industrisektorn i Sverige		Structural study of the manufacturing industry in Sweden
47	26. Några relationstal för internationella företag och hemmamarkadsföretag 1993.		26. Some ratios for international enterprises and home market enterprises.

48	27. Tillverkningsindustrin 1993 fördelad på internationella företag och hemmamarknadsföretag	27. Manufacturing industry by international enterprises and home market enterprises.
49	28. Tillverkningsindustrin 1993 fördelad efter internationaliseringsgrad.	28. Manufacturing industry by degree of internationalisation.
50	29. Internationella företag 1993 fördelade på företagstyp.	29. International enterprises by type of enterprise.
51	30. Internationella företag 1993 fördelade efter internationaliseringsgrad.	30. International enterprises by degree of internationalisation.
52	31. Hemmamarknadsföretag 1993 fördelade på familjeföretag och övriga industriföretag.	31. Home market enterprises by family owned enterprises and other enterprises.
53	32. Hemmamarknadsföretag 1993 fördelade efter internationaliseringsgrad.	32. Home market enterprises by degree of internationalisation.
54	33. Basindustrin 1993 fördelad på företagstyper.	33. Basic industry by type of enterprise.
55	34. Verkstadsindustrin 1993 fördelad på företagsstyper.	34. Manufacture of fabricated products, machinery and equipment by type of enterprise.
56	35. Övrig industri 1993 fördelad på företagstyper.	35. Other manufacturing industry by type of enterprise.

Sammanfattning

Det svenska näringslivet är i stor och växande omfattning beroende av internationella företag. De största svenska internationella koncernerna har en omfattande del av sin verksamhet i utlandet. 1994 hade ett urval av 20 stora industrikoncerner 64 procent av sina anställda i utlandet och 60 procent av förädlingsvärdet var hänförligt till verksamhet utanför Sverige. 75 procent av koncernernas försäljning gick till kunder i utlandet. Utlandsverksamheten var fortfarande koncentrerad till de historiskt dominerande marknaderna i EU, Nordamerika och Norden. På tillväxtmarknaderna i Asien är verksamheten fortfarande marginell. 1994 var 9,5 procent av utlandsförsäljningen, 8,7 procent av de anställda i utlandet och 3,8 procent av nettoinvesteringarna i utlandet lokaliserade till Asien.

Koncernernas produktivitet ökade kraftigt mellan 1993 och 1994. Förädlingsvärdet per anställd ökade med 20 procent, något mer i Sverige än i utlandet. Störst ökning hade skogskoncerner i Sverige, 28,6 procent.

Trots utlandets betydelse för verksamheten är FoU-verksamheten fortfarande koncentrerad till Sverige. 1994 utfördes 66 procent av koncernernas FoU-årsverken i Sverige.

De stora industrikoncernerna svarar för en stor del av industrins verksamhet i både Sverige och utlandet. I Sverige stod koncernerna för 27 procent av den totala sysselsättningen i industrisektorn 1993. I utlandet stod de för 78 procent av antalet anställda i utlandet i samtliga svenska industrikoncerner samma år. Näringslivets totala verksamhet i utlandet kartläggs vart tredje år, senast 1993. Då hade svenska koncerner 535 000 anställda i utlandet, vilket är knappt 10 procent mindre än 1990. Under samma period minskade sysselsättningen i Sverige i internationella koncerner med 14 procent, varför internationaliseringsgraden ökade från 45 till 47 procent. Minskningen skedde i de stora koncernerna. I de mindre koncernerna, med upp till 1000 anställda totalt i koncernen ökade antalet anställda i utlandet mellan 1990 och 1993.

Det svenska näringslivet expanderade kraftigt i Central- och Östeuropa mellan 1990 och 1993. Ökningen var 10 700 anställda, mer än 1600 procent. Expansionen fortsatte mellan 1993 och 1994 visar en studie av antalet anställda i de 80 största industri- respektive 40 största tjänstekoncernerna. Ökningen var 28 procent i industrikoncernerna och 11 procent i tjänstekoncernerna. Industrikoncernerna minskade sitt totala antal anställda i utlandet med 5 procent mellan 1993 och 1994, främst beroende på att två koncerner förvärvades av utländska ägare. Antalet anställda i utlandet i tjänstekoncernerna ökade med 10 procent under samma period.

Svenska koncerners etableringar utomlands sker i stor utsträckning i samma länder som investerar mycket i Sverige. Av svenska koncerners 10 största etableringsländer 1993 var 7 bland de 10 största investerarländerna i Sverige. Mätt i antalet anställda var det svenska ägandet i utlandet 1993 fortfarande mer än dubbelt så stort som det utländska ägandet i Sverige, 535 000 anställda utomlands i svenska koncerner mot 210 000 anställda i utlandsägda företag i Sverige.

Det utländska ägandet i Sverige steg till rekordnivåer 1995. Totalt var då 246 000 personer anställda i utlandsägda företag, 12 procent av hela näringslivet. I kemisk industri svarar utlandsägda företag för 47 procent av den totala sysselsättningen. Det utländska ägandet domineras av EU-länderna, även om USA nu är det största enskilda ägarlandet efter stora förvärv i Sverige under 1995.

Industrisektorns samlade beroende av internationella företag (svenska internationella koncerner och utlandsägda företag) mättes senast 1993. Då svarade internationella företag för 56 procent av industrisektorns sysselsättning, 62 procent av förädlingsvärdet, 84 procent av exporten och 95 procent av FoU-verksamheten. Familjeföretag med färre än 500 anställda svarade för 33 procent av industrisektorns sysselsättning, och övriga hemmamarknadsföretag för resterande 10 procent.

Utlandsägda företag i Sverige

Utlandsinflytandet ökar

Vid 1995 års utgång fanns 3 344 utlandsägda företag i Sverige, med sammanlagt drygt 246 000 anställda. Det är den högsta siffran för antal anställda i utlandsägda företag som uppmätts, och en ökning med 15 procent jämfört med året före (se diagram 1). En del av ökningen mellan 1994 och 1995 kan förklaras av att en svensk koncern under 1995 fusionerades med en amerikansk koncern.

Ökningen av antalet anställda i utlandsägda företag innebar också att den utlandsägda andelen av det svenska näringslivet ökade. Efter att under några år ha legat stabilt kring 10 procent ökade andelen till 12 procent 1995, vilket är den högsta andel som noterats (se diagram 1). I tillverkningsindustrin stod utlandsägda företag för 19 procent av sysselsättningen 1995.

USA största enskilda ägarland

Genom den ovan nämnda affären blev USA det största enskilda ägarlandet. Amerikanskägda företag i Sverige hade drygt 41 000 anställda 1995, en ökning med 40 procent, eller 10 000 personer jämfört med 1994. Nederländerna, vilket var största enskilda ägarland 1994, minskade sitt antal anställda i Sverige med 10 procent till drygt 35 000 anställda, och passerades även av Schweiz, som ökade sitt antal anställda i Sverige med fem procent, till drygt 38 000 anställda. Schweiz var största ägarland i Sverige under perioden 1988-1993. Storbritannien var det land som ökade antalet anställda mest. Ökningen var drygt 8 000 personer, 60 procent, mellan 1994 och 1995.

EU-länderna dominerar ägandet

Även om USA var det största enskilda ägarlandet, dominerade företag från EU-länderna det utländska ägandet i Sverige med 57 procent av alla anställda i utlandsägda företag, 23 procent av de anställda fanns i företag från andra europeiska

länder, 17 procent i företag från NAFTA (USA, Kanada och Mexiko) och 2 procent i företag från Asien. Motsvarande siffror 1990 var 53 procent EU, 31 procent andra europeiska länder, 13 procent NAFTA och 1 procent Asien. För jämförbarhets skull har samma grupperingar av EU och NAFTA använts för 1990 som gällde 1995.

Det nordiska inslaget i det utländska ägandet är fortfarande betydande, och ökade något mellan 1994 och 1995. I slutet av 1995 fanns 29 procent av de anställda i utlandsägda företag i företag som ägs av ett nordiskt land (21 procent nordiska länder inom EU, och 7 procent Norge), 1 procentenhet mer än året före. På lite längre sikt har det nordiska ägandet däremot minskat. 1990 fanns 35 procent av de anställda i utlandsägda företag i nordiskägda företag.

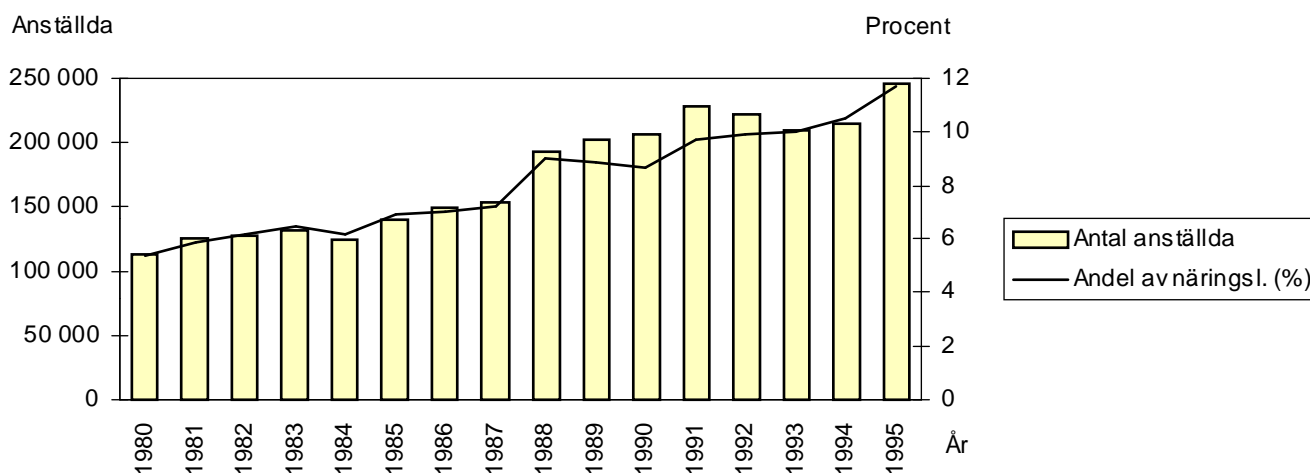
Det utländska ägandet är starkt koncentrerat

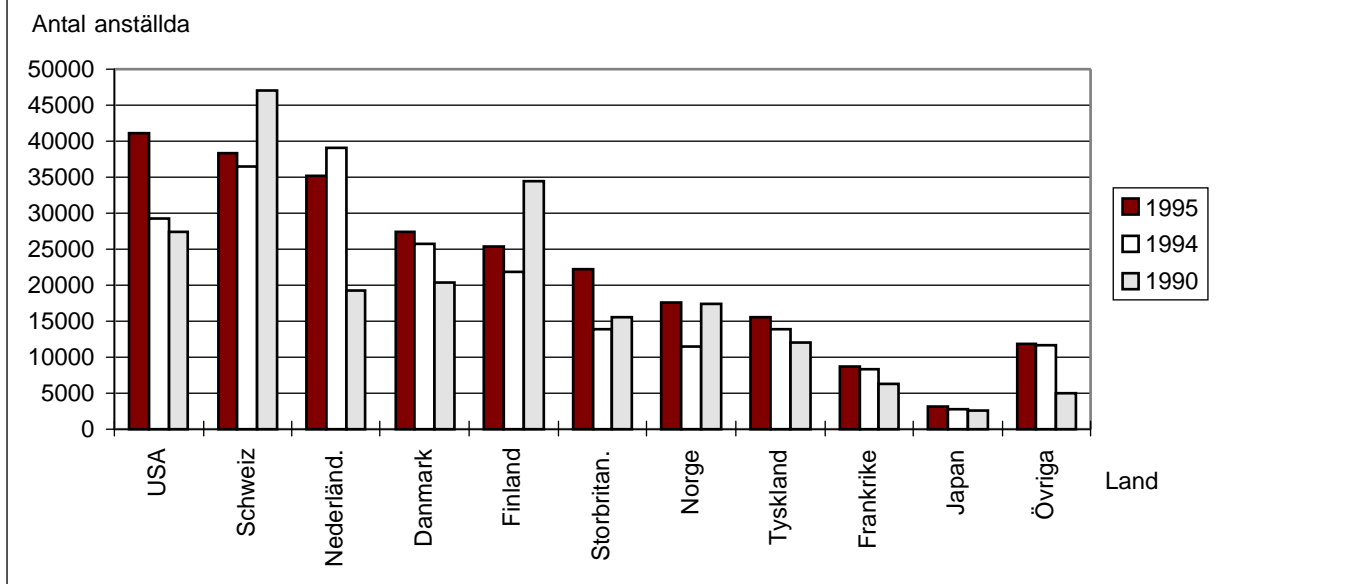
Det utländska ägandet är koncentrerat till ett fåtal länder. USA, det största ägarlandet, svarade för 17 procent (41 007 anställda) av antalet anställda i utlandsägda företag i Sverige. Schweiz svarade för 16 procent (38 292 anställda) och Nederländerna för 14 procent (35 247). De tre största ägarländerna svarade således för nästan hälften av det samlade utländska ägandet. Utökas gruppen till de tio största ägarländerna täcktess mer än 95 procent av det samlade utländska ägandet i Sverige. De tio största ägarländerna är en stabil grupp - det var samma tio länder som ägde mest både 1990 och 1995.

Många tjänsteföretag, men flest anställda inom industrin

Av antalet utlandsägda företag 1995 var 24 procent verksamma inom utvinnings- och tillverkningsindustrin, medan 72 procent tillhörde tjänstesektorn. Av de övriga företagen var de flesta verksamma inom byggsektorn. Flest utlandsägda företag fanns inom partihandeln, med 1 172 utlandsägda företag.

Diagram 1. Antal anställda i utlandsägda företag, i absoluta tal och som andel av näringslivet, 1980 - 1995.

Diagram 2. Anställda i utlandsägda företag 1995, 1994 och 1990 fördelat på hemnation.

Industrin dominerade dock sysselsättningen i utlandsägda företag, med knappt 133 000 anställda, eller 54 procent av antalet anställda i utlandsägda företag. 42 procent (104 000 anställda) återfanns i tjänstesektorn och tre procent i byggsektorn.

Inom industrin fanns det största antalet anställda i utlandsägda företag inom verkstadsindustrin, där nästan 60 000 personer arbetade i utlandsägda företag. Antalet ökade med 12 procent mellan 1994 och 1995. Antalet anställda ökade mest inom den kemiska industrin, där antalet anställda i utlandsägda företag ökade med nästan 40 procent, eller drygt 7 000 personer, mellan 1994 och 1995. Inom tjänstesektorn var partihandeln den bransch där utlandsägda företag hade flest anställda, drygt 40 000.

Nästan halva den kemiska industrin är utlandsägd

Totalt svarade utlandsägda företag för 12 procent av sysselsättningen i det svenska näringslivet. Inom utvinnings- och tillverkningsindustrin var utlandsägda företags andel 19 procent, medan den i tjänstesektorn var 9 procent.

Utlandsägda företags andel av sysselsättningen var störst i den kemiska industrin. Inom denna bransch svarade utlandsägda företag för 47 procent av det totala antalet anställda. Andelen hade ökat med 12 procentenheter sedan året före. Andra branscher inom utvinnings- och tillverkningsindustrin där utlandsägda företags andel av sysselsättningen var stor var jord- och stenvaruindustri (35 procent) och stål- och metallverk (28 procent). Lägsta andelen återfanns i trävaruindustrin, där endast tre procent av det totala antalet anställda i branschen arbetade i utlandsägda företag. Andelen anställda i utlandsägda företag i verkstadsindustrin var 18 procent. Verkstadsindustrins delbranscher visade helt olika bilder. I maskinindustrin var utlandsägda företags andel 32 procent, medan den i metallvaruindustrin endast var fem procent av alla anställda i branschen.

Inom tjänstesektorn var partihandeln den bransch där utlandsägdas andel är störst, 24 procent, följt av uthyrning och databehandling (21 procent). Inom övriga tjänstebranscher var andelen 10 procent eller lägre.

Stora företag dominerar sysselsättningen

Av de utlandsägda företagen var 75 procent att betrakta som små (<50 anställda). Dessa företags andel av sysselsättningen i utlandsägda företag var dock endast 12 procent. Majoriteten av de anställda fanns i stora företag. Åtta procent av de utlandsägda företagen, 276 företag, hade 200 anställda eller fler 1995. Dessa företag svarade för 65 procent av sysselsättningen i utlandsägda företag, och hade tillsammans knappt 160 000 anställda.

Storstadslänen dominerar

Majoriteten av de anställda i utlandsägda företag återfanns i de treorstadslänen (Stockholms, Malmöhus samt Göteborgs och Bohus län). Knappt 124 000 anställda (51 procent av alla anställda i utlandsägda företag) återfanns i de tre länen, varav 67 000 (27 procent) i Stockholms län.

Det län där störst andel av näringslivets antal anställda arbetade i utlandsägda företag var Västmanlands län. 22 procent av länets anställda arbetade vid arbetsställen tillhörande utlandsägda företag. Andra län där utlandsägda företags andel av sysselsättningen var relativt hög var Malmöhus län (17 procent) och Värmlands län (16 procent).

Vidare information

Mer information om utlandsägda företag i Sverige återfinns i Statistiskt Meddelande F 18 SM 9601, Utlandsägda företag 1995, samt i NUTEKs årspublikation Svenskt näringsliv och näringspolitik 1996.

Tabell 1**Utlandsägda företag och anställda 1995, 1994, 1993 och 1990. Branschfördelade.**

Foreign owned enterprises and employees by major group of economic activity.

Bransch	SNI 92	1995				1994			
		Antal företag	Antal anst.	Andel anst.	Anst. i proc av näringsl.	Antal företag	Antal anst.	Andel anst.	Anst. i proc av näringsl.
Jord-, skogsbruk, fiske, el, gas, värme, vatten	01-05, 40-41	17	214	0	0	15	215	0	0
Utvinning och tillverkning	10-37	792	132 951	54	19	692	109 012	51	16
däruv									
Utvinning av mineral	10-14	12	712	0	8	9	389	0	4
Livsmedelsindustri	15-16	53	14 098	6	21	52	13 127	6	20
Textilindustri	17-19	25	2 425	1	14	26	2 272	1	14
Trävaruindustri	20	15	969	0	3	15	894	0	3
Massa- och grafisk industri	21-22	99	8 736	4	9	97	7 485	3	7
Kemisk industri och gummi	23-25	129	25 319	10	47	112	18 214	9	35
Jord- och stenvaruindustri	26	34	6 318	3	35	28	5 637	3	31
Stål- och metallverk	27	38	10 584	4	32	26	5 152	2	16
Verkstadsindustri	28-35	346	59 695	24	18	297	53 248	25	16
varav									
Metallvaruindustri	28	59	3 850	2	5	53	3 345	2	5
Maskinindustri	29	153	30 571	12	32	132	26 243	12	29
Industri för el och optik	30-33	91	17 823	7	22	77	18 534	9	24
Transportmedelsindustri	34-35	43	7 451	3	9	35	5 126	2	6
Övrig tillverkningsindustri	36-37	41	4 095	2	17	30	2 594	1	12
Byggverksamhet	45	74	8 511	3	5	90	8 101	4	5
Tjänsteverksamhet	50-99	2 403	104 239	42	9	2 219	96 628	45	8
däruv									
Handel med motorfordon	50	69	3 368	1	6	77	3 052	1	6
Partihandel	51	1 172	40 382	16	24	1 110	38 119	18	24
Detaljhandel	52	92	6 834	3	4	87	5 895	3	3
Hotell och restaurang	55	36	3 700	2	5	30	2 605	1	4
Transporter	60-62	68	9 347	4	8	75	9 938	5	9
Resebyråer, post/tele	63-64	136	7 337	3	6	119	6 397	3	5
Finansiell verksamhet	65-67	104	2 557	1	3	88	2 163	1	3
Fastighetsverksamhet	70	119	224	0	0	97	291	0	1
Uthyrning, databehandling	71-72	121	8 985	4	21	119	8 628	4	22
Forskning och andra företagstjänster	73-74	412	17 471	7	10	356	16 031	7	10
Övriga tjänster	75-99	74	4 034	2	4	61	3 509	2	4
Ej branschkodade företag	0	58	103	0	10	58	58	0	2
TOTALT		3 344	246 018	100	12	3 074	214 014	100	10

Tabell 1 (forts)

Bransch	SNI 92	1993			1990			
		Antal företag	Antal anst.	Anst. i proc av näringsl.	Antal företag	Antal anst.	Andel anst.	Anst. i proc av näringsl.
Jord-, skogsbruk, fiske, el, gas, värme, vatten	01-05, 40-41	14	185	0	13	136	0	0
Utvinning och tillverkning	10-37	652	108 138	16	665	124 360	60	14
därav								
Utvinning av mineral	10-14	7	506	5	5	404	0	3
Livsmedelsindustri	15-16	49	13 392	20	47	13 645	7	19
Textilindustri	17-19	28	1 975	13	21	1 561	1	6
Trävaruindustri	20	13	811	2	20	936	0	2
Massa- och grafisk industri	21-22	78	7 282	7	64	9 487	5	8
Kemisk industri och gummi-	23-25	97	14 129	26	108	17 289	8	25
Jord- och stenvaruindustri	26	28	6 181	29	31	7 734	4	33
Stål- och metallverk	27	21	4 814	14	13	2 744	1	7
Verkstadsindustri	28-35	300	56 772	17	325	68 782	33	16
varav								
Metallvaruindustri	28	58	3 490	5	94	7 816	4	7
Maskinindustri	29	126	25 973	26	124	26 299	13	24
Industri för el och optik	30-33	77	19 741	26	75	29 577	14	31
Transportmedelsindustri	34-35	39	7 568	9	32	5 090	2	5
Övrig tillverkningsindustri	36-37	31	2 276	9	31	1 778	1	6
Byggverksamhet	45	60	7 473	4	76	7 281	4	3
Tjänsteverksamhet	50-99	1 936	94 354	8	1 773	75 016	36	6
därav								
Handel med motorfordon	50	66	2 034	4	58	2 538	1	4
Partihandel	51	1 036	38 866	24	1 024	36 319	18	20
Detaljhandel	52	67	5 191	3	71	3 747	2	2
Hotell och restaurang	55	16	2 777	4	13	2 156	1	3
Transporter	60-62	74	10 510	9	67	9 703	5	7
Resebyråer, post/tele	63-64	93	7 117	5	83	3 324	2	2
Finansiell verksamhet	65-67	66	1 754	2	76	2 006	1	2
Fastighet	70	65	141	0	45	191	0	0
Uthyrning, databehandling	71-72	87	7 428	19	86	3 128	2	10
Forskning och andra företagstjänster	73-74	317	15 689	9	218	10 827	5	7
Övriga tjänster	75-99	49	2 847	3	32	1 077	1	1
Ej branschkodade företag	0	57	77	1	40	93	0	2
TOTALT		2 719	210 252	10	2 567	206 886	100	9

Tabell 2**Utlandsägda företag och anställda 1995, 1994, 1993 och 1990 fördelade på ägarland.**

Foreign owned enterprises and employees by home country.

Ägarland	1995			1994		
	Antal företag	Antal anst.	Andel anst.	Antal företag	Antal anst.	Andel anst.
TOTALT	3 344	246 018	100	3 074	214 014	100
Därav:						
Norden	922	70 279	29	838	58 943	28
EU15	1 923	139 511	57	1 772	127 489	60
NAFTA	479	41 466	17	427	29 753	14
Asien	144	6 049	2	105	5 460	3
USA	470	41 007	17	421	29 309	14
Schweiz	303	38 292	16	283	36 423	17
Nederländerna	433	35 247	14	396	39 049	18
Danmark	277	27 343	11	256	25 593	12
Finland	345	25 324	10	327	21 835	10
Storbritannien	373	22 223	9	309	13 887	6
Norge	298	17 587	7	255	11 515	5
Tyskland	274	15 490	6	269	13 758	6
Frankrike	103	8 688	4	105	8 387	4
Japan	87	3 020	1	56	2 678	1
Österrike	28	2 284	1	29	2 159	1
Saudiarabien	26	2 150	1	29	1 964	1
Belgien / Luxemburg	57	2 075	1	51	1 970	1
Kuwait	5	699	0	5	725	0
Italien	20	680	0	22	719	0
Kanada	9	459	0	6	444	0
Liechtenstein	11	425	0	14	476	0
Australien	8	348	0	6	9	0
Central- och Östeuropa	18	122	0	23	127	0
Irland	3	106	0	4	103	0
Spanien	4	36	0	3	22	0
Övriga länder	54	427	0	41	374	0
Land ej specificerat	138	1 986	1	164	2 488	1
TOTALT	3 344	246 018	100	3 074	214 014	100

Ländergrupperna innefattar följande länder:

Norden: Danmark, Finland, Island, Norge

EU 15: Belgien/Luxemburg, Danmark, Finland, Frankrike, Grekland, Irland, Italien, Nederländerna, Portugal, Spanien, Storbritannien, Tyskland, Österrike

NAFTA: USA, Kanada, Mexiko

Anledningen till att summan av ländergruppernas andelar är större än 100 procent är att Danmark och Finland ingår i både Norden och EU 15.

Tabell 2 (forts)

Ägarland	1993			1990		
	Antal företag	Antal anst.	Andel anst.	Antal företag	Antal anst.	Andel anst.
TOTALT	2 719	210 252	100	2 567	206 886	100
Därav:						
Norden	810	65 313	31	882	72 034	35
EU15	1 618	122 686	58	1 483	110 492	53
NAFTA	386	29 752	14	359	27 750	13
Asien	78	4 498	2	52	2 519	1
USA	376	29 213	14	350	27 379	13
Schweiz	303	38 861	18	328	47 008	23
Nederländerna	323	32 787	16	199	19 185	9
Danmark	247	28 156	13	248	20 293	10
Finland	342	23 913	11	372	34 372	17
Storbritannien	241	10 865	5	271	15 607	8
Norge	221	13 244	6	260	17 369	8
Tyskland	244	12 471	6	222	11 906	6
Frankrike	120	9 191	4	92	6 258	3
Japan	55	3 756	2	49	2 510	1
Österrike	26	2 294	1	15	259	0
Saudiarabien	..	..	..	..	..	..
Belgien / Luxemburg	44	1 591	1	33	1 509	1
Kuwait	5	629	0	..	..	..
Italien	22	713	0	23	866	0
Kanada	10	539	0	9	371	0
Liechtenstein	10	366	0	..	..	..
Australien	5	11	0	7	254	0
Central- och Östeuropa	18	107	0	..	..	..
Irland	4	253	0	4	204	0
Spanien	4	445	0	3	25	0
Övriga länder	37	250	0	23	373	0
Land ej specificerat	62	597	0	66	1 392	1
TOTALT	2 719	210 252	100	2 567	206 886	100

Tabell 3**Utlandsägda företag och anställda 1995, 1994, 1993 och 1990. Regionalfördelade.**

Foreign owned enterprises and employees by region.

Län/kommun	1995				1994			
	Antal arbets- ställen	Antal anst.	Andel anst.	Anst. i proc av näringsl.	Antal arbets- ställen	Antal anst.	Andel anst.	Anst. i proc av näringsl.
Län								
01 Stockholms län	2 250	67 022	27	13	1 943	59 938	28	12
12 Malmöhus län	1 010	33 709	14	17	893	30 462	14	16
14 Göteborgs och Bohus län	899	22 984	9	11	802	18 742	9	9
19 Västmanlands län	211	14 066	6	22	207	13 285	6	22
05 Östergötlands län	246	11 640	5	12	220	9 626	4	10
15 Älvsborgs län	232	10 722	4	12	212	7 652	4	9
17 Värmlands län	184	9 839	4	16	174	9 582	4	16
20 Kopparbergs län	160	7 602	3	12	136	5 114	2	9
18 Örebro län	185	6 944	3	11	162	4 833	2	8
22 Västernorrlands län	242	6 575	3	11	226	5 997	3	11
16 Skaraborgs län	134	6 269	3	10	119	5 130	2	9
06 Jönköpings län	207	5 971	2	7	179	5 409	3	7
04 Södermanlands län	142	5 899	2	11	120	6 549	3	13
07 Kronobergs län	133	5 784	2	12	121	5 341	2	12
08 Kalmar län	116	5 186	2	10	104	3 597	2	7
03 Uppsala län	127	4 807	2	10	117	3 039	1	6
11 Kristianstads län	152	4 447	2	8	136	4 017	2	7
10 Blekinge län	104	3 992	2	12	90	3 374	2	10
13 Hallands län	169	3 658	1	7	186	3 997	2	8
21 Gävleborgs län	148	3 423	1	5	143	3 269	2	5
24 Västerbottens län	145	2 318	1	4	145	1 925	1	4
25 Norrbottens län	123	1 827	1	3	129	1 923	1	4
23 Jämtlands län	54	859	0	3	53	768	0	3
09 Gotlands län	27	475	0	4	26	445	0	4
TOTALT	7 400	246 018	100	12	6 643	214 014	100	10
Kommun								
Stockholm	1 310	28 488	12	10	1 164	28 488	13	10
Göteborg	657	11 231	5	7	605	11 231	5	8
Malmö	467	10 638	4	13	427	10 638	5	14
Övriga kommuner	4 966	195 661	80	12	4 447	163 657	76	11
TOTALT	7 400	246 018	100	12	6 643	214 014	100	10

Tabell 3 (forts)

Län/kommun	1993				1990			
	Antal arbets- ställen	Antal anst.	Andel anst.	Anst. i proc av näringsl.	Antal arbets- ställen	Antal anst.	Andel anst.	Anst. i proc av näringsl.
Län								
01 Stockholms län	1 751	59 119	28	12	1 681	56 926	28	10
12 Malmöhus län	770	28 695	14	15	767	25 295	12	12
14 Göteborgs och Bohus län	710	18 752	9	9	741	18 889	9	8
19 Västmanlands län	218	14 108	7	23	187	14 807	7	20
05 Östergötlands län	212	10 164	5	10	194	11 700	6	11
15 Älvsborgs län	188	6 749	3	7	175	7 612	4	7
17 Värmlands län	157	9 074	4	15	128	7 571	4	11
20 Kopparbergs län	126	4 830	2	8	110	4 736	2	6
18 Örebro län	149	4 991	2	8	147	4 248	2	6
22 Västernorrlands län	212	5 259	3	9	215	5 425	3	8
16 Skaraborgs län	102	5 781	3	10	89	6 405	3	9
06 Jönköpings län	162	5 324	3	7	177	5 867	3	7
04 Södermanlands län	109	5 366	3	10	103	6 270	3	10
07 Kronobergs län	109	5 799	3	12	93	5 363	3	10
08 Kalmar län	82	3 707	2	7	75	4 475	2	7
03 Uppsala län	114	2 969	1	6	93	2 533	1	5
11 Kristianstads län	118	3 818	2	6	105	3 738	2	6
10 Blekinge län	71	3 299	2	10	47	2 780	1	7
13 Hallands län	138	3 476	2	7	120	3 774	2	7
21 Gävleborgs län	132	3 569	2	6	118	3 734	2	5
24 Västerbottens län	149	2 427	1	5	137	2 472	1	4
25 Norrbottens län	122	1 967	1	4	110	1 531	1	3
23 Jämtlands län	45	624	0	2	42	523	0	2
09 Gotlands län	20	385	0	4	14	212	0	2
TOTALT	5 966	210 252	100	10	5 668	206 886	100	9
Kommun								
Stockholm	1 066	27 926	13	10	1 164	27 866	13	8
Göteborg	520	11 696	6	8	605	11 249	5	7
Malmö	385	10 046	5	12	427	9 189	4	10
Övriga kommuner	5 061	188 510	90	12	3 472	158 582	77	9
TOTALT	5 966	210 252	100	10	5 668	206 886	100	9

Tabell 4**Utlandsägda företag och anställda 1995, 1994, 1993 och 1990. Storleksfördelade.**

Foreign owned enterprises and employees by size of enterprise.

Företags- storlek/ Antal anst.	1995				1994			
	Antal företag	Antal anst.	Andel anst.	Anst. i proc. av näringsl.	Antal företag	Antal anst.	Andel anst.	Anst. i proc. av näringsl.
0-19	1 924	10 349	4	2	1 804	9 636	5	2
20-49	570	18 698	8	8	523	17 065	8	8
50-99	338	24 175	10	15	309	21 969	10	15
100-199	236	33 244	14	22	197	27 581	13	19
200-499	179	52 780	21	26	156	46 885	22	23
500-999	69	49 215	20	30	65	46 894	22	31
1000-	28	57 557	23	9	20	43 984	21	7
TOTALT	3 344	246 018	100	12	3 074	214 014	100	10

Företags- storlek/ Antal anst.	1993				1990			
	Antal företag	Antal anst.	Andel anst.	Anst. i proc. av näringsl.	Antal företag	Antal anst.	Andel anst.	Anst. i proc. av näringsl.
0-19	1 578	8 252	4	1	1 832	8 311	4	1
20-49	460	14 876	7	7	557	13 980	7	6
50-99	274	19 348	9	13	334	18 465	9	10
100-199	171	23 674	11	16	233	24 004	12	14
200-499	149	45 759	22	22	191	43 929	21	19
500-999	62	44 175	21	27	69	39 826	19	20
1000-	25	54 168	26	8	29	58 191	28	8
TOTALT	2 719	210 252	100	10	3 235	206 886	100	9

Svenskägda företag i utlandet

Samtliga svenska koncerner med dotterbolag i utlandet 1993

De största industri- och tjänstekoncernerna 1993-1994

Samtliga svenskägda koncerner med dotterbolag i utlandet 1993

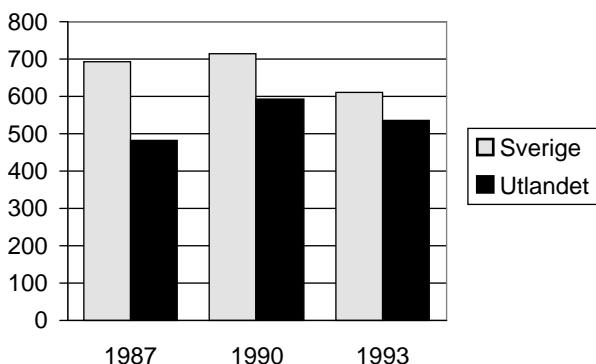
Vart tredje år genomförs en kartläggning av samtliga svenska koncerner med minst ett dotterbolag i utlandet. Senaste kartläggningen avsåg år 1993. Då fanns det totalt 754 svenskägda koncerner som hade anställda i dotterbolag i utlandet. Tillsammans sysselsatte de 1 146 414 personer, varav 535 147 i utlandet och 611 267 i Sverige. Internationaliseringsgraden (antal anställda i utlandet i procent av det totala antalet anställda) var 47 procent. Utöver dessa 754 koncerner fanns 178 utlandsägda koncerner med anställda i dotterbolag i utlandet, samt 862 koncerner som hade dotterbolag i utlandet men saknade anställda utomlands, se vidare Fakta om undersökningarna, sid 58.

Det totala antalet anställda i utlandet i svenskägda koncerner har minskat med 9,5 procent mellan 1990 och 1993. Samtidigt har antalet anställda i Sverige minskat med 14,3 procent. Internationaliseringsgraden har ökat från 45 till 47 procent. Förändringarna beror både på förändringar i koncernstrukturerna (köp och försäljningar av bolag) och sysselsättningsutvecklingen i befintliga bolag. Utvecklingen mellan 1987 och 1993 visas i diagram 3. Minskningen har ägt rum i stora koncerner. I alla storleksklasser upp till 1000 anställda totalt har antalet anställda i utlandet ökat mellan 1990 och 1993.

Det svenska ägandet i utlandet är dubbelt så stort som det utländska i Sverige

De svenskägda koncernernas 535 147 anställda i dotterbolag i utlandet är mer än dubbelt så många som antalet anställda i utlandsägda företag i Sverige (210 252 anställda) vid samma tidpunkt (se tabell 5). Av de svenska koncernernas 10 största etableringsländer tillhör 7 de 10 största investerarländerna i Sverige. Av de stora investerarländerna är det endast Schweiz, Nederländerna och Danmark som har fler anställda i dotterbolag i Sverige än vad svenska koncerner har i dotterbolag i motsvarande land. Dessa tre länder är också tre av de fyra största investerarländerna i Sverige (det fjärde är USA).

Diagram 3. Anställda i Sverige och utlandet i svenska koncerner med verksamhet i utlandet 1987, 1990 och 1993.

Tabell 5. Anställda i svenskägda företag i utlandet och i utlandsägda företag i Sverige 1993.

Svenska koncerners största etableringsländer	Antal anställda i svenska koncerners dotterbolag i utlandet	Största investerarländerna i Sverige	Antal anställda i utlandsägda företag i Sverige
USA	84 063	Schweiz	38 861
Storbritan.	67 348	Nederländ.	32 787
Tyskland	62 123	USA	29 213
Frankrike	35 175	Danmark	28 156
Italien	34 980	Finland	23 913
Danmark	27 062	Norge	13 244
Norge	22 009	Tyskland	12 471
Spanien	20 067	Storbritan.	10 865
Nederländ.	19 823	Frankrike	9 191
Brasilien	18 481	Japan	3 756
Bel. / Lux.	17 286	Österrike	2 294
Finland	12 774	Bel. / Lux.	1 591
Mexiko	9 742	Italien	713
Indien	8 128	Kuwait	629
Österrike	7 687	Kanada	539
Övr. länder	88 399	Övr. länder	2 029
Totalt	535 147	Totalt	210 252

Störst etablering i Europa

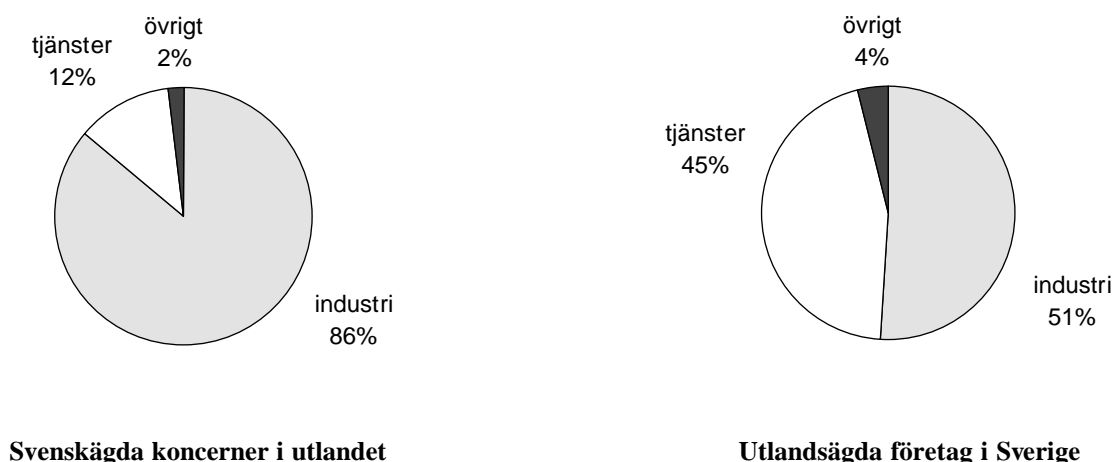
Av det totala antalet utlandsanställda fanns 66 procent i Europa (varav 51 procentenheter i EU exklusive Danmark och Finland, knappt 12 procentenheter i Norden och 2 procentenheter i Central- och Östeuropa). 25 procent fanns i Amerika (varav 16 procentenheter i USA) och 6 procent i Asien. Andelarna är i stort sett oförändrade jämfört med 1990, bortsett från att etableringen i Central- och Östeuropa var i stort sett obefintlig 1990. Etableringarna i denna region har till övervägande delen ägt rum under 1990-talet.

Utlandsverksamheten starkt koncentrerad

Av de 754 svenskägda koncernerna svarade 53 koncerner med minst 5 000 anställda (koncernens totala antal) för 90 procent av utlandssysselsättningen. De drygt två tredjedelar av koncernerna som var små (<200 anställda) svarade för endast 1,5 procent av antalet anställda utomlands. Det fanns även ett klart samband mellan koncernstorleken och etableringarnas "geografiska avstånd". Koncerner med färre än 5 000 anställda hade 86 procent av de utlandsanställda i Europa, varav 30 procentenheter i Norden. Motsvarande siffror för koncerner med minst 5 000 anställda var 64 procent i Europa, varav 9 procentenheter i Norden. Av de anställda i Asien, Afrika och Oceanien fanns mer än 95 procent i koncerner med minst 5 000 anställda.

Diagram 4. Antal anställda i svenskägda koncerner i utlandet och i utlandsägda företag i Sverige 1993. Branschfördelade.

Industrikoncerner dominerar

Totalt fanns det 333 industrikoncerner med anställda i utländska dotterbolag 1993. Dessa hade 462 147 anställda i utlandet och 385 635 i Sverige, vilket innebär en internationaliseringsgrad på 55 procent. Industrikoncernerna svarade för 86 procent av utlandssysselsättningen (se diagram 4). Industrikoncernernas antal anställda i utlandet har minskat med 13 procent sedan 1990, men en motsvarande minskning i Sverige medför att internationaliseringsgraden var i stort sett oförändrad.

I tjänstekoncerner med anställda i utländska dotterbolag, 386 koncerner 1993, dominerade fortfarande hemmasysselsättningen. Tjänstekoncernerna hade 64 471 anställda i utlandet, och 171 739 i Sverige. Antalet anställda i utlandet har ökat med 16 procent sedan 1990, medan antalet anställda i Sverige minskat med 1 procent. Internationaliseringsgraden ökade från 24 procent 1990 till 27 procent 1993. Trots tjänstekoncernernas expansion i utlandet svarar de fortfarande endast för 12 procent av utlandssysselsättningen.

Inom övriga näringsgrenar fanns 35 koncerner med 8 530 anställda i utlandet och 53 893 anställda i Sverige 1993. Koncernerna arbetade till övervägande delen inom byggsektorn, och internationaliseringsgraden var 14 procent.

Koncentrationen till industriell verksamhet var starkare för svenska koncerner med dotterbolag i utlandet än för utlandsägda företag i Sverige. Medan 86 procent av svenska koncerners anställda i utlandet återfinns i industrikoncerner, är andelen anställda i utlandsägda företag i Sverige som arbetar inom utvinnings- och tillverkningsindustrin 51 procent (se diagram 4).

Koncentration till Europa

Majoriteten av de anställda i utlandet fanns i Europa. Av industrikoncernernas anställda i utlandet fanns 63 procent i Europa, 27 procent i Amerika och 7 procent i Asien. Minskningen i antalet anställda sedan 1990 (se ovan) har varit proportionell, varför de olika världsdelarnas andelar är de samma 1993 som 1990.

Tjänstekoncernernas anställda i utlandet är i ännu högre grad koncentrerade till Europa. 93 procent av de utlandsanställda finns i Europa, en ökning med 6 procentenheter sedan 1990. Under samma period har andelen utlandsanställda som finns i Amerika minskat med 6 procentenheter, till 5 procent.

Industrikoncernernas största etableringsländer är USA (84 063 anställda), Storbritannien (67 348) och Tyskland (62 123). Tjänstekoncernerna har flest anställda i Norge (9 719), Storbritannien (8 647) och Tyskland (8 290).

Expansion i Central- och Östeuropa

Både industri- och tjänstekoncernerna har expanderat sina etableringar i Central- och Östeuropa mellan 1990 och 1993. Industrikoncernernas antal anställda i detta område har ökat med nästan 3 000 procent, till 8 339 anställda. Detta trots att koncernernas totala antal anställda i utlandet minskat. Tjänstekoncernerna har ökat sitt antal anställda i området med drygt 1 000 procent till 2 964 anställda. Central- och Östeuropa är för övrigt det enda landområde där industrikoncernerna ökade sitt antal anställda mellan 1990 och 1993. Fortfarande finns dock endast knappt två procent av industrikoncernernas totala antal anställda i utlandet inom landområdet. För tjänstekoncernerna är motsvarande siffra knappt fem procent, vilket är i stort sett lika mycket som i Amerika, och nästan fyra gånger så mycket som i Asien.

Tabell 6**Antal anställda i svenskägda industri- och tjänstekoncerner 1993 och 1990**

Number of employees in Swedish owned manufacturing and service groups.

Största etableringsländerna i respektive världsdel	Totalt hela näringslivet		Industrikoncerner		Tjänstekoncerner	
	1993	1990	1993	1990	1993	1990
EUROPA	354 469	381 291	291 840	326 718	59 745	47 743
EU15 (exkl. Sverige)	315 013	350 288	281 022	307 098	45 594	37 441
Storbritannien	67 348	72 331	58 678	61 353	8 647	10 504
Tyskland	62 123	78 108	52 932	72 837	8 290	5 134
Frankrike	35 175	36 078	31 054	34 582	4 113	1 459
Italien	34 980	39 436	34 747	38 461	215	975
Danmark	27 062	32 852	20 261	22 861	6 026	6 584
Spanien	20 067	18 468	14 163	17 332	5 842	1 060
Nederländerna	19 823	19 127	31 005	16 330	2 458	2 595
Belgien / Luxemburg	17 286	17 674	16 386	16 168	867	1 409
Finland	12 774	15 887	7 492	12 519	5 109	2 249
Österrike	7 687	8 183	6 964	7 432	723	748
Portugal	7 248	8 847	4 026	4 339	3 185	4 315
Irland	2 610	2 701	2 485	2 292	119	405
Grekland	830	596	829	592	0	4
Norge	22 009	24 119	11 632	13 991	9 719	9 226
Schweiz	5 464	5 439	4 049	4 626	1 415	808
Central- och Östeuropa	11 374	651	8 339	272	2 964	265
Ungern	5 824	197	5 190	150	614	8
Tjeckien / Slovakien	1 330	34	1 295	32	35	0
Polen	2 028	220	1 097	25	907	194
Ryssland	824	0	106	0	710	0
Lettland	736	0	323	0	405	0
Estland	389	0	128	0	250	0
AMERIKA	131 857	155 359	127 031	148 001	2 984	5 947
USA	84 063	92 575	79 917	86 973	2 781	4 519
Brasilien	18 481	25 116	18 350	24 696	131	360
Mexiko	9 742	10 279	9 742	10 255	0	24
Kanada	7 473	10 108	7 419	9 075	54	1 032
Argentina	3 263	6 924	3 262	6 917	1	7
ASIEN	34 412	38 075	30 989	36 253	784	697
Indien	8 128	7 525	5 754	7 101	59	30
Malaysia	4 562	4 420	4 557	4 417	0	2
Thailand	4 362	5 897	4 358	5 895	3	0
Japan	4 231	4 658	4 197	4 610	30	48
Singapore	1 417	2 638	1 310	2 364	107	166
Hongkong	1 176	2 868	901	2 316	247	363
Saudiarabien	1 151	1 006	1 019	952	105	35

Tabell 6 (forts)

Största etableringsländerna i respektive världsdel	Totalt hela näringslivet		Industrikoncerner		Tjänstekoncerner	
	1993	1990	1993	1990	1993	1990
AFRIKA	4 017	5 144	2 789	3 334	63	90
Sydafrika	1 105	1 628	1 105	1 628	0	0
Tanzania	913	1 264	246	270	2	17
Zimbabwe	316	186	148	161	0	20
OCEANIEN	8 160	9 809	7 978	9 751	182	57
Australien	7 394	8 280	7 218	8 229	176	50
Nya Zeeland	742	1 495	736	1 488	6	7
UTLANDET	535 147	591 027	462 146	524 381	64 471	55 437
SVERIGE	611 267	713 247	385 635	443 875	171 739	174 126
ANSTÄLLDA TOTALT	1146 414	1304 274	847 781	968 342	236 210	229 563
 Antal koncerner	 754	 672	 333	 320	 386	 317

Anm: 1993 års värden bygger på SNI 92 och 1990 års på SNI 69. Därmed är industri- respektive tjänstesektorn inte identiska för de båda åren.

Med Industrikoncerner avses SNI 10-37 i SNI 92, och SNI 2-3 i SNI 69.

Med Tjänstekoncerner avses SNI 50-99 i SNI 92, och SNI 5-9 i SNI 69.

I kolumnen Totalt hela näringslivet ingår förutom industri- och tjänstekoncerner även koncerner verksamma inom jord- och skogsbruk (SNI 01-05), el, gas, värme och vatten (SNI 40-41) samt byggverksamhet (SNI 45).

Tabell 7

Antal anställda i samtliga svenskägda koncerner med dotterbolag i utlandet 1993.

Branschfördelade.

Number of employees in Swedish owned groups by major group of economic activity.

Bransch	SNI 92	Totalt		Utlandet		Sverige		Andel anställda i utlandet
		antal konc.	antal anställda	antal anställda	andel anst. (%)	antal anställda	andel anst. (%)	
Jord-, skogsbruk, fiske, el, gas, värme, vatten	01-05, 40-41	4	10 022	144	0,0	9 878	1,6	1,4
Utvinning och tillverkning	10-37	333	847 781	462 146	86,4	385 635	63,1	54,5
Utvinning av mineral	10-14	2	3 544	403	0,1	3 141	0,5	
Livsmedelsindustri	15-16	9	15 374	1 888	0,4	13 486	2,2	12,3
Textilindustri	17-19	23	4 682	1 864	0,3	2 818	0,5	39,8
Trävaruindustri	20	17	7 908	3 270	0,6	4 638	0,8	41,4
Massa-, pappersind.	21	17	117 596	54 903	10,3	62 693	10,3	46,7
Grafisk industri	22	18	29 249	16 131	3,0	13 118	2,1	55,2
Kemisk industri	23-24	20	64 925	44 608	8,3	20 317	3,3	68,7
Gummi- och plastind.	25	15	12 612	6 517	1,2	6 095	1,0	51,7
Jord- och stenvaruind.	26	15	18 600	10 744	2,0	7 856	1,3	57,8
Stål- och metallverk	27	10	52 214	25 600	4,8	26 614	4,4	49,0
Metallvaror	28	33	62 134	18 323	3,4	43 811	7,2	29,5
Maskiner m.m.	29-30	74	242 300	178 934	33,4	63 366	10,4	73,8
Elektriska maskiner m.m.	31	14	4 652	905	0,2	3 747	0,6	19,5
Teleprodukter	32	4	67 284	37 037	6,9	30 247	4,9	55,0
Precisionsinstr. m.m.	33	22	21 131	15 917	3,0	5 214	0,9	75,3
Tillv. av motorfordon	34	15	116 602	42 917	8,0	73 685	12,1	36,8
Tillv. av andra transportm	35	4	1 000	141	0,0	859	0,1	14,1
Övrig tillverkning	36-37	21	5 974	2 044	0,4	3 930	0,6	34,2
Byggverksamhet	45	16	51 707	8 169	1,5	43 538	7,1	15,8
Tjänster	50-99	386	236 210	64 471	12,0	171 739	28,1	27,3
Motorfordon, drivmedel	50	11	12 958	3 400	0,6	9 558	1,6	26,2
Partihandel	51	183	26 243	8 876	1,7	17 367	2,8	33,8
Detaljhandel	52	25	63 975	7 902	1,5	56 073	9,2	12,4
Hotell och restaurang	55	10	10 900	5 927	1,1	4 973	0,8	54,4
Landtransport	60	7	8 911	925	0,2	7 986	1,3	10,4
Sjö- och lufttransport	61-62	12	13 431	8 222	1,5	5 209	0,9	61,2
Resebyråer, post/tele	63-64	14	44 684	5 125	1,0	39 559	6,5	11,5
Finansiell verksamhet	65-67	8	3 068	264	0,0	2 804	0,5	8,6
Fastighetsverksamhet	70	11	2 024	618	0,1	1 406	0,2	30,5
Uthyrning	71	7	222	47	0,0	175	0,0	21,2
Databehandling	72	18	3 794	1 219	0,2	2 575	0,4	32,1
Forskning och utveckling	73	5	112	62	0,0	50	0,0	55,4
Andra företagstjänster	74	62	43 166	21 676	4,1	21 490	3,5	50,2
Övriga tjänster	75-99	13	2 722	208	0,0	2 514	0,4	7,6
Okänd bransch	okänd	15	694	217	0,0	477	0,1	31,3
TOTALT	01-99	754	1 146 414	535 147	100,0	611 267	100,0	46,7

Tabell 8**Antal anställda i samtliga svenskägda koncerner med dotterbolag i utlandet 1993 fördelade efter koncernstorlek.**

Number of employees in Swedish owned groups by group size.

Största etableringsländerna i respektive världsdel	koncernstorlek (antal anställda):				
	0-	0-199	200-999	1 000-4 999	5 000-
EUROPA	354 469	6 424	16 377	24 883	306 785
EU15 (exkl. Sverige)	315 013	3 926	12 016	19 125	279 946
Storbritannien	67 348	973	3 100	3 063	60 212
Tyskland	62 123	796	2 592	5 817	52 918
Frankrike	35 175	203	1 433	2 651	30 888
Italien	34 980	90	124	1 053	33 713
Danmark	27 062	743	2 222	3 064	21 033
Spanien	20 067	69	121	173	19 704
Nederländerna	19 823	150	523	424	18 726
Belgien / Luxemburg	17 286	99	437	712	16 038
Finland	12 774	553	917	1 188	10 116
Österrike	7 687	149	91	90	7 357
Portugal	7 248	92	386	600	6 170
Irland	2 610	8	70	290	2 242
Grekland	830	1	0	0	829
Norge	22 009	1 134	3 244	3 800	13 831
Schweiz	5 464	58	151	249	5 006
Central- och Östeuropa	11 374	1 306	913	1 693	7 462
Ungern	5 824	83	3	81	5 657
Tjeckien / Slovakien	1 330	25	351	2	952
Polen	2 028	1 066	413	77	472
Ryssland	824	22	4	666	132
Lettland	736	0	45	660	31
AMERIKA	131 857	999	3 024	1 924	125 910
USA	84 063	951	2 775	1 533	78 804
Brasilien	18 481	0	131	279	18 071
Mexiko	9 742	0	0	21	9 721
Kanada	7 473	34	118	83	7 238
ASIEN	34 412	158	335	716	33 203
Indien	8 128	0	0	217	7 911
Malaysia	4 562	0	0	4	4 558
Thailand	4 362	3	0	0	4 359
Japan	4 231	21	31	159	4 020
Hongkong	1 176	73	38	141	924
Singapore	1 417	58	35	35	1 289
AFRIKA	4 017	60	0	12	3 945
Sydafrika	1 105	0	0	0	1 105
Tanzania	913	0	0	2	911
OCEANIEN	8 160	20	85	163	7 892
Australien	7 394	14	85	159	7 136
UTLANDET	535 147	7 758	20 003	27 830	479 556
SVERIGE	611 267	20 369	50 312	54 123	486 463
ANSTÄLLDA TOTALT	1146 414	28 127	70 315	81 953	966 019
Antal koncerner i gruppen	754	518	145	38	53

De största industri- och tjänstekoncernerna 1993-1994

Föregående avsnitt omfattade samtliga svenska koncerner med utländska dotterbolag. Då sysselsättningen i utlandet är starkt koncentrerad till de största koncernerna (se ovan), kan en bra bild av den totala utvecklingen fås genom att de mellanliggande åren studera ett urval av de största koncernerna. Med störst avses här de koncerner som har flest anställda i utlandet. Urvalet omfattar de 80 största industrikoncernerna (varav de 20 allra största utgör de s.k. storkoncernerna), och de 40 största tjänstekoncernerna. 1993 svarade de 80 största industrikoncernerna för 97 procent av samtliga industrikoncerners anställda i utlandet, och de 40 största tjänstekoncernerna för 89 procent av antalet anställda i utlandet i samtliga tjänstekoncerner (se diagram 5).

1993 hade de 80 största industrikoncernerna 744 509 anställda, varav 445 679 i utlandet. Internationaliseringsgraden var 60 procent. Av de utlandsanställda fanns 81 procent (360 783 anställda) i storkoncernerna. De 40 största tjänstekoncernerna hade 165 278 anställda, varav 56 663 i utlandet, vilket gav en internationaliseringsgrad på 34 procent.

Minskning av antalet anställda i de största industrikoncernerna.

Mellan 1993 och 1994 minskade det totala antalet anställda i de 80 största industrikoncernerna med 36 300 personer (5 procent) till 708 222 personer. Antalet anställda i utlandet minskade också med 5 procent, till 424 627 personer, varför internationaliseringsgraden låg oförändrat på 60 procent. Den viktigaste anledningen till minskningen är att två koncerner blev uppköpta av utländska investerare 1994 och därmed inte längre ingår i undersökningen. 1993 hade dessa koncerner 24 300 anställda, varav 17 100 i utlandet. Rensas utvecklingen för de två uppköpta koncernerna stannar minskningen av antalet anställda i utlandet vid 1 procent, och den totala minskningen vid knappt 2 procent.

Minskningen av antalet anställda i utlandet har i första hand ägt rum i de koncerner som inte räknas till de allra största. Storkoncernerna, som svarar för den övervägande andelen av de utlandsanställda bland de största industrikoncernerna, minskade sitt antal anställda utomlands med drygt 7 000 personer (2,0 procent) till 353 590 anställda, medan övriga stora industrikoncerner minskade antalet anställda utomlands med 14 000 personer (16 procent). Storkoncernernas andel av de anställda i utlandet i de 80 största industrikoncernerna steg till 83 procent. Det bör dock observeras att de bägge uppköpta koncernerna (se ovan) är hänförliga till gruppen "övriga stora industrikoncerner", och att om utvecklingen rensas för uppköpen har antalet anställda i utlandet i denna grupp ökat med 5 procent mellan 1993 och 1994.

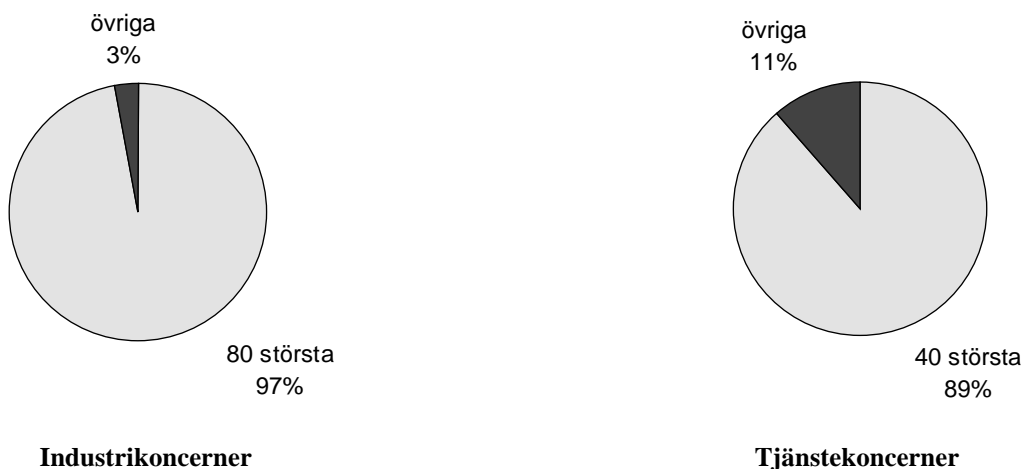
Fortsatt europeisk dominans

Av de 80 största industrikoncernernas anställda i utlandet 1994 fanns 63 procent i Europa. Det är en ökning med 1 procentenhet jämfört med året innan, trots att antalet anställda i Europa i absoluta tal minskade med 11 000 personer. Antalet anställda i Amerika minskade samtidigt med 12 000 personer, och andelen av de anställda i utlandet som finns i Amerika minskade från 28 till 27 procent. En liten expansion har skett i både Asien, Afrika och Oceanien.

Koncentrationen till Europa är mindre i storkoncernerna. Storkoncernerna hade 59 procent av sina anställda i utlandet i Europa, varav 6 procent i Norden. Övriga stora industrikoncerner hade 82 procent av de anställda i utlandet i Europa, varav 17 procent i Norden.

Minskningen i Europa har främst skett i EU-länderna. Antalet anställda i EU-länderna minskade med 13 500 personer mellan 1993 och 1994. Antalet anställda i Norden minskade med knappt 800 personer. Antalet anställda i EU-länder har minskat både i storkoncernerna och i övriga stora industrikoncerner.

Diagram 5. Andelen anställda i utlandet i procent av samtliga anställda i utlandet i de största industri- och tjänstekoncernerna 1993.

Tabell 9. Antal anställda i utlandet i de 80 största industrikoncernerna 1993 och 1994.

Land / landområde	De 80 största industrikoncernerna		Storkoncernerna		Övriga stora industrikoncerner	
	1994	1993	1994	1993	1994	1993
Utlandet totalt	424 627	445 679	353 590	360 783	71 037	84 896
Europa	265 571	276 853	207 651	210 884	57 920	65 969
EU 15	240 766	254 250	189 677	195 040	51 089	59 210
Norden	34 188	34 967	22 445	22 675	11 743	12 292
Central- och Östeuropa	9 982	7 821	8 328	6 121	1 654	1 700
Amerika	113 591	125 891	103 076	109 802	10 515	16 089
Asien	31 784	30 870	30 820	29 511	964	1 359
Afrika	3 439	2 780	3 288	2 754	151	26
Oceanien	8 136	7 937	6 883	6 872	1 253	1 065

De 80 största industrikoncernerna minskade sitt antal anställda i Amerika med 12 300 personer. Räknat i procent är minskningen betydligt större i gruppen övriga stora industrikoncerner (35 procent) än i storkoncernerna (6 procent).

Sysselsättningen i Asien, Afrika och Oceanien är starkt koncentrerad till storkoncernerna. 95 procent av de 80 största industrikoncernernas anställda i dessa världsdelar finns i storkoncernerna. Storkoncernerna har 9 procent av sina utlandsanställda i Asien och ytterligare 3 procent i Afrika/Oceanien. Gruppen övriga koncerner har endast 3 procent av sina utlandsanställda i någon av de tre världsdelarna.

Storkoncernerna expanderar i Central- och Östeuropa

Expansionen i Central- och Östeuropa som konstaterades mellan 1990 och 1993 verkar utifrån denna undersökning ha fortsatt även under 1994. Antalet anställda i regionen ökade med knappt 2 200 personer, eller 28 procent. Storkoncernerna ökade sitt antal anställda i landområdet med drygt 2 200 personer (36 procent), medan övriga koncerner minskade sitt antal anställda i regionen med ungefär 50 personer.

Tabell 10. Antal anställda i utlandet i de 40 största tjänstekoncernerna 1993 och 1994.

Land / landområde	De 40 största tjänstekoncernerna	
	1994	1993
Utlandet totalt	62 533	56 663
Europa	59 234	52 992
EU 15	47 337	41 141
Norden	18 906	16 862
Central- och Östeuropa	2 390	2 162
Amerika	1 963	2 285
Asien	557	557
Afrika	60	0
Oceanien	165	145

De största tjänstekoncernerna expanderar utomlands

Till skillnad från de största industrikoncernerna expanderade de största tjänstekoncernerna i utlandet 1994. Den expansion av tjänstesektorns utlandsverksamhet som visades i kartlägningsundersökningen 1993 tycks därmed ha fortsatt. Antalet anställda utomlands i de 40 största tjänstekoncernerna ökade med 5 900 personer (10 procent) mellan 1993 och 1994. Ökningen är till stor del hänförlig till ett fåtal koncerners förvärv av utländska bolag. I Sverige minskade antalet anställda med 4 300 personer (4 procent), varför internationaliseringsgraden ökade från 34 till nära 38 procent.

Expansionen har i första hand skett i Europa, där antalet anställda ökat med 6 200 till 59 200. Koncentrationen av de utlandsanställda till Europa har därmed förstärkts något under 1994. Andelen av de utlandsanställda som finns i Europa har ökat från 94 till 95 procent (varav 76 procent inom EU).

De 40 största tjänstekoncernerna har bibehållit eller ökat sitt antal anställda i samtliga världsdelar utom Amerika. I Amerika minskade antalet anställda med drygt 300 personer (14 procent). Under 1994 etablerade sig även de 40 största tjänstekoncernerna i Afrika, en världsdel där de inte hade några etableringar alls 1993. 1994 hade de 60 anställda i detta område, fortfarande en blygsam siffra. En liten expansion (20 anställda) har ägt rum i Oceanien, medan antalet anställda i Asien är oförändrat mellan 1993 och 1994.

Under 1994 expanderade de 40 största tjänstekoncernerna något i Central- och Östeuropa. Antalet anställda ökade med drygt 200 personer (11 procent) till knappt 2 400 anställda, eller 4 procent av det totala antalet utlandsanställda.

Tabell 11a**Anställda i svenskägda industrikoncerner 1993 fördelade på koncerngrupp.**

Number of employees in Swedish owned manufacturing groups by type of group.

Största etableringsländerna i respektive världsdel	Hela näringslivet	Industrikoncerner			
		totalt	storkoncernerna	övr. av de ca 80 största	övriga
EUROPA	354 469	291 840	210 884	65 969	14 987
EU15 (exkl. Sverige)	315 013	267 316	195 040	59 210	13 066
Storbritannien	67 348	58 678	34 442	20 273	3 963
Tyskland	62 123	52 932	38 423	11 791	2 718
Frankrike	35 175	31 054	23 135	7 057	862
Italien	34 980	34 747	31 897	2 456	394
Danmark	27 062	20 261	11 147	6 276	2 838
Spanien	20 067	14 163	12 806	1 322	35
Nederländerna	19 823	17 299	13 135	3 120	1 044
Belgien / Luxemburg	17 286	16 386	13 398	2 538	450
Finland	12 774	7 492	5 415	1 631	446
Österrike	7 687	6 964	6 407	434	123
Portugal	7 248	4 026	2 813	1 122	91
Irland	2 610	2 485	1 541	842	102
Grekland	830	829	481	348	0
Norge	22 009	11 632	6 086	4 385	1 161
Schweiz	5 464	4 049	3 280	527	242
Central- och Östeuropa	11 374	8 339	6 121	1 700	518
Ungern	5 824	5 190	4 915	265	10
Tjeckien / Slovakien	1 330	1 295	511	775	9
Polen	2 028	1 097	356	353	388
Ryssland	824	106	102	0	4
Lettland	736	323	23	300	0
Estland	389	128	26	1	101
AMERIKA	131 857	127 031	109 802	16 089	1 140
USA	84 063	79 917	66 154	12 680	1 083
Brasilien	18 481	18 350	16 999	1 345	6
Mexiko	9 742	9 742	9 409	333	0
Kanada	7 473	7 419	5 833	1 539	47
Argentina	3 263	3 262	3 241	21	0
ASIEN	34 412	30 989	29 511	1 359	119
Indien	8 128	5 754	5 596	153	5
Malaysia	4 562	4 557	4 505	52	0
Thailand	4 362	4 358	4 329	29	0
Japan	4 231	4 197	3 876	262	59
Singapore	1 417	1 310	1 165	137	8
Hongkong	1 176	901	723	145	33
Saudiarabien	1 151	1 019	1 018	1	0

Tabell 11a (forts)

Största etableringsländerna i respektive världsdel	Hela närings- livet	Industrikoncerner			
		saml.	storkon- cernerna	övr. av de ca 80 största	övriga
AFRIKA	4 017	2 789	2 754	26	9
Sydafrika	1 105	1 105	1 104	1	0
Tanzania	913	246	243	3	0
Zimbabwe	316	148	148	0	0
OCEANIEN	8 160	7 978	6 872	1 065	41
Australien	7 394	7 218	6 152	1 025	41
Nya Zeeland	742	736	696	40	0
UTLANDET	535 147	462 146	360 783	84 896	16 467
SVERIGE	611 267	385 635	198 026	100 804	86 805
ANSTÄLLDA TOTALT	1 146 414	847 781	558 809	185 700	103 272
Antal koncerner	754	333	23	61	249

Anm: De ca 80 största koncernerna är ett urval av de 80 största industrikoncernerna 1993 med avseende på antalet anställda i utlandet. Storkoncernerna är ett urval av 20 stora industrikoncerner. Justeringar har gjorts med hänsyn till förändringar i storkoncernernas sammansättning 1994. Därför omfattar storkoncernerna 23 koncerner 1993, och gruppen av de största industrikoncernerna sammanlagt 84 koncerner.

Tabell 11b**Anställda i icke-industriella svenskägda koncerner 1993 fördelade på koncerngrupp.**

Number of employees in Swedish owned groups outside manufacturing by type of group.

Största etableringsländerna i respektive världsdel	Hela näringslivet	Tjänstekoncerner			Övriga branscher
		samtl.	40 största	övriga	
EUROPA	354 469	59 745	52 992	6 753	2 884
EU15 (exkl. Sverige)	315 013	45 594	41 141	4 453	2 103
Storbritannien	67 348	8 647	7 903	744	23
Tyskland	62 123	8 290	7 705	585	901
Frankrike	35 175	4 113	4 023	90	8
Italien	34 980	215	176	39	18
Danmark	27 062	6 026	5 344	682	775
Spanien	20 067	5 842	5 790	52	62
Nederländerna	19 823	2 458	2 257	201	66
Belgien / Luxemburg	17 286	867	812	55	33
Finland	12 774	5 109	3 271	1 838	173
Österrike	7 687	723	640	83	0
Portugal	7 248	3 185	3 109	76	37
Irland	2 610	119	111	8	6
Grekland	830	0	0	0	1
Norge	22 009	9 719	8 247	1 472	658
Schweiz	5 464	1 415	1 391	24	0
Central- och Östeuropa	11 374	2 964	2 162	802	71
Ungern	5 824	614	591	23	20
Tjeckien / Slovakien	1 330	35	0	35	0
Polen	2 028	907	310	597	24
Ryssland	824	710	688	22	8
Lettland	736	405	360	45	8
Estland	389	250	199	51	11
AMERIKA	131 857	2 984	2 285	699	1 842
USA	84 063	2 781	2 127	654	1 365
Brasilien	18 481	131	131	0	0
Mexiko	9 742	0	0	0	0
Kanada	7 473	54	27	27	0
Argentina	3 263	1	0	1	0
ASIEN	34 412	784	557	227	2 639
Indien	8 128	59	59	0	2 315
Malaysia	4 562	0	0	0	5
Thailand	4 362	3	0	3	1
Japan	4 231	30	28	2	4
Singapore	1 417	107	39	68	0
Hongkong	1 176	247	204	43	28
Saudiarabien	1 151	105	0	105	27

Tabell 11b (forts)

Största etableringsländerna i respektive världsdel	Hela närings- livet	Tjänstekoncerner			Övriga branscher
		samtl.	40 största	övriga	
AFRIKA	4 017	63	0	63	1 165
Sydafrika	1 105	0	0	0	0
Tanzania	913	2	0	2	665
Zimbabwe	316	0	0	0	168
OCEANIEN	8 160	182	145	37	0
Australien	7 394	176	145	31	0
Nya Zeeland	742	6	0	6	0
UTLANDET	535 147	64 471	56 663	7 808	8 530
SVERIGE	611 267	171 739	108 615	63 124	53 893
ANSTÄLLDA TOTALT	1 146 414	236 210	165 278	70 932	62 423
Antal koncerner	754	386	40	346	35

Anm: De 40 största tjänstekoncernerna är utvalda med avseende på antalet anställda i utlandet 1993.

I kolumnen Övriga branscher ingår koncerner verksamma inom Jord- och skogsbruk, El, gas, värme och vatten samt Byggverksamhet.

Tabell 12**Anställda i de ca 80 största industrikoncernerna 1993 och 1994.**

Number of employees in the 80 largest manufacturing groups.

Största etableringsländerna i respektive världsdel	De ca 80 största industrikoncernerna		Storkoncernerna		Övriga av de ca 80 största	
	1994	1993	1994	1993	1994	1993
EUROPA	265 571	276 853	207 651	210 884	57 920	65 969
EU15 (exkl. Sverige)	240 766	254 250	189 677	195 040	51 089	59 210
Tyskland	48 495	50 214	36 850	38 423	11 645	11 791
Storbr.	48 490	54 715	31 878	34 442	16 612	20 273
Italien	35 009	34 353	33 423	31 897	1 586	2 456
Frankrike	29 071	30 192	22 175	23 135	6 896	7 057
Danmark	16 275	17 423	10 734	11 147	5 541	6 276
Nederländerna	15 663	16 255	13 036	12 135	2 627	4 120
Belgien / Luxemburg	15 357	15 936	13 606	13 398	1 751	2 538
Spanien	13 273	14 128	11 827	12 806	1 446	1 322
Finland	7 164	7 046	5 697	5 415	1 467	1 631
Österrike	6 419	6 841	6 056	6 407	363	434
Portugal	2 978	3 935	2 409	2 813	569	1 122
Irland	1 962	2 383	1 376	1 541	586	842
Grekland	610	829	610	481	0	348
Norge	10 720	10 471	5 985	6 086	4 735	4 385
Schweiz	3 558	3 807	3 158	3 280	400	527
Central- och Östeuropa	9 982	7 821	8 328	6 121	1 654	1 700
Ungern	5 000	5 180	4 802	4 915	198	265
Tjeckien / Slovakien	1 332	1 286	1 001	511	331	775
Polen	1 127	709	618	356	509	353
Estland	842	27	740	26	102	1
Ryssland	823	102	778	102	45	0
Lettland	679	323	211	23	468	300
AMERIKA	113 591	125 891	103 076	109 802	10 515	16 089
USA	73 960	78 834	64 800	66 154	9 160	12 680
Brasilien	14 009	18 344	13 346	16 999	663	1 345
Mexico	8 395	9 742	8 374	9 409	21	333
Kanada	6 292	7 372	5 705	5 833	587	1 539
Argentina	3 170	3 262	3 147	3 241	23	21
Venezuela	2 003	2 491	2 003	2 425	0	66
Peru	1 816	1 715	1 816	1 715	0	0
Colombia	1 537	1 545	1 537	1 545	0	0
Chile	1 080	1 170	1 080	1 122	0	48

Tabell 12 (forts)

Största etableringsländerna i respektive världsdel	De ca 80 största industri-koncernerna		Storkoncernerna		Övriga av de ca 80 största	
	1994	1993	1994	1993	1994	1993
ASIEN	31 784	30 870	30 820	29 511	964	1 359
Thailand	4 712	4 358	4 703	4 329	9	29
Malaysia	4 428	4 557	4 422	4 505	6	52
Japan	4 255	4 138	4 139	3 876	116	262
Indien	4 026	5 749	3 934	5 596	92	153
Indonesien	3 763	2 585	3 763	2 525	0	60
Kina	3 056	475	3 048	473	8	2
Filippinerna	1 263	3 393	1 263	3 393	0	0
Singapore	1 207	1 302	1 125	1 165	82	137
Taiwan	1 012	1 029	1 012	1 024	0	5
Saudiarabien	1 006	1 019	1 006	1 018	0	1
Hongkong	917	868	773	723	144	145
AFRIKA	3 439	2 780	3 288	2 754	151	26
Sydafrika	1 360	1 105	1 359	1 104	1	1
Ghana	866	693	866	693	0	0
OCEANIEN	8 136	7 937	6 883	6 872	1 253	1 065
Australien	7 352	7 177	6 166	6 152	1 186	1 025
Nya Zeeland	763	736	696	696	67	40
UTLANDET	424 627	445 679	353 590	360 783	71 037	84 896
SVERIGE	283 595	298 830	195 183	198 026	88 412	100 804
ANSTÄLLDA TOTALT	708 222	744 509	548 773	558 809	159 449	185 700
Antal koncerner	82	84	20	23	62	61

Anm: De ca 80 största industrikoncernerna är utvalda med avseende på antalet anställda i utlandet 1993. 1993 omfattade gruppen 84 koncerner, varav 23 tillhörde de s.k Storkoncernerna, ett urval av ca 20 stora industrikoncerner. På grund av uppköp, fusioner och avknoppningar 1994 omfattar gruppen av de ca 80 största industrikoncernerna 82 koncerner 1994, varav 20 tillhör Storkoncernerna.

Tabell 13**Antal anställda i de 40 största tjänstekoncernerna 1993 och 1994.**

Number of employees in the 40 largest service groups.

Största etableringsländerna i respektive världsdel	De 40 största tjänste- koncernerna	
	1994	1993
EUROPA	59 234	52 992
EU15 (exkl. Sverige)	47 337	41 141
Storbritannien	8 806	7 903
Tyskland	7 529	7 705
Spanien	7 076	5 790
Finland	5 465	3 271
Danmark	5 421	5 344
Portugal	5 013	3 109
Frankrike	3 756	4 023
Nederländerna	2 342	2 257
Belgien / Luxemburg	906	812
Österrike	722	640
Italien	170	176
Irland	131	111
Norge	8 020	8 247
Schweiz	1 435	1 391
Central- och Östeuropa	2 390	2 162
Ryssland	701	688
Ungern	672	591
Lettland	302	360
Polen	297	310
Estland	203	199
Litauen	150	0
AMERIKA	1 963	2 285
USA	1 753	2 127
Brasilien	149	131
Kanada	57	27
ASIEN	557	557
Hongkong	196	204
Indien	64	59
Japan	26	28
AFRIKA	60	0
Mocambique	15	0
Angola	14	0
OCEANIEN	165	145
Australien	161	145
UTLANDET	62 533	56 663
SVERIGE	104 361	108 615
ANSTÄLLDA TOTALT	166 894	165 278
Antal koncerner:	41	40

Anm: De 40 största koncernerna är utvalda med avseende på antalet anställda i utlandet 1993. På grund av en avknoppning 1994 ökade antalet koncerner till 41.

Svenskägda företag i utlandet

Stora industrikoncerner 1993-1994

Stora industrikoncerner 1993-1994

Storkoncernerna, vilka är ca 20 stora svenskägda industrikoncerner, hade 548 800 anställda 1993, varav 353 600 (64 procent) i utlandet. Det motsvarade två tredjedelar av hela näringslivets anställda i utlandet. Storkoncernerna är främst verksamma inom verkstadsindustrin. 11 av de 21 koncernerna 1993 var verkstadsindustrikoncerner. Dessa 11 koncerner svarade för nära 75 procent av storkoncernernas sysselsättning i utlandet och 71 procent av sysselsättningen i dessa koncerner i Sverige. Vidare ingår fyra skogskoncerner och sex andra koncerner, där de flesta är verksamma inom kemisk industri.

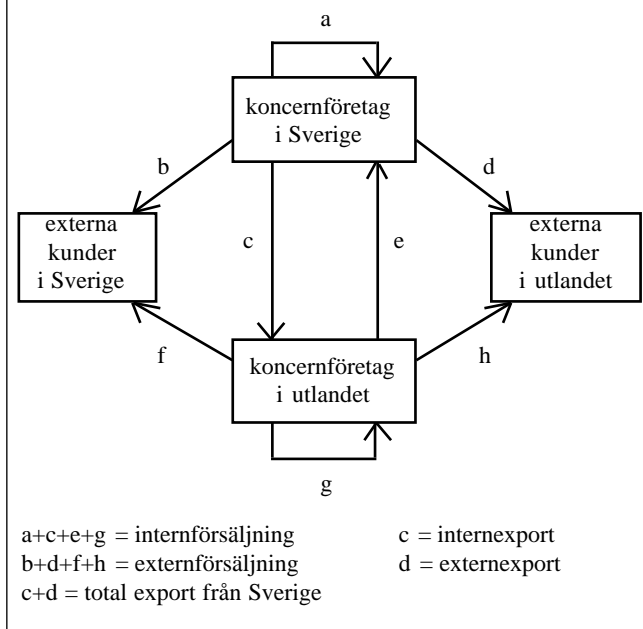
Flest anställda i produktionsbolag

Av de 353 600 anställda i utlandet arbetade 75 procent i produktionsbolag, 20 procent i försäljningsbolag och 5 procent i andra typer av bolag (se diagram 6). För 1993 var motsvarande siffror 73 procent i produktionsbolag, och 22 procent i försäljningsbolag. Med produktionsbolag avses bolag där minst 10 procent av omsättningen härrör från i bolaget tillverkade produkter. Koncentrationen till produktionsbolag är ännu tydligare i Sverige. Av de 195 200 anställda i Sverige 1994 arbetade 90 procent i produktionsbolag, d.v.s. bolag verksamma inom tillverkningsindustri, jordbruk, skogsbruk, energi- eller byggverksamhet, 3 procent inom försäljningsbolag och 4 procent inom övriga tjänstesektorn. Andelen anställda i produktionsbolag i Sverige har minskat något (1,1 procentenheter) jämfört med 1993 medan andelen anställda i övriga bolag har ökat något (0,8 procentenheter).

Handelsströmmar

Den totala produktionen av varor och tjänster i storkoncernerna 1994 uppgick till 1055 miljarder kronor. Av produktionen skedde 36 procent i Sverige och 64 procent i utlandet. Av den totala produktionen utgjorde 336 miljarder internförsäljning inom koncernen och 719 miljarder försäljning till externa kunder. Av externfaktureringen gick 95 miljarder till kunder i Sverige (b+f i diagram 7) och 624 miljarder till

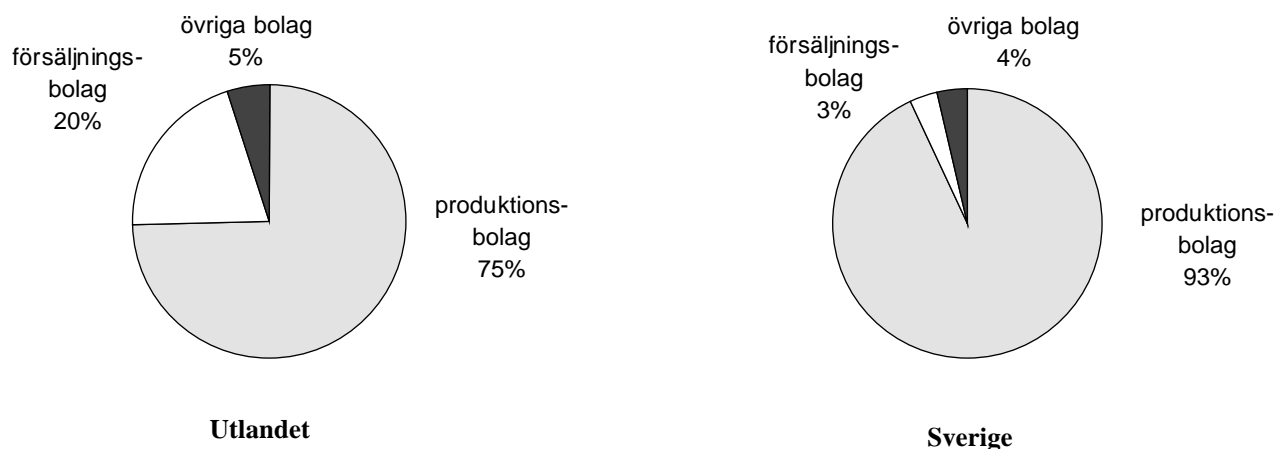
Diagram 7. Handelsströmmar.

kunder i utlandet (d+h). Faktureringen till kunder i utlandet ökade med 85,5 miljarder (16 procent) jämfört med året före. Av utlandsfaktureringen avsåg 49 procent utomnordiska EU-länder, 8 procent Norden (varav 6 procentenheter de nordiska EU-länderna), 21 procent NAFTA-länder och 9 procent Asien (se tabell 14). Andelarna är ungefär de samma som året före. Av externförsäljningen stod bolag i Sverige för 24 procent och bolag i utlandet för 75 procent. Andelen internförsäljning är således större för verksamheten i Sverige än för den i utlandet.

Storkoncernernas bolag i Sverige sålde varor och tjänster till ett totalt värde av 384 miljarder kronor 1994 (a+b+c+d). Av denna försäljning utgjordes 62 miljarder av försäljning till andra koncernföretag i Sverige (a). Den konsoliderade omsättningen för verksamheten i Sverige var således 322 miljarder kronor (för en förklaring av beräkningsmetoden för konsoliderad omsättning, se Fakta om undersökningarna, sid 60). Försäljningen från svenska bolag till koncernföretag

Diagram 6. Antal anställda i storkoncernerna 1994 fördelat på bolagstyper.

Tabell 14. Anställda, externfakturering och nettoinvesteringar 1994 efter landområden (procent).

	Anställda		Externfakturering		Nettoinvesteringar	
	1994	1993	1994	1993	1994	1993
Norden	6,3	6,3	8,0	6,9	12,9	8,0
EU15 (exkl. Finl., Dan.)	49,0	49,5	48,5	48,8	58,4	65,7
NAFTA	22,3	22,6	21,1	22,5	14,0	15,5
Latinamerika	6,8	7,9	4,9	4,2	4,1	2,7
Asien	8,7	8,2	9,5	8,3	3,8	2,8
Övrigt	6,8	5,6	8,0	9,3	6,8	5,2
Utlandet totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

i utlandet (c) uppgick till 145 miljarder, och externförsäljningen (b+d) till 176 miljarder.

Koncernernas dotterbolag i utlandet fakturerade drygt 670 miljarder kronor 1994 (e+f+g+h). Av faktureringen avsåg 543 miljarder (81 procent) externa kunder (f+h), medan 128 miljarder (19 procent) avsåg kunder inom koncernen (e+g). Faktureringen till kunder i Sverige (e+f) uppgick till 43 miljarder. Av detta belopp utgjordes 99 procent av internförsäljning. Försäljningen till externa kunder i Sverige sker således nästan uteslutande från bolag i Sverige.

Totalt exporterade storkoncernernas bolag i Sverige varor och tjänster för drygt 225 miljarder kronor 1994 (c+d). Exportintensiteten, räknat som total export i procent av konsoliderad omsättning, var 70 procent. Exporten ökade med 43 miljarder kronor jämfört med 1993, men omsättningen ökade också varför exportintensiteten var oförändrad. Av den totala exporten 1994 utgjordes 145 miljarder (64 procent) av försäljning till koncernföretag i utlandet, s.k. internexport (c). Andelen av den totala exporten som utgjordes av internexport ökade med 3 procentenheter jämfört med året före. Internexporten består i första hand av försäljning av färdigvaror till försäljningsbolag i utlandet, vilka sedan säljer produkterna vidare till externa kunder. 1994 gick 64 procent av internexporten till försäljningsbolag. Vidare gick 34 procent av internexporten till produktionsbolag. Av denna försäljning utgjordes 39 procent av insatsvaror. Slutligen gick 2 procent av internexporten till andra typer av bolag.

Nettoinvesteringarna utomlands minskade

Storkoncernernas bruttoinvesteringar i materiella anläggningstillgångar uppgick 1994 till 40,4 miljarder kronor, en ökning med 7,5 procent jämfört med 1993. Ökningen är helt hänförlig till ökade bruttoinvesteringar i Sverige. Dessa uppgick 1994 till 18,7 miljarder, 25 procent mer än 1993. Bruttoinvesteringarna i utlandet uppgick till 21,8 miljarder kronor 1994, en minskning med 4,1 procent jämfört med året före. Andelen av bruttoinvesteringarna som skedde i Sverige ökade från 40 procent 1993 till 46 procent 1994.

Bruttoinvesteringarna det begrepp som är mest jämförbart med andra studier, framför allt om man vill studera investeringarna i Sverige. Nettoinvesteringarna påverkas av "ordinarie" försäljningar av materiella anläggningstillgångar, men även av tillkommande och avgående anläggningstillgångar vid köp och försäljningar av bolag. Totalt uppgick värdet av övertagna anläggningstillgångar vid företagsköp till knappt 7 miljarder 1994, och värdet av försålda anläggningstillgångar (inklusive avgående anläggningstillgångar vid företagsförsäljningar) till knappt 8 miljarder. Nettoinvesteringarna uppgick till 39 miljarder, 19 procent mindre än året innan. Nettoinvesteringarna minskade mest i Sverige, vilket främst berodde på övertagna anläggningstillgångar 1993. Nettoinvesteringarna utomlands minskade med 5 procent, och uppgick 1994 till 22,3 miljarder. Andelen av nettoinvesteringarna som skedde utomlands ökade från 49 procent 1993 till 57 procent 1994.

Vid en geografisk fördelning av investeringarna utomlands, är det av intresse att även ta hänsyn till köp och försäljningar av bolag, för att belysa storkoncernernas satsningar i olika områden. Därför är nettoinvesteringarna att fördra vid en sådan fördelning. Av nettoinvesteringarna utomlands skedde 13 procent i Norden, en ökning med 5 procentenheter jämfört med 1993. Ökningen har i första hand skett i Finland, medan nettoinvesteringarna i Danmark sjunkit kraftigt. Nettoinvesteringarna i EU-länder uppgick till 70 procent av de totala nettoinvesteringarna, varav 58 procent utomnordiska EU-länder. Vidare skedde 14 procent av nettoinvesteringarna i NAFTA (USA, Kanda och Mexiko), 4 procent i Latinamerika och 4 procent i Asien (se tabell 14).

FoU-verksamheten koncentrerad till Sverige

Koncernernas utgifter för egen forsknings- och utvecklingsverksamhet (FoU) uppgick 1993 till nästan 26 miljarder kronor, varav drygt 22 miljarder i Sverige. Detta motsvarade ungefär 80 procent av industrins (här begränsat till företag med fler än 50 anställda) totala FoU-utgifter i Sverige 1993. 1994 hade dessa koncerner ökat sina FoU-utgifter till drygt 33 miljarder, varav nästan 26 miljarder i Sverige. FoU-utgifterna i utlandet var i stort sett oförändrade mellan åren. Då den reguljära forskningsstatistiken hos SCB som mäter verksamheten i Sverige endast genomförs vartannat år saknas siffror för dessa koncerners andel 1994.

Tabell 15. Storkoncernernas FoU-årsverken och FoU-utgifter 1994 (Mkr).

Land	årsverken	utgifter
Sverige	23 839	25 814
Utlandet	12 205	7 533
USA	2 583	1 981
Italien	1 749	1 286
Storbritannien	1 744	698
Tyskland	1 016	697
Kanada	567	82
TOTALT	36 044	33 347

Av storkoncernernas FoU-utgifter 1994 var 23 procent hänförliga till utlandet, och 77 procent till Sverige. Utlandsandelen blir större om den mäts i FoU-årsverken i stället för i FoU-utgifter. Mätt i antal årsverken blir utlandsandelen ungefär 34 procent. En orsak till denna skillnad är att några koncerner bokfört vissa FoU-utgifter i ett annat land än det land där verksamheten utförs. En geografisk fördelning av FoU-verksamheten, framför allt mellan Sverige och utlandet, bör därför vara tillförlitligare om den mäts i antal anställda än i FoU-utgifter.

Störst FoU-verksamhet i USA och Italien

1994 hade storkoncernerna tillsammans ca 36 000 FoU-årsverken, varav drygt 12 000 utomlands. Av årsverken utomlands utfördes 51 procent i EU-länder (exklusive Danmark, Finland och Österrike) och 26 procent i Nordamerika. Andelen årsverken som utfördes i Norden var 9 procent.

Den mest omfattande FoU-verksamheten i utlandet bedrivs i USA och Italien. Övriga länder där omfattande FoU-verksamhet bedrivs är Storbritannien, Tyskland, Kanada, Norge, Nederländerna och Frankrike.

Heterogen FoU-verksamhet

Storkoncernerna är ingen homogen grupp vad gäller FoU-verksamheten. Omfattningen av FoU-verksamheten utomlands varierar kraftigt mellan olika koncerner och branscher. Variationerna kan även vara stora mellan olika affärsområden inom samma koncern. Andelen av FoU-verksamheten som bedrivs i utlandet var lägst inom skogskoncernerna. Även de FoU-intensivaste verkstadskoncernerna, liksom kemi- och läkemedelskoncernerna, hade en utlandsandel lägre än genomsnittet för storkoncernerna. Störst utlandsandel för FoU hade en grupp verkstadskoncerner vilka dock tillsammans endast svarar för en mindre del av de totala FoU-satsningarna.

Drygt hälften av alla FoU-årsverken i Sverige 1994 utfördes av akademiker (personal med minst tre års eftergymnasial utbildning). I utlandet var motsvarande siffra 70 procent. 42 procent av samtliga årsverken utförda av akademiskt utbildad personal utfördes utomlands. Av akademikerna hade 10 procent forskarutbildning. Andelen var något högre i Sverige än i utlandet. Av de akademiker i Sverige som inte hade forskarutbildning hade 70 procent teknisk utbildning. I utlandet var andelen tekniker 83 procent. Det bör påpekas att det finns svårigheter att översätta utländska utbildningar till svenska motsvarigheter och att en viss försiktighet därför bör iaktas vid tolkningen.

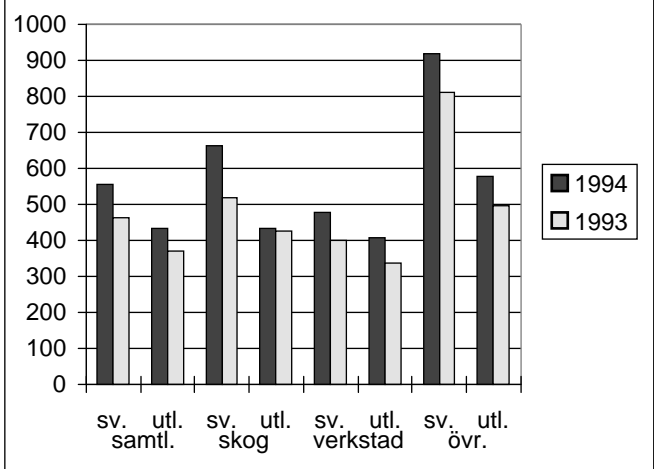
Stor produktivetsutveckling 1994

Storkoncernernas verksamhet i Sverige stod för drygt 40 procent av koncernernas förädlingsvärde både 1994 och 1993. Andelen av förädlingsvärdet som kommer från verksamhet i Sverige är således något högre än motsvarande andel av sysselsättningen (34 procent 1994). Sveriges andel är störst inom skogskoncernerna, med nästan 60 procent av förädlingsvärdet 1994, vilket dessutom är en ökning med nästan åtta procentenheter jämfört med året innan.

Förädlingsvärdet per anställd är högre i den svenska verksamheten, 556 000 kronor per anställd jämfört med 435 000 kronor per anställd för verksamheten i utlandet. Förändringen i procent mot året före är 20,0 procent för Sverige, och 18,9 procent för utlandet. Förändringen av förädlingsvärdet per anställd i procent kan sägas vara ett mått på produktivetsutvecklingen.

De olika branschgrupperna uppvisar här mycket olika bilder. Inom skogsindustrin härrör förändringen i förädlingsvärde per anställd helt från verksamheten i Sverige. Förändringen är 28,6 procent för den svenska verksamheten, jämfört med endast 1,6 procent för den utländska. Inom verkstadsindustrin respektive övriga branscher är bilden annorlunda. Både verksamheten i Sverige och utlandet uppvisar en stor ökning av förädlingsvärde per anställd, utlandet till och med något större än Sverige.

Diagram 8. Förädlingsvärde per anställd för storkoncernernas verksamhet i Sverige och utlandet.

Investeringsintensiteten var ungefär lika stor för den svenska verksamheten som för den utländska 1994. Investeringarna i procent av förädlingsvärdet uppgick till 15,7 procent i Sverige och 14,4 procent i utlandet. 1993 var motsvarande siffror 28,2 procent för Sverige och 18,0 procent för den utlandet. Det är skogsindustrin som även här uppvisar den största förändringen (minskningen), beroende både på sjunkande nettoinvesteringar, delvis förklarad av övertagna anläggningstillgångar i Sverige 1993, och stigande förädlingsvärde.

Lönsamheten ökade 1994

Lönsamheten mätt som rörelsemarginalen, d.v.s resultat efter avskrivningar i procent av omsättningen, förbättrades 1994. I storkoncernernas svenska verksamhet steg rörelsemarginalen från 7,5 till 10,5 procent, och i den utländska verksamheten från 2,9 till 5,3 procent. Ökningen var således något större i Sverige än i utlandet.

Rörelsemarginalen totalt har ökat i alla branscher. Återigen avviker dock skogsindustrin från bilden. Rörelsemarginalen steg med fem procentenheter till 13,6 procent i den svenska verksamheten, medan samtidigt rörelsemarginalen i den utländska verksamheten sjönk med en knapp procentenhet till 0,3 procent. Inom verkstadsindustrin däremot uppvisar både den svenska och utländska verksamheten en ökning av rörelsemarginalen med knappt tre procentenheter, till 7,3 respektive 4,8 procent. Övriga branscher visar ungefär samma utveckling som verkstadsindustrin.

Verksamheten i Sverige

Totalt svarade storkoncernerna för 10,6 procent av det svenska näringslivets antal anställda, 14,6 procent av förädlingsvärdet, 13,4 procent av omsättningen och 17,8 procent av nettoinvesteringarna. Andelarna är störst inom industrin, vilket inte är särskilt anmärkningsvärt då samtliga storkoncerner i huvudsak är verksamma inom tillverkningsindustrin.

Inom tillverkningsindustrin står storkoncernerna för 27 procent av antalet anställda, 32 procent av förädlingsvärdet och 39 procent av nettoinvesteringarna. Inom tjänstesektorn ligger andelarna mellan 0,4 och 3 procent.

Inom industrin är storkoncernerna mest dominerande inom transportmedelsindustrin (SNI 34-35), där de svarar för 63 procent av både anställda och förädlingsvärde. Därefter följer industri för el och optik (SNI 30-33) där storkoncernerna står för 43 procent av sysselsättningen och 46 procent av förädlingsvärdet (se tabell 16).

Totalt sett har storkoncernerna en högre rörelsemarginal än det svenska näringslivet som helhet, 8,8 procent gentemot 6,5 procent 1994. Även 1993 låg storkoncernerna över näringslivet som helhet, 6,4 mot 4,5 procent. När det gäller rörelsemarginalen och storkoncernernas lönsamhet i förhållande till branschen som helhet för olika delbranscher finns däremot ingen enhetlig bild. I några branscher ligger storkoncernernas rörelsemarginal högt över branschen som helhet, främst inom kemisk industri, där storkoncernernas rörelsemarginal är 25,4 procent jämfört med 14,3 procent för branschen som helhet. Inom andra branscher är förhållandet det omvända. I transportmedelsindustrin har storkoncernerna en rörelsemarginal på 3,3 procent mot 16,2 procent för branschen som helhet.

Vad gäller avkastning på eget kapital ligger storkoncernerna i flera branscher, såsom massa- och pappersindustri, metall- och maskinindustri och transportmedelsindustri, klart under branschen i övrigt. Det beror i hög grad på att storkoncernerna är kapitalstarka, d.v.s har en hög soliditet. En hög soliditet drar ner avkastningen på eget kapital. Detta förhållande gäller dock inte massa- och pappersindustrin, där storkoncernernas soliditet inte är högre än branschens i övrigt. Att storkoncernernas soliditet drar ner avkastningen på eget kapital kan ses om avkastningen på totalt kapital studeras. Här ligger storkoncernernas avkastning i paritet med branschens i övrigt.

Tabell 16. Storkoncernernas andel av det svenska näringslivets anställda, förädlingsvärde och omsättning 1993 och 1994. Branschfördelat.

	1994			1993		
	Anställda	Förädlingsv.	Omsättning	Anställda	Förädlingsv.	Omsättning
Massa/papper	39,0	46,8	48,4	40,2	47,2	47,6
Övrig basindustri	14,7	11,8	12,4	13,7	11,1	11,9
Kemisk industri	27,6	42,6	32,2	27,8	43,9	32,8
Metall- / maskinind.	19,8	24,1	24,0	22,4	27,6	27,3
Industri för el / optik	42,7	46,1	52,9	39,3	40,6	46,6
Transportmedelsind.	62,9	63,9	70,3	63,8	65,5	71,0
Övrig industri	5,0	7,3	5,9	3,9	4,3	3,3
Övrig varuprod.	2,4	4,8	5,4	2,7	4,1	5,0
Handel	1,7	2,2	3,0	1,6	2,2	2,6
Övriga tjänster	1,2	2,1	2,6	1,1	1,6	2,1
NÄRINGSLIVET	10,6	14,6	13,4	10,9	13,6	12,2

Tabell 17**Storkoncernerna 1994.**

Large manufacturing groups 1994.

	Storkoncernerna		därav	
	totalt		verkstadsindustri	
	antal / Mkr	andel	antal / Mkr	andel
Antal anställda				
Totalt antal anställda	548 310	100,0	402 773	100,0
Antal anställda i Sverige	195 183	35,6	139 210	34,6
Antal anställda i utlandet	353 127	64,4	263 563	65,4
antalet anställda i utlandet fördelas på:				
produktionsbolag	263 798	74,7	197 156	74,8
försäljningsbolag	71 210	20,2	54 781	20,8
övriga bolag	18 119	5,1	11 626	4,4
Export från Sverige				
Export totalt	225 601	100,0	157 750	100,0
därav internexport	145 493	64,5	115 101	73,0
Andel internexport till prod. bolag	49 958	34,3	43 825	38,1
Andel internexport till förs. bolag	92 598	63,6	68 923	59,9
Andel internexport till övr. bolag	2 943	2,0	2 353	2,0
Andel av int. exp. till prod. bolag som utgörs av insatsvaror		38,8		42,5
Försäljning från koncernföretag i utlandet				
Försäljning totalt	671 236	100,0	504 296	100,0
därav:				
från produktionsbolag	392 434	58,5	283 463	56,2
från försäljningsbolag	250 340	37,3	200 681	39,8
från övriga bolag	28 461	4,2	20 152	4,0
försäljning till koncernföretag	128 445	19,1	114 459	22,7
försäljning till övriga kunder	542 791	80,9	389 837	77,3
Investeringar				
Bruttoinvesteringar totalt	40 445	100,0	24 243	100,0
Bruttoinvesteringar utomlands	21 786	53,9	13 351	55,1
Bruttoinvesteringar i Sverige	18 659	46,1	10 892	44,9
Nettoinvesteringar totalt	39 001	100,0	25 159	100,0
Nettoinvesteringar utomlands	22 345	57,3	14 970	59,5
Nettoinvesteringar i Sverige	16 656	42,7	10 189	40,5

Tabell 18**Storkoncernerna 1993.**

Large manufacturing groups 1993.

	Storkoncernerna		därav	
	totalt		verkstadsindustri	
	antal / Mkr	andel	antal / Mkr	andel
Antal anställda				
Totalt antal anställda	540 833	100,0	388 979	100,0
Antal anställda i Sverige	190 362	35,2	131 200	33,7
Antal anställda i utlandet	350 471	64,8	257 779	66,3
antalet anställda i utlandet fördelas på:				
produktionsbolag	255 382	72,9	186 093	72,2
försäljningsbolag	78 798	22,5	61 409	23,8
övriga bolag	16 291	4,6	10 277	4,0
Export från Sverige				
Export totalt	182 345		123 087	
därav internexport	110 410	60,6	85 424	69,4
Andel internexport till prod. bolag	32 307	29,3	27 174	31,8
Andel internexport till förs. bolag	73 260	66,4	54 147	63,4
Andel internexport till övr. bolag	4 843	4,4	4 103	4,8
Andel av int. exp. till prod. bolag som utgörs av insatsvaror		36,0		39,6
Försäljning från koncernföretag i utlandet				
Försäljning totalt	556 279		403 971	
därav:				
från produktionsbolag	326 958	58,8	228 781	56,6
från försäljningsbolag	194 844	35,0	149 964	37,1
från övriga bolag	34 478	6,2	25 226	6,2
försäljning till koncernföretag	90 014	16,2	77 774	19,3
försäljning till övriga kunder	466 265	83,8	326 197	80,7
Investeringar				
Bruttoinvesteringar totalt	37 614	100,0	19 650	100,0
Bruttoinvesteringar utomlands	22 727	60,4	10 829	55,1
Bruttoinvesteringar i Sverige	14 887	39,6	8 821	44,9
Nettoinvesteringar totalt	48 187	100,0	24 252	100,0
Nettoinvesteringar utomlands	23 609	49,0	10 280	42,4
Nettoinvesteringar i Sverige	24 578	51,0	13 972	57,6

Tabell 19**Anställda, externfakturering och nettoinvesteringar fördelat på landområden.**

Number of employees, sales to external customers and net investment.

Anställda, externfakturering och nettoinvesteringar 1994

Land	Anställda		Fakturering		Nettoinvesteringar	
	totalt	verkstad	totalt	verkstad	totalt	verkstad
TOTALT	353 590	263 009	623 546	441 100	22 345	14 970
Danmark	10 734	6 766	18 411	10 319	570	256
Finland	5 697	2 758	13 805	8 597	1 933	120
Norge	5 985	3 868	17 576	10 855	375	185
Österrike	6 056	4 570	9 532	6 650	529	331
EU12 exkl. Danmark	167 190	114 466	292 919	184 315	12 527	9 388
USA	64 800	56 375	115 238	97 894	2 677	2 099
Övriga NAFTA	14 079	10 628	16 151	12 588	443	262
Latinamerika	24 197	19 737	30 620	26 181	915	559
Japan	4 139	2 774	20 322	13 501	133	115
Övriga Asien	26 681	23 134	38 914	34 321	727	689
Övriga världen	24 032	17 933	50 058	35 879	1 516	966

Anställda, externfakturering och nettoinvesteringar 1993

Land	Anställda		Fakturering		Nettoinvesteringar	
	totalt	verkstad	totalt	verkstad	totalt	verkstad
TOTALT	360 783	258 172	538 011	370 091	23 609	10 280
Danmark	11 147	6 162	14 817	7 786	1 282	400
Finland	5 415	3 221	8 673	6 115	305	123
Norge	6 086	3 304	13 474	7 847	313	144
Österrike	6 407	4 429	9 305	5 399	377	242
EU12 exkl. Danmark	172 071	112 506	253 433	150 125	15 128	5 360
USA	66 154	55 188	104 727	87 752	2 989	2 218
Övriga NAFTA	15 242	11 946	16 218	12 750	678	345
Latinamerika	28 406	21 823	22 540	18 715	649	356
Japan	4 139	2 613	14 119	8 263	214	103
Övriga Asien	25 372	21 463	30 633	26 056	443	313
Övriga världen	20 344	15 517	50 072	39 283	1 231	676

Tabell 20**FoU-utgifter och FoU-årsverken i storkoncernerna 1993 och 1994.**

R&D expenditures and man-years in the large manufacturing groups.

Land	FoU-årsverken		FoU-utgifter (Mkr)	
	1994	1993	1994	1993
Sverige	23 839	21 587	25 814	22 475
Utlandet	12 205	11 591	7 533	7 456
USA	2 583	2 678	1 981	1 867
Italien	1 749	1 796	1 286	1 447
Storbritannien	1 744	1 303	698	522
Tyskland	1 016	688	697	858
Kanada	567	541	82	92
Norge	534	487	212	200
Nederländerna	512	455	351	357
Frankrike	482	491	353	334
Spanien	482	337	253	253
Österrike	333	388	222	186
Australien	319	424	139	225
Belgien	119	133	279	247
Övriga länder	1 765	1 870	980	868
TOTALT	36 044	33 178	33 347	29 931

Anm: I denna tabell ingår i siffrorna för Australien även FoU-verksamhet utförd i Sydafrika.

Tabell 21**FoU-årsverken som utförs av akademiker.**

R&D man-years performed by university graduates.

FoU-årsverken som utförs av akademiker 1994

Land	Akademiker totalt	Forskare	andel forskare	Övriga akademiker	därav tekniker	andel tekniker
Sverige	12 091	1 338	11,1	10 753	7 537	70,1
Utlandet	8 581	773	9,0	7 808	6 487	83,1
USA	1 896	185	9,8	1 711	1 440	84,2
Italien	1 443	194	13,4	1 249	797	63,8
Storbritannien	919	75	8,2	844	743	88,0
Tyskland	678	56	8,3	622	543	87,3
Kanada	420	50	11,9	370	327	88,4
Norge	406	21	5,2	385	371	96,4
Nederländerna	380	13	3,4	367	300	81,7
Spanien	370	25	6,8	345	311	90,1
Frankrike	255	22	8,6	233	184	79,0
Österrike	238	8	3,4	230	217	94,3
Australien	211	16	7,6	195	182	93,3
Övriga länder	1 365	108	7,9	1 257	1 072	85,3
TOTALT	20 672	2 111	10,2	18 561	14 024	75,6

FoU-årsverken som utförs av akademiker 1993

Land	Akademiker totalt	Forskare	andel forskare	Övriga akademiker	därav tekniker	andel tekniker
Sverige	10 906	1 304	12,0	9 602	6 727	70,1
Utlandet	8 033	715	8,9	7 318	6 060	82,8
USA	1 952	177	9,1	1 775	1 497	84,3
Italien	1 477	196	13,3	1 281	825	64,4
Storbritannien	622	53	8,5	569	482	84,7
Tyskland	402	41	10,2	361	284	78,7
Kanada	390	37	9,5	353	323	91,5
Norge	366	20	5,5	346	332	96,0
Nederländerna	324	11	3,4	313	259	82,7
Australien	291	17	5,8	274	259	94,5
Österrike	275	10	3,6	265	253	95,5
Frankrike	263	25	9,5	238	191	80,3
Spanien	258	21	8,1	237	203	85,7
Övriga länder	1 413	107	7,6	1 306	1 152	88,2
TOTALT	18 939	2 019	10,7	16 920	12 787	75,6

Anm: Det finns svårigheter att översätta utländska utbildningar till svenska. Därför bör uppgifterna tolkas med en viss försiktighet.

I denna tabell ingår i siffrorna för Australien även FoU-verksamhet utförd i Sydafrika.

Tabell 22

Storkoncernernas verksamhet i Sverige och utlandet 1993 och 1994.

Business activity in Sweden and abroad in large manufacturing groups.

	Samtliga	Skogs- industri	Verkstads- industri	Övriga branscher
Verksamheten i Sverige 1994				
Försäljningssumma (Mkr)	384 125	85 794	260 061	38 270
Konsoliderad omsättning (Mkr)	321 875	67 568	216 867	37 440
Export (Mkr)	225 601	44 034	157 750	23 817
Anställda	190 666	36 149	135 678	18 839
Nettoinvesteringar (Mkr)	16 656	3 543	10 189	2 924
Förädlingsvärde (Mkr)	106 018	23 973	64 770	17 275
Omsättning/anställd (tkr)	1 688	1 869	1 598	1 987
Förädlingsvärde/anställd (tkr)	556	663	477	917
Nettoinvestering/förädlingsvärde (%)	15,7	14,8	15,7	16,9
Rörelsemarginal (%)	10,5	13,6	7,3	23,2
Förändring förädl. värde/anställd (%)	20,0	28,6	19,7	13,2
Verksamheten i utlandet 1994				
Konsoliderad omsättning (Mkr)	593 466	65 581	443 782	84 103
Anställda	357 369	37 907	266 820	52 642
Nettoinvesteringar (Mkr)	22 345	3 529	14 970	3 846
Förädlingsvärde (Mkr)	155 537	16 387	108 649	30 501
Omsättning/anställd (tkr)	1 661	1 730	1 663	1 598
Förädlingsvärde/anställd (tkr)	435	432	407	579
Nettoinvestering/förädlingsvärde (%)	14,4	21,5	13,8	12,6
Rörelsemarginal (%)	5,3	0,3	4,8	11,8
Förändring förädl. värde/anställd (%)	17,6	1,6	21,0	16,8
Verksamheten i Sverige 1993				
Försäljningssumma (Mkr)	307 543	76 637	196 554	34 351
Konsoliderad omsättning (Mkr)	259 088	59 790	165 736	33 562
Export (Mkr)	182 345	38 560	123 087	20 698
Anställda	187 809	39 385	130 074	18 350
Nettoinvesteringar (Mkr)	24 578	8 150	13 972	2 456
Förädlingsvärde (Mkr)	87 036	20 318	51 860	14 858
Omsättning/anställd (tkr)	1 380	1 518	1 274	1 829
Förädlingsvärde/anställd (tkr)	463	516	399	810
Nettoinvestering/förädlingsvärde (%)	28,2	40,1	26,9	16,5
Rörelsemarginal (%)	7,5	8,5	4,5	21,0
Verksamheten i utlandet 1993				
Konsoliderad omsättning (Mkr)	471 400	66 436	333 135	71 829
Anställda	353 417	44 487	259 298	49 632
Nettoinvesteringar (Mkr)	23 609	5 880	10 280	7 449
Förädlingsvärde (Mkr)	130 807	18 924	87 271	24 612
Omsättning/anställd (tkr)	1 334	1 493	1 285	1 447
Förädlingsvärde/anställd (tkr)	370	425	337	496
Nettoinvestering/förädlingsvärde (%)	18,0	31,1	11,8	30,3
Rörelsemarginal (%)	2,9	1,1	2,1	8,6

Anm: För verksamheten i Sverige är försäljningssumman = summan av samtliga svenska bolags totala försäljning (till både svenska och utländska kunder, både inom och utanför koncernen). Konsoliderad omsättning i Sverige = Försäljningssumman minus försäljning till koncernföretag i Sverige. Däremot ingår försäljning till koncernföretag i utlandet. Detta för att kunna analysera handelsströmmarna mellan verksamheten i Sverige och den i utlandet. Konsoliderad omsättning i utlandet = Koncernens omsättning plus återläggning av försäljning mellan svenska och utländska koncernbolag minus konsoliderad omsättning för verksamheten i Sverige. Begreppet är analogt med konsoliderad omsättning i Sverige. Se även sid. 60 för beskrivning av begreppens beräkningsgrunder.

Tabell 23**Storkoncernernas andel av det svenska näringslivet 1993 och 1994, branschfördelat.**

Large manufacturing groups' share of the business sector, by major group of economic activity.

Storkoncernernas andel av det svenska näringslivet 1994 (procent)

bransch	Antal anställlda	Förädlings- värde	Omsättning	Res. efter fin. int. / kostn.	Nettoinves- teringar	Justerat eget kapital
Massa/papper	39,0	46,8	48,4	48,7	46,9	72,8
Övrig basindustri	14,7	11,8	12,4	5,8	9,2	3,1
Kemisk industri	27,6	42,6	32,2	65,5	46,1	54,8
Metall- / maskinind.	19,8	24,1	24,0	32,2	24,6	51,9
Industri för el / optik	42,7	46,1	52,9	51,5	63,4	43,1
Transportmedelsind.	62,9	63,9	70,3	86,7	78,1	93,5
Övrig industri	5,0	7,3	5,9	14,4	6,0	25,2
Övrig varuprod.	2,4	4,8	5,4	16,4	-0,4	11,0
Handel	1,7	2,2	3,0	6,9	0,4	2,8
Övriga tjänster	1,2	2,1	2,6	15,1	2,3	17,0
TOTALT	10,6	14,6	13,4	29,7	17,8	34,7

Storkoncernernas andel av det svenska näringslivet 1993 (procent)

bransch	Antal anställlda	Förädlings- värde	Omsättning	Res. efter fin. int. / kostn.	Nettoinves- teringar	Justerat eget kapital
Massa/papper	40,2	47,2	47,6	13,4	52,3	76,0
Övrig basindustri	13,7	11,1	11,9	-10,1	4,0	3,9
Kemisk industri	27,8	43,9	32,8	105,4	50,9	44,2
Metall- / maskinind.	22,4	27,6	27,3	43,0	21,5	54,6
Industri för el / optik	39,3	40,6	46,6	39,8	54,8	53,6
Transportmedelsind.	63,8	65,5	71,0	-83,6	58,2	91,5
Övrig industri	3,9	4,3	3,3	3,1	6,3	17,7
Övrig varuprod.	2,7	4,1	5,0	13,1	1,4	11,6
Handel	1,6	2,2	2,6	3,3	2,6	2,7
Övriga tjänster	1,1	1,6	2,1	14,6	0,9	10,9
TOTALT	10,9	13,6	12,2	25,0	16,9	30,2

Tabell 24
Relationstal 1994.
 Ratios 1994.

		Rörelse- marginal	Avkastning på eget kapital	Avkastning på totalt kapital	Soliditet
Massa/papper	storkoncernerna	10,8	9,2	6,9	42,5
	övriga företag	10,0	25,8	12,8	41,2
	branschen totalt	10,4	13,7	8,5	42,1
Övrig basindustri	storkoncernerna	6,4	39,8	9,9	18,9
	övriga företag	9,9	20,4	12,7	50,6
	branschen totalt	9,5	21,0	12,5	48,2
Kemisk industri	storkoncernerna	25,4	25,4	18,4	67,1
	övriga företag	8,8	16,2	9,7	38,3
	branschen totalt	14,2	21,2	13,3	50,0
Metall- / maskinind.	storkoncernerna	11,3	15,3	10,2	42,4
	övriga företag	7,3	34,6	12,9	30,6
	branschen totalt	8,3	24,6	11,7	35,8
Industri för el / optik	storkoncernerna	6,5	23,8	10,5	32,9
	övriga företag	6,2	17,0	8,7	43,1
	branschen totalt	6,3	19,9	9,6	38,0
Transportmedelsind.	storkoncernerna	3,3	14,8	9,7	45,4
	övriga företag	5,9	32,8	8,4	17,0
	branschen totalt	4,1	16,0	9,5	40,9
Övrig industri	storkoncernerna	12,8	13,0	10,0	48,9
	övriga företag	4,8	26,2	12,4	38,5
	branschen totalt	5,3	22,9	11,9	40,7
Övrig varuprod.	storkoncernerna	14,9	17,9	10,4	48,8
	övriga företag	6,5	11,3	6,7	26,9
	branschen totalt	7,0	12,0	6,9	28,3
Handel	storkoncernerna	2,8	60,5	18,9	27,9
	övriga företag	2,8	23,7	9,6	26,9
	branschen totalt	2,8	24,7	9,8	27,0
Övriga tjänster	storkoncernerna	6,3	18,1	11,5	48,2
	övriga företag	4,1	20,8	9,8	28,7
	branschen totalt	4,2	20,3	10,0	30,8
NÄRINGSLIVET	storkoncernerna	8,8	16,3	10,2	44,9
	övriga företag	4,6	20,5	9,5	30,5
	näringslivet totalt	5,2	19,0	9,7	34,3

Tabell 25
Relationstal 1993.
 Ratios 1993.

		Rörelse- marginal	Avkastning på eget kapital	Avkastning på totalt kapital	Soliditet
Massa/papper	storkoncernerna	6,1	0,4	7,0	33,0
	övriga företag	5,1	7,4	5,2	33,6
	branschen totalt	5,6	2,0	6,5	33,2
Övrig basindustri	storkoncernerna	0,5	-12,9	2,0	18,7
	övriga företag	5,2	5,8	7,2	44,4
	branschen totalt	4,6	5,0	6,7	42,1
Kemisk industri	storkoncernerna	24,2	40,9	25,7	56,6
	övriga företag	6,2	-1,7	5,8	33,2
	branschen totalt	12,1	17,2	12,1	40,6
Metall- / maskinind.	storkoncernerna	9,3	7,2	10,5	39,3
	övriga företag	4,0	11,6	8,4	29,3
	branschen totalt	5,5	9,2	9,4	34,0
Industri för el / optik	storkoncernerna	5,7	11,9	10,3	35,5
	övriga företag	5,4	20,9	10,0	36,3
	branschen totalt	5,5	16,1	10,1	35,9
Transportmedelsind.	storkoncernerna	-0,2	1,0	4,7	32,9
	övriga företag	-1,1	-23,6	0,2	14,9
	branschen totalt	-0,4	-1,1	3,9	29,9
Övrig industri	storkoncernerna	7,3	3,0	7,7	40,2
	övriga företag	4,8	20,3	10,3	35,3
	branschen totalt	4,9	17,2	9,9	36,1
Övrig varuprod.	storkoncernerna	13,6	15,9	10,2	55,9
	övriga företag	8,7	13,9	9,2	25,9
	branschen totalt	9,0	14,1	9,3	27,7
Handel	storkoncernerna	2,2	18,1	6,4	21,0
	övriga företag	2,3	14,7	8,3	25,5
	branschen totalt	2,3	14,8	8,3	25,4
Övriga tjänster	storkoncernerna	0,8	14,3	13,5	46,7
	övriga företag	4,6	10,2	8,1	26,7
	branschen totalt	4,5	10,7	8,5	28,0
NÄRINGSLIVET	storkoncernerna	6,4	8,7	8,9	37,2
	övriga företag	4,2	11,3	8,3	29,7
	näringslivet totalt	4,5	10,5	8,4	31,6

Strukturstudie av industrisektorn i Sverige 1993

Industrins struktur 1993

Traditionellt beskrivs industrins struktur i form av branscher och storleksgrupper. En alternativ beskrivning är att utgå från industrins beroende av internationella företag - utlandsägda företag och svenska internationella företag, d.v.s företag ingående i svenska koncerner med verksamhet i utlandet - och övriga företag, här kallade hemmamarknadsföretag. De svenska internationella företagen har här delats in i företag tillhörande storkoncernerna respektive företag tillhörande övriga stora industrikoncerner. Hemmamarknadsföretagen har indelats i familjeföretag, vilka i sin tur indelats i storleksgrupper, samt övriga industriföretag.

Drygt halva industrisysselsättningen i internationella företag

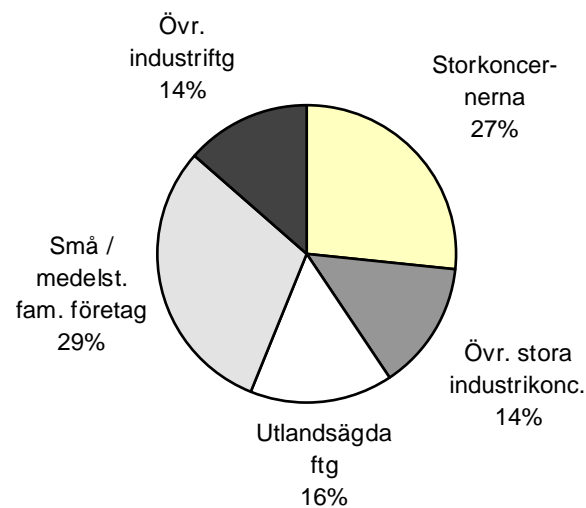
Antalsmässigt domineras industrin av hemmamarknadsföretag (drygt 95 procent av de totalt 27 580 företagen). Den absoluta majoriteten utgörs av små och medelstora familjeföretag (<200 anställda) - ca 93,4 procent. De svenska internationella företagen och de utlandsägda företagen utgjorde vardera drygt 2 procent av antalet industriföretag. Resten av företagen tillhör grupperna stora familjeföretag (>200 anställda) samt övriga industriföretag.

Ser man i stället till gruppernas andel av industrins totala sysselsättning svarade internationella företag för 56 procent 1993. Storkoncernerna var mest betydande med 27 procent, medan övriga stora industrikoncerner hade 14 procent och utlandsägda företag 16 procent. De små och medelstora familjeföretagen svarade för 30 procent och övriga hemmamarknadsföretag för 13 procent av sysselsättningen.

De internationella företagen svarade vidare för 62 procent av industrins förädlingsvärde, 67 procent av bruttoinvesteringarna i materiella anläggningstillgångar, 84 procent av exporten och 95 procent av utgifterna för forskning och utveckling (FoU). De internationella företagen var något mer investeringsintensiva (investeringarna i procent av förädlingsvärdet ligger mellan 3 och 4 procentenheter högre i internationella företag än i hemmamarknadsföretag) medan hemmamarknadsföretagen uppvisade något högre avkastning på totalt kapital och betydligt högre avkastning på eget kapital.

Endast drygt en procent av industriföretagen 1993 var att betrakta som höginternationaliserade, d.v.s de ingick i koncerner vilka hade mer än 50 procent av sina anställda i utlandet. Den övervägande majoriteten av dessa tillhörde svenska internationella företag. De höginternationaliserade företagen svarade för 21 procent av sysselsättningen, 26 procent av investeringarna, 34 procent av exporten och 50 procent av FoU-verksamheten 1993. Höginternationaliserade företags andelar var högre bland de internationella företagen, medan de var i princip betydelslösa bland hemmamarknadsföretagen (se vidare nedan).

Diagram 9. Antal anställda i industrin 1993 fördelat på olika bolagstyper.

De internationella företagen domineras av storkoncernerna

Av de anställda i internationella företag återfanns 47 procent i storkoncernerna, 25 procent i övriga svenska internationella företag och 28 procent i utlandsägda företag. Storkoncernerna svarade vidare för 50 procent av förädlingsvärdet, 49 procent av investeringarna, 60 procent av exporten och 73 procent av FoU-utgifterna i internationella företag.

Av internationella företags försäljning utgjordes 60 procent av export. Exportintensiteten var högst i storkoncernerna, 72 procent, medan den både för övriga svenska internationella företag och utlandsägda företag uppgick till drygt 45 procent. Av exporten gick 53 procent till andra företag inom koncernen. Även här var andelen högst för storkoncernerna, 60 procent.

Storkoncernerna var vidare mest FoU-intensiva av de internationella företagen; utgifterna för FoU som andel av förädlingsvärdet uppgick till 26 procent, jämfört med ungefär 9,5 procent för övriga internationella företag. Investeringsintensiteten var däremot högre i övriga svenska internationella företag. Båge grupperna av svenska internationella företag hade högre investeringsintensitet än de utlandsägda företagen.

De utlandsägda företagen var däremot den grupp av internationella företag som hade högst avkastning på både eget och totalt kapital. Vad gäller avkastningen på eget kapital var denna mer än dubbelt så hög i utlandsägda företag som i storkoncernerna. Övriga svenska internationella företag uppvisade t.o.m en negativ avkastning på eget kapital. Avkastningen på totalt kapital visade betydligt mindre skillnader mellan de olika grupperna, även om rangordningen var densamma som för avkastningen på eget kapital.

Industrins beroende av små och medelstora företag

Gruppen hemmamarknadsföretag består till största delen av små och medelstora familjeföretag. Dessutom ingår vissa större företag, konsument- och producentkooperativ m.m. Gemensamt för denna grupp är att företagen har en obetydlig utlandsverksamhet. Däremot kan vissa enskilda företag i gruppen ingå i koncerner vilka har en stor del av sin verksamhet förlagd till utlandet.

De små och medelstora familjeföretagen (<200 anställda) svarade för 30 procent av sysselsättningen 1993, och 25 procent av förädlingsvärdet. Dessutom svarade de för 21 procent av bruttoinvesteringarna i materiella anläggningstillgångar. Däremot svarade de endast för 9 procent av exporten och 1 procent av FoU-utgifterna. De större hemmamarknadsföretagen, vilka svarade för 10 procent av hela industrins sysselsättning, och 30 procent av sysselsättningen i hemmamarknadsföretag, svarade för 46 procent av hemmamarknadsföretagens export, och 75 procent av hemmamarknadsföretagens FoU-utgifter.

Av hemmamarknadsföretagen var de allra minsta familjeföretagen (0-19 anställda) mest investeringsintensiva 1993. Skillnaderna mellan de olika grupperna av hemmamarknadsföretag var dock små. Även vad gäller avkastningen var det små skillnader mellan de olika grupperna av hemmamarknadsföretag. Här uppvisar dock de största familjeföretagen (200-499 anställda) de högsta talen. Vad gäller avkastning på eget kapital visade hemmamarknadsföretagen i allmänhet högre värden än de internationella företagen. Endast gruppen övriga industriföretag visade lägre avkastning på eget kapital än den grupp bland internationella företag, storkoncernerna, som visade högst.

Naturligt nog dominerades hemmamarknadsföretagen av företag med låg internationaliseringsgrad. Endast 5 procent av de sysselsatta i hemmamarknadsföretag arbetade i företag med en internationaliseringsgrad på 20 procent eller mer.

Internationella företag dominerar bas- och verkstadsindustrierna

I denna studie har industrin delats in branschmässigt på grov nivå i tre grupper; basindustri, verkstadsindustri och övrig industri. Verkstadsindustrin var den största branschgruppen, 47 procent av de sysselsatta fanns i verkstadsindustrin. 18 procent i basindustrin och 35 procent inom övrig industri.

Sysselsättningsmässigt dominerades både basindustrin och verkstadsindustrin av internationella företag, 63 respektive 65 procent av de sysselsatta i de båda branscherna fanns i internationella företag. Den övriga industrin däremot dominerades av hemmamarknadsföretag, vilka stod för 60 procent av sysselsättningen i denna branschgrupp.

Den främsta anledningen till att den övriga industrin inte i lika stor utsträckning som de båda övriga branschgrupperna dominerades av internationella företag var att storkoncernerna inte har lika omfattande verksamhet inom denna branschgrupp. Storkoncernerna stod för 9 procent av sysselsättningen inom den övriga industrin, jämfört med 32 procent i basindustrin och 37 procent i verkstadsindustrin.

I samtliga branschgrupper dominerades FoU-verksamheten kraftigt av de internationella företagen. Fördelningen mellan de olika grupperna av internationella företag varierade dock. Inom verkstadsindustrin och övrig industri skedde huvuddelen av FoU-verksamheten i storkoncernerna. Över 70 procent av den totala FoU-verksamheten i de båda branschgrupperna skedde i storkoncernerna. Inom basindustrin däremot var det utlandsägda företag som stod för de största FoU-satsningarna. Av FoU-utgifterna i basindustrin var 47 procent hänförliga till utlandsägda företag, vilket var lika mycket som i storkoncernerna och övriga svenska internationella företag tillsammans. Det bör dock påpekas att endast 6 procent av industrins totala FoU-utgifter var hänförliga till basindustrin, medan 74 procent var hänförliga till verkstadsindustrin.

Tabell 26. Några relationstal för internationella företag och hemmamarknadsföretag 1993.

	Storkoncernerna	Övriga svenska internat. företag	Utlandsägda företag	Små och medelstora familjeföretag	Övriga hemmamarknadsföretag	Näringslivet totalt
Exportintensitet (%)	71,8	46,4	47,7	17,0	21,9	44,2
Internexport / total export (%)	59,5	43,7	42,0	6,2	17,5	46,2
Bruttoinv. / förädlingsvärde (%)	15,7	22,0	11,8	12,7	12,5	14,8
Nettoinv. / förädlingsvärde (%)	14,4	19,6	10,6	10,9	11,2	13,2
FoU / förädlingsvärde (%)	25,6	9,6	9,4	0,6	3,1	11,4
Rörelsemarginal (%)	6,0	3,1	5,5	5,7	4,0	5,1
Avkastning eget kapital (%)	7,3	-0,4	18,9	17,2	13,5	8,8
Avkastning totalt kapital (%)	8,5	5,2	9,5	9,4	8,4	8,1
Soliditet (%)	36,1	33,8	31,5	29,4	41,5	34,9

Tabell 27**Tillverkningsindustrin 1993 fördelad på internationella företag och hemmamarknadsföretag.**

Manufacturing industry by international enterprises and home market enterprises.

Ekonomiska data/ nyckeltal	Industrin totalt	Internatio- nella företag	Hemma- marknads- företag
Antal företag (uppräknat)	27 580	1 263	26 317
Antal anställda	635 037	356 679	278 358
Arbetskraftskostnader	175 341	106 631	68 710
Försäljning	796 744	496 673	300 072
Omsättning	812 151	508 285	303 866
Total export	352 221	295 375	56 847
Internexport	162 581	156 105	6 476
Externexport	189 640	139 269	50 371
Resultat före avskrivningar	71 509	46 023	25 486
Resultat efter avskrivningar	41 822	26 531	15 291
Resultat efter finansiella poster	34 882	23 426	11 457
FoU	28 181	26 823	1 358
Bruttoinvesteringar	36 505	24 625	11 880
Nettoinvesteringar	32 660	22 319	10 340
Balansomslutning	1 141 286	925 056	216 230
Beräknat eget kapital	398 118	322 921	75 196
Förädlingsvärde	246 850	152 654	94 196
Andel av industrins syssels.	100,0	56,2	43,8
Andel av industrins export	100,0	83,9	16,1
Andel av industrins förädlingsv.	100,0	61,8	38,2
Andel av industrins bruttoinv.	100,0	67,5	32,5
Andel av industrins nettoinv.	100,0	68,3	31,7
Andel av industrins FoU	100,0	95,2	4,8
Exportintensitet	44,2	59,5	18,9
Andel internexport	46,2	52,9	11,4
Bruttoinv. / förädlingsvärde	14,8	16,1	12,6
Nettoinv. / förädlingsvärde	13,2	14,6	11,0
FoU / förädlingsvärde	11,4	17,6	1,4
Rörelsemarginal	5,1	5,2	5,0
Avkastning eget kapital	8,8	7,3	15,2
Avkastning totalt kapital	8,1	7,9	9,0
Soliditet	34,9	34,9	34,8

Anm: Med internationella företag avses här dels industriföretag tillhörande de ca 80 största industrikoncernerna, dels utlandsägda industriföretag.

Med hemmamarknadsföretag avses dels familjeföretag, dels övriga industriföretag (vissa större företag, konsument- och producentkooperativ m.m.)

Tabell 28**Tillverkningsindustrin 1993 fördelad efter internationaliseringsgrad.**

Manufacturing industry by degree of internationalisation.

Ekonomiska data/ nyckeltal	Industrin totalt	Internationaliseringsgrad		
		0-19 procent	20-49 procent	50- procent
Antal företag (uppräknat)	27 580	26 773	448	359
Antal anställda	635 037	384 106	114 579	136 352
Arbetskraftskostnader	175 341	100 968	33 893	40 480
Försäljning	796 744	446 301	161 600	188 843
Omsättning	812 151	452 650	163 921	195 580
Total export	352 221	132 207	101 049	118 965
Internexport	162 581	36 230	56 206	70 145
Externexport	189 640	95 978	44 843	48 820
Resultat före avskrivningar	71 509	37 338	8 346	25 825
Resultat efter avskrivningar	41 822	21 635	1 888	18 300
Resultat efter finansiella poster	34 882	19 190	652	15 040
FoU	28 181	7 168	6 849	14 163
Bruttoinvesteringar	36 505	19 788	7 113	9 604
Nettoinvesteringar	32 660	17 633	6 487	8 540
Balansomslutning	1 141 286	386 378	309 531	445 376
Beräknat eget kapital	398 118	129 985	109 046	159 087
Förädlingsvärde	246 850	138 306	42 239	66 305
Andel av industrins syssels.	100,0	60,5	18,0	21,5
Andel av industrins export	100,0	37,5	28,7	33,8
Andel av industrins förädlingsv.	100,0	56,0	17,1	26,9
Andel av industrins bruttoinv.	100,0	54,2	19,5	26,3
Andel av industrins nettoinv.	100,0	54,0	19,9	26,1
Andel av industrins FoU	100,0	25,4	24,3	50,3
Exportintensitet	44,2	29,6	62,5	63,0
Andel internexport	46,2	27,4	55,6	59,0
Bruttoinv. / förädlingsvärde	14,8	14,3	16,8	14,5
Nettoinv. / förädlingsvärde	13,2	12,7	15,4	12,9
FoU / förädlingsvärde	11,4	5,2	16,2	21,4
Rörelsemarginal	5,1	4,8	1,2	9,4
Avkastning eget kapital	8,8	14,8	0,6	9,5
Avkastning totalt kapital	8,1	8,5	5,0	10,0
Soliditet	34,9	33,6	35,2	35,7

Anm: Med internationaliseringsgrad avses andelen av koncernens samtliga anställda som finns i dotterbolag utomlands.

Tabell 29**Internationella företag 1993 fördelade på företagstyp.**

International enterprises by type of enterprise.

Ekonomiska data/ nyckeltal	Internatio- nella företag	Storkon- cernerna	Övriga stora ind. kc	Utlands- ägda företag
Antal företag (uppräknat)	1 263	233	374	656
Antal anställda	356 679	168 694	89 463	98 522
Arbetskraftskostnader	106 631	50 988	26 568	29 075
Försäljning	496 673	248 741	112 233	135 699
Omsättning	508 285	255 339	114 885	138 062
Total export	295 375	178 582	52 052	64 740
Internexport	156 105	106 194	22 739	27 172
Externexport	139 269	72 388	29 313	37 568
Resultat före avskrivningar	46 023	25 471	8 667	11 886
Resultat efter avskrivningar	26 531	15 379	3 561	7 591
Resultat efter finansiella poster	23 426	15 547	-278	8 157
FoU	26 823	19 587	3 381	3 855
Bruttoinvesteringar	24 625	12 039	7 746	4 840
Nettoinvesteringar	22 319	11 039	6 920	4 361
Balansomslutning	925 056	589 188	199 192	136 676
Beräknat eget kapital	322 921	212 453	67 359	43 110
Förädlingsvärde	152 654	76 459	35 234	40 961
Andel av industrins syssels.	56,2	26,6	14,1	15,5
Andel av gruppens syssels.	100,0	47,3	25,1	27,6
Andel av industrins export	83,9	50,7	14,8	18,4
Andel av gruppens export	100,0	60,5	17,6	21,9
Andel av industrins förädlingsv.	61,8	31,0	14,3	16,6
Andel av gruppens förädlingsv.	100,0	50,1	23,1	26,8
Andel av industrins bruttoinv.	67,5	33,0	21,2	13,3
Andel av gruppens bruttoinv.	100,0	48,9	31,5	19,7
Andel av industrins nettoinv.	68,3	33,8	21,2	13,4
Andel av gruppens nettoinv.	100,0	49,5	31,0	19,5
Andel av industrins FoU	95,2	69,5	12,0	13,7
Andel av gruppens FoU	100,0	73,0	12,6	14,4
Exportintensitet	59,5	71,8	46,4	47,7
Andel internexport	52,9	59,5	43,7	42,0
Bruttoinv. / förädlingsvärde	16,1	15,7	22,0	11,8
Nettoinv. / förädlingsvärde	14,6	14,4	19,6	10,6
FoU / förädlingsvärde	17,6	25,6	9,6	9,4
Rörelsemarginal	5,2	6,0	3,1	5,5
Avkastning eget kapital	7,3	7,3	-0,4	18,9
Avkastning totalt kapital	7,9	8,5	5,2	9,5
Soliditet	34,9	36,1	33,8	31,5

Anm: Observera att gruppen "storkoncernerna" i denna studie endast omfattar industri-
företag tillhörande de aktuella koncernerna.

Tabell 30**Internationella företag 1993 fördelade efter internationaliseringsgrad.**

International enterprises by degree of internationalisation.

Ekonomiska data/ nyckeltal	Internatio- nella företag	Internationaliseringsgrad		
		0-19 procent	20-49 procent	50- procent
Antal företag (uppräknat)	1 263	654	302	307
Antal anställda	356 679	119 571	104 626	132 482
Arbetskraftskostnader	106 631	35 895	31 281	39 455
Försäljning	496 673	160 822	152 100	183 750
Omsättning	508 285	163 495	154 343	190 447
Total export	295 375	81 302	97 061	117 011
Internexport	156 105	31 946	54 629	69 531
Externexport	139 269	49 357	42 432	47 480
Resultat före avskrivningar	46 023	12 706	7 911	25 406
Resultat efter avskrivningar	26 531	6 720	1 787	18 024
Resultat efter finansiella poster	23 426	7 765	818	14 842
FoU	26 823	5 973	6 712	14 138
Bruttoinvesteringar	24 625	8 323	6 846	9 456
Nettoinvesteringar	22 319	7 648	6 251	8 420
Balansomslutning	925 056	189 195	294 297	441 564
Beräknat eget kapital	322 921	59 426	105 335	158 161
Förädlingsvärde	152 654	48 601	39 192	64 861
Andel av industrins syssels.	56,2	18,8	16,5	20,9
Andel av gruppens syssels.	100,0	33,5	29,3	37,1
Andel av industrins export	83,9	23,1	27,6	33,2
Andel av gruppens export	100,0	27,5	32,9	39,6
Andel av industrins förädlingsv.	61,8	19,7	15,9	26,3
Andel av gruppens förädlingsv.	100,0	31,8	25,7	42,5
Andel av industrins bruttoinv.	67,5	22,8	18,8	25,9
Andel av gruppens bruttoinv.	100,0	33,8	27,8	38,4
Andel av industrins nettoinv.	68,3	23,4	19,1	25,8
Andel av gruppens nettoinv.	100,0	34,3	28,0	37,7
Andel av industrins FoU	95,2	21,2	23,8	50,2
Andel av gruppens FoU	100,0	22,3	25,0	52,7
Exportintensitet	59,5	50,6	63,8	63,7
Andel internexport	52,9	39,3	56,3	59,4
Bruttoinv. / förädlingsvärde	16,1	17,1	17,5	14,6
Nettoinv. / förädlingsvärde	14,6	15,7	15,9	13,0
FoU / förädlingsvärde	17,6	12,3	17,1	21,8
Rörelsemarginal	5,2	4,1	1,2	9,5
Avkastning eget kapital	7,3	13,1	0,8	9,4
Avkastning totalt kapital	7,9	7,7	4,9	10,0
Soliditet	34,9	31,4	35,8	35,8

Anm: Med internationaliseringsgrad avses andelen av koncernens samtliga anställda som finns i dotterbolag utomlands.

Tabell 31**Hemmamarknadsföretag 1993 fördelade på familjeföretag och övriga industriföretag.**

Home market enterprises by family owned enterprises and other enterprises.

Ekonomiska data/ nyckeltal	Hemma- marknads- företag	Familjeföretag				Övriga industri- företag
		0-19 anställda	20-49 anställda	50-199 anställda	200- anställda	
Antal företag (uppräknat)	26 317	23 634	1 484	649	58	492
Antal anställda	278 358	91 754	44 857	55 734	17 259	68 754
Arbetskraftskostnader	68 710	20 425	10 713	13 975	4 629	18 968
Försäljning	300 072	79 893	44 794	56 066	17 911	101 408
Omsättning	303 866	81 066	45 245	56 645	18 072	102 839
Total export	56 847	6 027	8 615	16 108	6 343	19 755
Internexport	6 476	0	64	1 853	1 227	3 332
Externexport	50 371	6 027	8 551	14 255	5 116	16 423
Resultat före avskrivningar	25 486	7 963	3 838	4 937	1 803	6 944
Resultat efter avskrivningar	15 291	4 986	2 383	3 103	1 076	3 744
Resultat efter finansiella poster	11 457	2 821	1 281	1 946	969	4 440
FoU	1 358	0	22	318	153	864
Bruttoinvesteringar	11 880	3 964	1 734	2 128	755	3 299
Nettoinvesteringar	10 340	3 387	1 531	1 809	729	2 885
Balansomslutning	216 230	53 333	28 991	37 636	13 026	83 245
Beräknat eget kapital	75 196	14 688	8 740	11 810	4 923	35 035
Förädlingsvärde	94 196	28 388	14 551	18 912	6 433	25 912
Andel av industrins syssels.	43,8	14,4	7,1	8,8	2,7	10,8
Andel av gruppens syssels.	100,0	33,0	16,1	20,0	6,2	24,7
Andel av industrins export	16,1	1,7	2,4	4,6	1,8	5,6
Andel av gruppens export	100,0	10,6	15,2	28,3	11,2	34,8
Andel av industrins förädlingsv.	38,2	11,5	5,9	7,7	2,6	10,5
Andel av gruppens förädlingsv.	100,0	30,1	15,4	20,1	6,8	27,5
Andel av industrins bruttoinv.	32,5	10,9	4,7	5,8	2,1	9,0
Andel av gruppens bruttoinv.	100,0	33,4	14,6	17,9	6,4	27,8
Andel av industrins nettoinv.	31,7	10,4	4,7	5,5	2,2	8,8
Andel av gruppens nettoinv.	100,0	32,8	14,8	17,5	7,1	27,9
Andel av industrins FoU	4,8	0,0	0,1	1,1	0,5	3,1
Andel av gruppens FoU	100,0	0,0	1,6	23,5	11,3	63,7
Exportintensitet	18,9	7,5	19,2	28,7	35,4	19,5
Andel internexport	11,4	0,0	0,7	11,5	19,3	16,9
Bruttoinv. / förädlingsvärde	12,6	14,0	11,9	11,3	11,7	12,7
Nettoinv. / förädlingsvärde	11,0	11,9	10,5	9,6	11,3	11,1
FoU / förädlingsvärde	1,4	0,0	0,2	1,7	2,4	3,3
Rörelsemarginal	5,0	6,2	5,3	5,5	6,0	3,6
Avkastning eget kapital	15,2	19,2	14,7	16,5	19,7	12,7
Avkastning totalt kapital	9,0	9,3	8,4	10,2	10,6	8,1
Soliditet	34,8	27,5	30,1	31,4	37,8	42,1

Anm: Familjeföretag omfattar i denna studie inte utlandsägda företag.

Tabell 32**Hemmamarknadsföretag 1993 fördelade efter internationaliseringsgrad.**

Home market enterprises by degree of internationalisation.

Ekonomiska data/ nyckeltal	Hemma- marknads- företag	Internationaliseringsgrad		
		0-19 procent	20-49 procent	50- procent
Antal företag (uppräknat)	26 317	26 119	146	52
Antal anställda	278 358	264 535	9 953	3 870
Arbetskraftskostnader	68 710	65 073	2 612	1 025
Försäljning	300 072	285 479	9 500	5 092
Omsättning	303 866	289 155	9 578	5 133
Total export	56 847	50 905	3 988	1 953
Internexport	6 476	4 284	1 578	614
Externexport	50 371	46 621	2 410	1 340
Resultat före avskrivningar	25 486	24 632	435	419
Resultat efter avskrivningar	15 291	14 915	101	275
Resultat efter finansiella poster	11 457	11 425	-166	198
FoU	1 358	1 195	138	25
Bruttoinvesteringar	11 880	11 465	268	148
Nettoinvesteringar	10 340	9 985	236	120
Balansomslutning	216 230	197 184	15 234	3 812
Beräknat eget kapital	75 196	70 559	3 711	927
Förädlingsvärde	94 196	89 705	3 048	1 444
Andel av industrins syssels.	43,8	41,7	1,6	0,6
Andel av gruppens syssels.	100,0	95,0	3,6	1,4
Andel av industrins export	16,1	14,5	1,1	0,6
Andel av gruppens export	100,0	89,5	7,0	3,4
Andel av industrins förädlingsv.	38,2	36,3	1,2	0,6
Andel av gruppens förädlingsv.	100,0	95,2	3,2	1,5
Andel av industrins bruttoinv.	32,5	31,4	0,7	0,4
Andel av gruppens bruttoinv.	100,0	96,5	2,3	1,2
Andel av industrins nettoinv.	31,7	30,6	0,7	0,4
Andel av gruppens nettoinv.	100,0	96,6	2,3	1,2
Andel av industrins FoU	4,8	4,2	0,5	0,1
Andel av gruppens FoU	100,0	88,0	10,1	1,8
Exportintensitet	18,9	17,8	42,0	38,4
Andel internexport	11,4	8,4	39,6	31,4
Bruttoinv. / förädlingsvärde	12,6	12,8	8,8	10,2
Nettoinv. / förädlingsvärde	11,0	11,1	7,7	8,3
FoU / förädlingsvärde	1,4	1,3	4,5	1,7
Rörelsemarginal	5,0	5,2	1,1	5,4
Avkastning eget kapital	15,2	16,2	-4,5	21,4
Avkastning totalt kapital	9,0	9,2	5,9	10,1
Soliditet	34,8	35,8	24,4	24,3

Anm: Med internationaliseringsgrad avses andelen av koncernens samtliga anställda som finns i dotterbolag utomlands.

Tabell 33**Basindustrin 1993 fördelad på företagstyper.**

Basic industry by type of enterprise.

Ekonomiska data/ nyckeltal	Bas- industri	Internationella företag			Hemmamarknadsföretag	
		Stor- koncerner	Övriga stora ind. kc.	Utlands- ägda företag	Familje- företag	Övriga industri företag
Antal företag (uppräknat)	3 657	71	68	54	3 406	58
Antal anställda	115 949	36 670	24 566	12 211	33 147	9 355
Arbetskraftskostnader	32 493	11 197	7 119	3 553	7 905	2 719
Försäljning	168 282	61 630	30 881	19 833	41 328	14 609
Omsättning	171 793	62 819	31 762	20 698	41 813	14 702
Total export	99 624	44 261	19 050	14 128	14 114	8 071
Internexport	22 530	12 951	6 341	2 224	462	552
Externexport	77 094	31 310	12 709	11 904	13 652	7 519
Resultat före avskrivningar	17 361	6 746	2 698	1 997	4 070	1 850
Resultat efter avskrivningar	8 880	3 276	1 033	1 259	2 322	991
Resultat efter finansiella poster	3 038	104	214	1 026	1 096	598
FoU	1 812	587	273	852	38	62
Bruttoinvesteringar	9 127	3 288	2 498	683	1 908	750
Nettoinvesteringar	8 262	2 952	2 368	614	1 690	638
Balansomslutning	338 992	213 268	54 614	12 526	30 516	28 067
Beräknat eget kapital	118 418	69 578	24 553	4 275	9 525	10 488
Förädlingsvärde	49 854	17 944	9 817	5 549	11 975	4 569
Andel av industrins syssels.	18,3	5,8	3,9	1,9	5,2	1,5
Andel av gruppens syssels.	100,0	31,6	21,2	10,5	28,6	8,1
Andel av industrins export	28,3	12,6	5,4	4,0	4,0	2,3
Andel av gruppens export	100,0	44,4	19,1	14,2	14,2	8,1
Andel av industrins förädlingsv.	20,2	7,3	4,0	2,2	4,9	1,9
Andel av gruppens förädlingsv.	100,0	36,0	19,7	11,1	24,0	9,2
Andel av industrins bruttoinv.	25,0	9,0	6,8	1,9	5,2	2,1
Andel av gruppens bruttoinv.	100,0	36,0	27,4	7,5	20,9	8,2
Andel av industrins nettoinv.	25,3	9,0	7,3	1,9	5,2	2,0
Andel av gruppens nettoinv.	100,0	35,7	28,7	7,4	20,5	7,7
Andel av industrins FoU	6,4	2,1	1,0	3,0	0,1	0,2
Andel av gruppens FoU	100,0	32,4	15,1	47,0	2,1	3,4
Exportintensitet	59,2	71,8	61,7	71,2	34,2	55,2
Andel internexport	22,6	29,3	33,3	15,7	3,3	6,8
Bruttoinv. / förädlingsvärde	18,3	18,3	25,4	12,3	15,9	16,4
Nettoinv. / förädlingsvärde	16,6	16,5	24,1	11,1	14,1	14,0
FoU / förädlingsvärde	3,6	3,3	2,8	15,4	0,3	1,3
Rörelsemarginal	5,2	5,2	3,3	6,1	5,6	6,7
Avkastning eget kapital	2,6	0,1	0,9	24,0	11,5	5,7
Avkastning totalt kapital	6,9	6,7	5,7	12,2	8,4	6,5
Soliditet	34,9	32,6	45,0	34,1	31,2	37,4

Anm: Observera att gruppen "storkoncernerna" i denna studie endast omfattar industri-företag tillhörande de aktuella koncernerna.

Familjeföretag omfattar här endast svenskägda företag.

Tabell 34**Verkstadsindustrin 1993 fördelad på företagstyper.**

Manufacture of fabricated products, machinery and equipment by type of enterprise.

Ekonomiska data/ nyckeltal	Verkstads- industri	Internationella företag			Hemmamarknadsföretag	
		Stor- koncerner	Övriga stora ind. kc.	Utlands- ägda företag	Familje- företag	Övriga industri företag
Antal företag (uppräknat)	12 076	118	170	273	11 330	185
Antal anställda	298 457	111 358	34 297	48 465	86 569	17 768
Arbetskraftskostnader	83 722	33 052	10 348	14 596	20 557	5 169
Försäljning	334 556	154 828	37 352	57 056	67 448	17 873
Omsättning	339 742	157 909	37 877	57 895	68 073	17 988
Total export	189 959	114 121	22 800	32 803	13 693	6 542
Internexport	113 151	79 833	12 037	17 655	1 799	1 828
Externexport	76 808	34 288	10 763	15 148	11 894	4 715
Resultat före avskrivningar	23 254	10 000	2 128	3 806	6 344	976
Resultat efter avskrivningar	12 038	4 946	284	2 315	4 096	396
Resultat efter finansiella poster	13 186	5 549	-27	4 059	2 292	1 313
FoU	20 977	15 040	2 592	2 474	334	538
Bruttoinvesteringar	13 526	6 076	2 682	1 594	2 670	504
Nettoinvesteringar	12 022	5 578	2 334	1 368	2 343	400
Balansomslutning	512 930	316 971	57 131	70 634	47 945	20 248
Beräknat eget kapital	169 269	112 340	14 249	17 519	13 874	11 286
Förädlingsvärde	106 976	43 052	12 476	18 401	26 900	6 146
Andel av industrins syssels.	47,0	17,5	5,4	7,6	13,6	2,8
Andel av gruppens syssels.	100,0	37,3	11,5	16,2	29,0	6,0
Andel av industrins export	53,9	32,4	6,5	9,3	3,9	1,9
Andel av gruppens export	100,0	60,1	12,0	17,3	7,2	3,4
Andel av industrins förädlingsv.	43,3	17,4	5,1	7,5	10,9	2,5
Andel av gruppens förädlingsv.	100,0	40,2	11,7	17,2	25,1	5,7
Andel av industrins bruttoinv.	37,1	16,6	7,3	4,4	7,3	1,4
Andel av gruppens bruttoinv.	100,0	44,9	19,8	11,8	19,7	3,7
Andel av industrins nettoinv.	36,8	17,1	7,1	4,2	7,2	1,2
Andel av gruppens nettoinv.	100,0	46,4	19,4	11,4	19,5	3,3
Andel av industrins FoU	74,4	53,4	9,2	8,8	1,2	1,9
Andel av gruppens FoU	100,0	71,7	12,4	11,8	1,6	2,6
Exportintensitet	56,8	73,7	61,0	57,5	20,3	36,6
Andel internexport	59,6	70,0	52,8	53,8	13,1	27,9
Bruttoinv. / förädlingsvärde	12,6	14,1	21,5	8,7	9,9	8,2
Nettoinv. / förädlingsvärde	11,2	13,0	18,7	7,4	8,7	6,5
FoU / förädlingsvärde	19,6	34,9	20,8	13,4	1,2	8,8
Rörelsemarginal	3,5	3,1	0,8	4,0	6,0	2,2
Avkastning eget kapital	7,8	4,9	-0,2	23,2	16,5	11,6
Avkastning totalt kapital	7,5	7,4	4,3	9,0	9,3	8,2
Soliditet	33,0	35,4	24,9	24,8	28,9	55,7

Anm: Observera att gruppen "storkoncernerna" i denna studie endast omfattar industri-företag tillhörande de aktuella koncernerna.

Familjeföretag omfattar här endast svenskägda företag.

Tabell 35**Övrig industri 1993 fördelad på företagstyper.**

Other manufacturing industry by type of enterprise.

Ekonomiska data/ nyckeltal	Övrig industri	Internationella företag			Hemmamarknadsföretag	
		Stor- koncerner	Övriga stora ind. kc.	Utlands- ägda företag	Familje- företag	Övriga industri företag
Antal företag (uppräknat)	11 847	44	136	329	11 089	249
Antal anställda	220 631	20 666	30 600	37 846	89 888	41 631
Arbetskraftskostnader	59 126	6 739	9 100	10 926	21 280	11 080
Försäljning	293 906	32 283	44 000	58 809	89 888	68 926
Omsättning	300 616	34 611	45 247	59 469	91 142	70 148
Total export	62 638	20 201	10 203	17 809	9 284	5 141
Internexport	26 900	13 410	4 362	7 293	882	952
Externexport	35 738	6 790	5 841	10 516	8 402	4 189
Resultat före avskrivningar	30 894	8 724	3 841	6 084	8 128	4 118
Resultat efter avskrivningar	20 904	7 157	2 244	4 017	5 129	2 357
Resultat efter finansiella poster	18 658	9 894	-465	3 072	3 630	2 528
FoU	5 393	3 961	516	529	122	265
Bruttoinvesteringar	13 852	2 676	2 566	2 563	4 003	2 044
Nettoinvesteringar	12 375	2 509	2 218	2 378	3 423	1 847
Balansomslutning	289 364	58 948	87 446	53 516	54 524	34 929
Beräknat eget kapital	110 431	30 534	28 557	21 316	16 763	13 260
Förädlingsvärde	90 020	15 464	12 941	17 010	29 408	15 198
Andel av industrins syssels.	34,7	3,3	4,8	6,0	14,2	6,6
Andel av gruppens syssels.	100,0	9,4	13,9	17,2	40,7	18,9
Andel av industrins export	17,8	5,7	2,9	5,1	2,6	1,5
Andel av gruppens export	100,0	32,2	16,3	28,4	14,8	8,2
Andel av industrins förädlingsv.	36,5	6,3	5,2	6,9	11,9	6,2
Andel av gruppens förädlingsv.	100,0	17,2	14,4	18,9	32,7	16,9
Andel av industrins bruttoinv.	37,9	7,3	7,0	7,0	11,0	5,6
Andel av gruppens bruttoinv.	100,0	19,3	18,5	18,5	28,9	14,8
Andel av industrins nettoinv.	37,9	7,7	6,8	7,3	10,5	5,7
Andel av gruppens nettoinv.	100,0	20,3	17,9	19,2	27,7	14,9
Andel av industrins FoU	19,1	14,1	1,8	1,9	0,4	0,9
Andel av gruppens FoU	100,0	73,4	9,6	9,8	2,3	4,9
Exportintensitet	21,3	62,6	23,2	30,3	10,3	7,5
Andel internexport	42,9	66,4	42,8	41,0	9,5	18,5
Bruttoinv. / förädlingsvärde	15,4	17,3	19,8	15,1	13,6	13,5
Nettoinv. / förädlingsvärde	13,7	16,2	17,1	14,0	11,6	12,2
FoU / förädlingsvärde	6,0	25,6	4,0	3,1	0,4	1,7
Rörelsemarginal	7,0	20,7	5,0	6,8	5,6	3,4
Avkastning eget kapital	16,9	32,4	-1,6	14,4	21,7	19,1
Avkastning totalt kapital	10,8	21,0	5,4	9,6	10,3	9,4
Soliditet	38,2	51,8	32,7	39,8	30,7	38,0

Anm: Observera att gruppen "storkoncernerna" i denna studie endast omfattar industri-företag tillhörande de aktuella koncernerna.

Familjeföretag omfattar här endast svenskägda företag.

Fakta om undersökningarna

Under denna rubrik presenteras de olika undersökningarna ur ett metodologiskt och kvalitetsmässigt perspektiv. Avsnittet är uppdelat i fyra avsnitt; utlandsägda företag, anställda i svenskägda koncerner, stora industrikoncerner samt strukturstudie. Inom varje avsnitt beskrivs undersökningens omfattning, urvalsförfarande, vissa viktiga definitioner, källor, redovisning/publicering samt kvalitet. I kvalitetsavsnitten diskuteras de olika felkällor som kan påverka en statistisk undersökning, såsom bortfall, slumpfel, över- och under-täckning samt olika typer av mätfel.

Bakgrund och syfte

Sedan 1 juli 1994 är Närings- och Teknikutvecklingsverket, NUTEK, statistikansvarig myndighet för statistikområdet Internationella företag. Genom denna reform har alla de olika undersökningar som genomförs inom området samlats inom en ram, och statistiken ingår numera som en del i Sveriges officiella statistik (SOS). NUTEK har givit Statistiska Centralbyrån, SCB, i uppdrag att genomföra de olika undersökningarna. Föreliggande publikation är den första samlade beskrivningen av statistikområdets undersökningar, och omfattar resultaten av de undersökningar som genomförts sedan 1 juli 1994.

Det svenska näringslivet är i stor och ökande omfattning internationaliserat. Sedan slutet av 1980-talet används termen globalisering för att beskriva processen med nya och mer komplexa samband mellan handel och direktinvesteringar, samt ett ökat beroende mellan företagets verksamheter i olika länder. Syftet med statistiken över internationella företag är att undersöka och analysera olika aspekter av globaliseringsprocessens påverkan på det svenska näringslivet. Såväl utländskt ägande av företag i Sverige som svenskt ägande i utlandet undersöks. Dessutom undersöks utlandsverksamheten i de största svenska koncernerna mer detaljerat.

Utlandsägda företag

Undersökningens omfattning

Uppgifter över utlandsägda företag finns tillgängliga för åren 1980 och framåt. Registret över utlandsägda företag uppdateras i huvudsak med en intermitterande enkätundersökning. Registret innehåller såväl rörelsedrivande som vilande företag. I denna framställning redovisas dock endast rörelsedrivande. Varje år uppdateras samtliga nytillkomna företag tillsammans med ungefär en tredjedel av de befintliga företagen i registret via en enkät. 1995 års undersökning innebar att knappt hälften av de rörelsedrivande företagen i registret undersöktes. Enkäten besvaras av den svenska koncernmodern, vilken även svarar för samtliga sina dotterbolag i Sverige. Enkäten innehåller uppgifter om hemnation och ägarandel för både direkt ägande företag och koncernens toppmoder. Fördelningarna av företag på ägarländer i denna redovisning baserar sig på uppgifter om koncernens toppmoder.

Vad är ett utlandsägt företag?

Med utlandsägt menas här att mer än hälften av aktiernas röstvärde innehåses av en utländsk ägare, vilket är den definition som fastställts av OECD. Detta innebär att alla företag där utländska ägare innehar upp till och med 50 procent av röstvärdet tills vidare räknas till den svenskägda bolagssektorn. Det kan vara en stor skillnad mellan ägandet av ett antal aktier och möjligheter att utöva inflytande över företagets verksamhet i företag som har fler än en ägare. En utländsk investerare som innehar mer än 50 procent av aktiernas röstvärde har entydigt ett dominerande inflytande över företagets verksamhet. I de fall investerare har en mindre andel av röstvärdet är det betydligt svårare att fastställa hur omfattande inflytande de har eller utövar i praktiken.

SAS ägs till 2/7 av Danmark, 2/7 av Norge och 3/7 av Sverige. Här redovisas SAS i sin helhet under Danmark.

Nya företag

De senaste åren har särskilda insatser gjorts för att förbättra täckningen av de utlandsägda företagen. Genom avstämning mot SCBs koncernregister och andra källor (t.ex. tidningar och olika databaser) erhålls nya uppgifter om utlandsägda företag. De företag som tillkommer i undersökningen behöver inte vara nya utlandsägda företag utan kan även vara företag som varit utlandsägda sedan tidigare, men som inte funnits med i registret. En ökning av antalet utlandsägda företag ett visst år kan således inte enbart sägas bero på förvärv och nyetableringar.

I undersökningen avseende 1995 har 530 nya företag tillkommit samtidigt som 96 företag har aktiverats under 1995 och ingår i registret som utlandsägda rörelsedrivande företag. Emellertid har under samma period drygt 356 företag utgått ur redovisningen. Av dessa har 237 företag blivit vilande (ej rörelsedrivande) och resterande företag är ej längre utlandsägda.

Övriga uppgifter

Uppgifterna om antal anställda omfattar samtliga företag och hämtas från SCBs Centrala företags- och arbetsställeregister (CFAR). Ekonomiska uppgifter och relationstal är beräknade på de företag som ingår i SCBs undersökning Finansstatistik för företag. Den omfattar samtliga icke-finansiella företag med mer än 50 anställda och ett urval av de mindre företagen (utom branschen fastighetsförvaltning, vilken ej ingår i undersökningen). För industribranscher (SNI 15-37) totalundersöks företag med minst 20 anställda. 1994 ingick 15 543 företag i finansstatistiken, varav 1 167 utlandsägda. Dessa företag räknas sedan upp till att representera hela företagsbeståndet (212 775 företag). De företag som ingår i finansstatistiken svarar för större delen av näringslivets ekonomiska verksamhet. Relationstalen har justerats för realisationsresultat bland rörelsens intäkter och kostnader.

Publicering

Sedan den nya branschindelningen SNI 92 genomförts, kan siffror enligt denna nya indelning ej kan ses som en tillfredsställande fortsättning på tidsserier enligt den gamla branschindelningen, SNI 69. Därför publicerades i föregående års statistiska meddelande (F 18 SM 9501) uppgifter avseende 1990-1994 (antal anställda) och 1990-1993 (ekonomiska variabler) enligt SNI 92. Uppgifter för 1990-1993 reviderades i viss mån och kan därför avvika något från de uppgifter som publicerats i tidigare statistiska meddelanden och NUTEKs publikation Svenskt näringsliv och näringspolitik. I detta SM presenteras huvudsakligen uppgifter för åren 1990, 1994 och 1995.

I de flesta redovisningarna används företag som redovisningsenhet. Detta gäller inte för de regionala redovisningarna, där i stället arbetsställen används som redovisningsenhet. De regionala branschtotallerna överensstämmer därför inte med totalsiffror baserade på företag som redovisas i övriga tabeller.

Kvalitet

Enkätundersökningen av utlandsägda företag riktar sig till alla företag som enligt registret eller annan uppgift är utlandsägda enligt angiven definition. Ett urval görs såtillvida att endast en del av företagen undersöks varje år. Undersökningen av utlandsägda företag är frivillig.

Detaljerade uppgifter om finansstatistikens omfattning, innehåll och kvalitet återfinns i SOS-publikationen Företagen 1994.

Bortfall

Som bortfall räknas uppgiftslämnare som inte har inkommit med ifylld blankett. I föreliggande undersökning svarade 85 procent av uppgiftslämnarna på enkäten. För företag som ej besvarat enkäten ligger sedan tidigare registrerade uppgifter till grund för redovisning i detta statistiska meddelande.

Slumpfel

Slumpfel uppstår vid statistiska urvalsundersökningar och finns därför inte i denna undersökning om utlandsägda företag. Ekonomiska uppgifter i denna redovisning baseras på undersökningen Finansstatistik för företag, som är en urvalsundersökning.

Under- och övertäckning

Undertäckning innebär att företag som egentligen tillhör undersökningspopulationen saknas, medan övertäckning innebär det motsatta förhållandet. Registret över utlandsägda företag innehåller både under- och övertäckning. Undertäckningen innebär i detta fall att företag som är utlandsägda inte finns med i registret. Det kan t. ex. röra sig om företag som förvärvats under året eller företag som sedan tidigare är utlandsägda och som saknas i registret. Undertäckningen är svår att kvantifiera.

Övertäckning avser det motsatta förhållandet, dvs. att registret innehåller företag som ej är utlandsägda. Detta rör i första hand företag som sedan tidigare varit utlandsägda, men som har övergått i svensk ägo. Sådan övertäckning kan ligga kvar i registret tills företaget tillfrågas via enkät nästa gång, dvs. maximalt två årgångar. En viss övertäckning kan även uppstå pga. bortfall, men detta ger mycket litet genomslag på resultaten.

Anställda i svenskägda koncerner

Totalundersökning

Vart tredje år genomförs en kartläggning (totalundersökning) av antalet anställda utomlands i samtliga koncerner i Sverige med dotterbolag i utlandet. Populationen utgörs av samtliga koncerner i Sverige som enligt SCBs koncernregister hade minst ett dotterbolag i utlandet under undersökningsåret. Den senast genomförda kartläggningen avsåg 1993. Då fanns det totalt 2 029 koncerner med utländska dotterbolag. Av dessa hade 932 koncerner minst en anställd utomlands, medan 862 koncerner hade dotterbolag i utlandet men saknade anställda utomlands. För 235 koncerner kunde inte någon information erhållas (dessa koncerner utgör undersökningens bortfall, se nedan).

Av de 932 koncernerna med anställda utomlands var 754 koncerner svenskägda och 178 koncerner utlandsägda. I redovisningarna i denna publikation ingår endast svenskägda koncerner.

Totalt hade de 932 koncernerna 1 259 883 anställda, varav 557 752 i utlandet. De svenskägda koncernerna hade 535 147 anställda i utlandet, vilket innebär att de svarar för 96 procent av den totala utlandsverksamheten.

Variabler och källor

Undersökningen grundas på koncernmödrarnas officiella årsredovisningar, vilka hämtas från Patent- och Registreringsverket (PRV). Årsredovisningen innehåller i de flesta fall uppgifter om antal anställda i Sverige och utlandet med länderfördelning. Kompletteringar har i viss mån skett genom telefonkontakter då årsredovisningens uppgifter varit ofullständiga eller oklara.

Varje koncern tilldelas en koncernbranschkod utifrån moderbolagets och de svenska dotterbolagens branscher enligt SCBs Centrala Företags- och Arbetsställeregister (CFAR). Koncernbranschen fastställs med ett "mestkriterium", d.v.s. den bransch som flest anställda arbetar inom blir koncernens bransch för både verksamheten i Sverige och utlandet. Detta eftersom någon information om verksamheten i de enskilda bolagen i utlandet inte finns tillgänglig. En trolig effekt av denna metod är att siffrorna för industriell verksamhet över-skattas något.

Förändring av antalet anställda och sysselsättningsutveckling

Genom att uppgifterna avser koncerner påverkas utvecklingen av antalet anställda dels av "faktisk" sysselsättningsutveckling, men även i stor utsträckning av förändringar i koncernernas struktur mellan åren. Således ingår effekterna av köp, försäljningar och nedläggningar av bolag i utvecklingen av antalet anställda. Några möjligheter att särskilja dessa effekter finns inte. Nedanstående exempel visar problematiken.

Antag att en koncern redovisar en minskning av antalet anställda mellan två år på 10 000 personer. Under året har man sålt ett antal bolag till en utländsk koncern. Dessa bolag hade föregående år 15 000 anställda. Det innebär att de bolag som ingått i koncernen bägge åren ökat antalet anställda med 5 000 personer. Det minskade antalet anställda skall därför inte förväxlas med en faktisk nedgång i sysselsättningen.

Kvalitet

Bortfall

Bortfallet består av bolag vilka ej skickat årsredovisning till PRV, och bolag för vilka uppgifterna varit ofullständiga och ej kunnat kompletteras via kontakter med företagen. Bortfallet uppgår till 11,6 procent av antalet koncerner, men består främst av mycket små företag vilka kan antas ha liten eller ingen aktivitet utomlands. Bortfallets påverkan på det totala antalet anställda utomlands torde därför vara högst någon enstaka procent. Bortfallet är störst inom branschen finansiell verksamhet, där täckningen är låg och siffrorna därför osäkra.

Under- och övertäckning

Undertäckning innebär att koncerner som har dotterbolag i utlandet ej kommer med i populationen. Sådan undertäckning kan förekomma, men bör vara liten (storleken är dock svår att identifiera). Övertäckning, i form av att koncerner som inte har dotterbolag i utlandet kommer med i populationen utgör inget problem, då redovisningarna endast omfattar koncerner med anställda i utländska dotterbolag.

Koncentration

Eftersom utlandssysselsättningen är starkt koncentrerad till de största koncernerna, kan en bra bild av den totala utvecklingen mellan totalundersökningsåren fås genom att de mellanliggande åren studera ett urval av de största koncernerna.

Utlandsverksamheten är i stor utsträckning koncentrerad till de allra största industrikoncernerna. Dessa dominerar det svenska näringslivets verksamhet i utlandet på många olika sätt (sysselsättning, försäljning, investeringar, forskning och utveckling m.m.). Ett urval av ungefär 20 av de största svenskägda industrikoncernerna vad gäller antalet anställda i utlandet (hädanefter kallade storkoncernerna) undersöks årligen (se vidare avsnittet om Stora industrikoncerner nedan).

1993 hade storkoncernerna 196 791 anställda i utlandet. Det motsvarar 77 procent av det totala antalet utlandsanställda i industrikoncerner, och 67 procent av det totala antalet anställda i samtliga svenskägda koncerner. För att förbättra täckningen av utlandssysselsättningen har, i en undersökning avseende endast sysselsättningen, gruppen av stora industrikoncerner utökats till att omfatta de 80 största svenskägda industrikoncernerna vad gäller antal anställda i utlandet. Genom denna urvalsstorlek uppnås en täckning på 96 procent av utlandssysselsättningen i industrikoncerner 1993. Dessutom har, i studien av utlandssysselsättningen, de 40 största tjänstekoncernerna vad gäller antalet anställda i utlandet undersökts. Dessa svarade för 89 procent av utlandssysselsättningen i tjänstekoncerner 1993. Totalt täcker urvalet av industri- och tjänstekoncerner 94 procent av utlandssysselsättningen i samtliga svenskägda koncerner 1993.

Variabler och källor

Utlandssysselsättningen i de största industri- och tjänstekoncernerna undersöks med samma metod som används i totalundersökningen (se ovan).

Kvalitet

Bortfall

Något bortfall förekommer inte i denna undersökning.

Under- och övertäckning

Undertäckning och övertäckning förekommer inte i undersökningen. Det bör dock observeras att urvalet av de 80 respektive 40 största koncernerna gäller enligt senaste kartläggningår. Det finns därför ingen garanti att dessa är de största koncernerna även under mellanliggande år. Antalet koncerner kan också minska genom uppköp från utlandet eller fusioner mellan koncerner inom gruppen. Vid större "avknoppningar" från ingående koncerner följs även de utbrutna verksamheterna. I sådana fall ökar antalet undersökta koncerner.

Stora industrikoncerner

Omfattning och källor

Studien omfattar ett urval av ca 20 av de största svenskägda industrikoncernerna med avseende på antalet anställda i utlandet enligt totalundersökningen av denna variabel (se ovan). I några fall har av undersökningstekniska skäl valts att undersöka en underkoncern i stället för koncernen i sin helhet. I samtliga dessa fall är underkoncernen dominerande i koncernen som helhet.

Storkoncernerna i denna undersökning är AGA, Assi-Domän, Astra, Atlas Copco, Electrolux, Ericsson, Esselte, Euroc, Gambro, Incentive, MoDo, Perstorp, PLM, Pharmacia, Saab-Scania, Sandvik, Svenska Cellulosa, SKF, Stora, Svedala Industri och Volvo. 1994 är Gambro ett dotterbolag till Incentive. För Assi-Domän, AGA, Pharmacia och Volvo har hänsyn tagits till organisatoriska förändringar de bägge åren.

Undersökningen avseende stora industrikoncerner kan delas in i tre områden. Två särskilda enkätundersökningar genomförs, den ena avseende koncernens anställda, försäljning och investeringar och den andra avseende koncernens forsknings- och utvecklingsverksamhet. Dessa enkäter kompletteras med uppgifter från koncernernas årsredovisningar samt SCBs Finansstatistik för företag används för att relatera koncernernas verksamhet i Sverige till näringslivet som helhet.

Enkät avseende anställda, försäljning och investeringar

Enkäten omfattar frågor om anställda i utlandet, export från Sverige och försäljning från bolag i utlandet fördelat på olika bolagstyper (produktions-, försäljnings- och övriga bolag). Vidare innehåller enkäten uppgifter om koncernens externförsäljning och nettoinvesteringar fördelat på geografiska områden.

Enkät avseende forskning och utveckling

Denna enkät innehåller uppgifter om koncernens utgifter för FoU samt antalet årsverken för FoU länderfördelat. Dessutom efterfrågas en fördelning av FoU-årsverkerna på vilken utbildningsnivå den personal som utför dem har.

Verksamheten i Sverige respektive utlandet

För att kunna göra jämförelser mellan verksamheten i Sverige och utlandet betraktas varje koncern som om den bestod av två delar; Verksamheten i Sverige som omfattar moderbolaget och de svenska dotterbolagen, samt Verksamheten i utlandet som omfattar samtliga dotterbolag i utlandet. I normal koncernredovisning är samtliga transaktioner mellan koncernbolag eliminerade. Det gäller emellertid inte i denna undersökning där ett av syftena är just att belysa transaktioner mellan Sverige och utlandet.

Informationen hämtas från flera källor. Ekonomiska variabler (resultat- och balansräkningsuppgifter) för koncernen som helhet hämtas ur den officiella årsredovisningen. Motsvarande uppgifter för moderbolaget och de svenska dotterbolagen hämtas från SCBs finansstatistik. Med hjälp av SCBs koncernregister kopplas moderbolaget ihop med dotterbolagen till att bilda summan av svenska bolags verksamhet. För den svenska verksamheten kan uppgifter redovisas med fördelning på branscher. Respektive bolags bransch används, och koncernens branschstruktur i Sverige kan belysas. De ingående bolagens uppgifter summeras och försäljning mellan de svenska koncernbolagen elimineras, så att Verksamheten i Sverige inklusive försäljning till koncernföretag i utlandet bildas. Verksamheten i utlandet residualberäknas sedan som koncernen totalt, med återläggning av försäljning från svenska bolag till koncernföretag i utlandet och vice versa, minus Verksamheten i Sverige. Modellen med residualberäkning tillämpas för löner, sociala avgifter, försäljning och resultat före och efter avskrivningar. I det sistnämnda fallet återläggs eventuell avskrivning på koncernmässig goodwill.

Kvalitet

Bortfall

Framför allt enkäten angående anställda, försäljning och investeringar drabbades av ett stort bortfall. Fem av 21 koncerner besvarade ej enkäten. För dessa koncerner har imputeringar gjorts, i första hand med hjälp av uppgifter i årsredovisningen, finansstatistiken och undersökningen om antal anställda i utlandet. Som hjälpvariabel i de fall uppgifter om området ej kunnat inhämtas helt eller delvid från dessa källor har i första hand använts antalet anställda. I de fall inga uppgifter gällande den aktuella koncernen (det gäller t.ex fördelningar på bolagstyper) kunnat användas för imputering har imputering gjorts med hjälp av uppgifter från de koncerner som besvarat enkäten.

Vid partiellt bortfall har i första hand andra uppgifter i enkäten används för imputering, i andra hand uppgifter från andra källor (se ovan). Uppgifter avseende andra koncerner än den aktuella har ej behövt användas i detta sammanhang.

Enkäten avseende forskning och utveckling hade ett bortfall på en koncern.

Uppgifterna om total koncern från årsredovisningar har ej haft något bortfall. Angående bortfall i finansstatistiken hänvisas till SOS-publikationen Företagen.

Slumpfel

Slumpfel drabbar statistiska urvalsundersökningar, när urvalet används för att representera en större population. I denna undersökning har företagen i finansstatistiken endast representerat sig själva, uppgifterna har ej räknats upp. Därför torde inga slumpfel förekomma.

Under- och övertäckning

Då finansstatistiken inte omfattar samtliga företag lider uppgifterna avseende verksamheten i Sverige av undertäckning, beroende på att samtliga svenska dotterbolag ej täcks. Då verksamheten i utlandet residualberäknas kommer denna att drabbas av motsvarande övertäckning. Ett speciellt problem är köp och försäljningar av bolag under året. I koncernredovisningen medtas köpta bolag från förvärvstidpunkten och sålda bolag fram till försäljningstidpunkten. För större köp och försäljningar görs ungefärliga korrigeringar av verksamheten i Sverige enligt denna metod.

Den enda variabel som på ett fullgott sätt kan jämföras med uppgiften i den officiella årsredovisningen är antalet anställda i Sverige. Undertäckningen av verksamheten i Sverige utgörs här av skillnaden mellan summan av antalet anställda i bolagen i Sverige enligt finansstatistiken, och antalet anställda i Sverige totalt enligt årsredovisningen. För 1993 uppgick undertäckningen av verksamheten i Sverige till 1,3 procent och för 1994 till 2,3 procent. Genom residualmodellen motsvaras detta som sagt av en lika stor övertäckning av verksamheten i utlandet.

Strukturstudie

Strukturstudien omfattar de företag som ingick i SCBs undersökning Finansstatistik för företag 1993, och som tillhör industrisektorn, d.v.s SNI 10-37 enligt aktuell näringsgrensindelning, SNI 92. Finansstatistiken totalundersöker industriföretag med minst 20 anställda. För företag med färre än 20 anställda genomförs en urvalsundersökning, varefter variablerna för de undersökta företagen räknas upp till att representera samtliga företag i storleksklassen. 1993 omfattade finansstatistiken 4 779 industriföretag, vilka räknades upp till att representera det totala antalet industriföretag vilket var 27 580.

För mer detaljerade uppgifter om finansstatistikens omfattning, publicering och kvalitet hänvisas till SCBs publikation Företagen, vilken är en årlig publicering av resultaten från finansstatistiken på aggregerad nivå.

Svenska internationella företag

Gruppen av de ca 80 största svenskägda industrikoncernerna har fastställts i samband med undersökningen av antalet anställda i de största koncernerna (se ovan). Denna grupp indelas sedan i storkoncernerna, vilka fastställts vid undersökningen av stora industrikoncerner (se ovan) och övriga stora industrikoncerner. Till dessa grupper förs sedan samtliga industriföretag i finansstatistiken som enligt SCBs koncernregister (KCR) tillhörde dessa koncerner. Företag tillhörande branscher utanför industrin ingår ej. Vissa manuella kompletteringar och justeringar har gjorts för att inte tappa bort några bolag.

Utlandsägda företag

Som utlandsägda företag har i denna undersökning räknats de industriföretag i finansstatistiken som enligt registret över utlandsägda företag 1993 definierats som utlandsägda. Ett fåtal företag har i de olika registren registrerats som både tillhörande svenska internationella företag (enligt KCR) och utlandsägda företag (enligt registret över utlandsägda företag). Då registret över utlandsägda företag uppdateras intermitterant har det antagits att registret innehöll ej uppdaterad information för dessa företag. Dessa företag har därför i denna studie betraktats som hörande till svenska internationella företag.

Hemmamarknadsföretag

Som hemmamarknadsföretag räknas alla industriföretag i finansstatistiken som inte klasats som internationella företag. Gruppen hemmamarknadsföretag består till största delen av familjeföretag med upp till 500 anställda. Dessutom ingår, som en undergrupp kallad vriga industriföretag, vissa större företag, konsument- och producentkooperativ m.m. Gemensamt för gruppen hemmamarknadsföretag är att företagen har en obetydlig utlandsverksamhet. Däremot kan vissa enskilda företag i gruppen ingå i koncerner vilka har en stor del av sin verksamhet förlagd till utlandet.

Variabler

Internationaliseringsgraden är hämtad från den totalundersökning av antalet anställda i utlandet som genomförts för 1993 (se ovan). Internationaliseringsgraden fastställs på koncernnivå, och åsätts sedan samtliga bolag ingående i koncernen. Med att ett bolag har internationaliseringsgrad <20 procent avses således att det ingår i en koncern vilken sammantaget har mindre än 20 procent av sitt totala antal anställda i utlandet.

Vid branschfördelning har varje ingående företags bransch styrt placeringen av det aktuella företaget.

Kvalitet

Bortfall och slumpfel

I finansstatistiken förekommer ett visst bortfall, där uppgiftslämnare ej inkommer med uppgifter. Vidare förekommer, som i alla statistiska urvalsundersökningar, risken för slumpfel vid uppräknning av uppgifter baserade på urvalet. Mer detaljerade uppgifter om finansstatistikens kvalitet finns i SCBs publikation Företagen.

Under- och övertäckning

Under- och övertäckning kan i denna undersökning likställas med felklassificering. Övertäckning kan ske genom att bolag som ej tillhör en av de största industrikoncernerna ändå förs till gruppen svenska internationella företag, och genom att ett företag felaktigt klassas som utlandsägt. Denna övertäckning kommer att motsvaras av en lika stor under-täckning i gruppen hemmamarknadsföretag, då denna omfattar alla företag som ej är svenska internationella företag eller utlandsägda företag. Det motsatta förhållandet kan också uppstå, att hemmamarknadsföretagen övertäcks på bekostnad av de internationella företagen. Storleken på dessa felklassificeringar är svår att uppskatta.

Summary

The Swedish business sector is to a large and growing extent dependent on international enterprises, i.e. Swedish enterprises with activity abroad and foreign owned enterprises in Sweden. The largest Swedish transnational groups have a large portion of their business activity abroad.

In 1994, a sample of 20 large Swedish manufacturing groups had 64 per cent of their employees abroad, and 60 per cent of the value added was related to business activity abroad. 75 per cent of sales of these groups went to customers outside Sweden. The business activity abroad was still concentrated to the historically dominant markets of the EU, North America and the Nordic countries. Only a small part was located to the fast growing markets of Asia. In 1994, only 9.5 per cent of the sales to customers outside Sweden, 8.7 per cent of the number of employees abroad and 3.8 per cent of the net investment abroad were located to Asia.

There was a large increase of the productivity in these groups in 1994. The value added per employee increased by 20 per cent, a little more in Sweden than abroad. The largest increase was evident in groups within manufacturing of pulp and paper, an increase of the value added per employee by 28.6 per cent.

Even though the activities abroad are important in general for the large manufacturing groups, the R&D activities are still concentrated to Sweden. In 1994, 66 per cent of the R&D man-years in these groups were performed in Sweden.

The 20 large manufacturing groups account for a large share of the business activity of the Swedish manufacturing sector, both in Sweden and abroad. These groups accounted for 27 per cent of the total employment in the manufacturing sector in Sweden in 1993, and for 78 per cent of the total number of employees abroad in Swedish owned manufacturing groups in the same year. The total business activity abroad of the Swedish business sector is measured every three years. The latest survey regarded 1993. In that year, Swedish owned groups had a total of 535 000 employees abroad, about 10 per cent less than in 1990. At the same time, the number of employees in Sweden in Swedish owned groups had decreased by 14 per cent. The degree of internationalisation had increased from 45 to 47 per cent. The decrease of the number of employees had occurred in large groups. In smaller groups, with less than 1000 employees in total, the number of employees abroad had increased between 1990 and 1993.

Between 1990 and 1993, Swedish owned groups expanded their establishments in Central and Eastern Europe greatly. The increase amounted to 10 700 employees, or more than 1600 per cent. The expansion continued in 1994. This is shown in a study of the number of employees in the 80 largest manufacturing groups and the 40 largest service groups. The increase between 1993 and 1994 was 28 per cent in the manufacturing groups and 11 per cent in the service groups. At the same time, the total number of employees abroad in the 80 manufacturing groups decreased by 5 per cent. This was mainly due to the fact that two groups were purchased by foreign owners in 1994. The total number of employees abroad in the 40 service groups increased by 10 per cent between 1993 and 1994.

To a large extent, Swedish owned groups' establishments abroad take place in those countries that are also large investors in Sweden. Of the ten countries where Swedish groups had most employees in 1993, seven were among the ten largest investing countries in Sweden. If measured by the number of employees, Swedish groups still owned more than twice as much abroad as foreign enterprises owned in Sweden in 1993. The number of employees in Swedish groups' subsidiaries abroad was 535 000, while the number of employees in foreign owned enterprises in Sweden was 210 000.

The number of employees in foreign owned enterprises in Sweden increased in 1995 to the largest number ever measured. At the end of 1995, foreign owned enterprises in Sweden had 246 000 employees, 12 per cent of the total business sector. In manufacture of chemicals, petroleum products, rubber and plastic, foreign owned enterprises accounted for 47 per cent of the total employment. The foreign owned enterprises were dominated by the EU countries, even if the US was the largest single owner in 1995, due to large American purchases in Sweden in 1995.

The latest measurement of the Swedish manufacturing industry's dependence on international enterprises regarded 1993. In that year, international enterprises accounted for 56 per cent of the employment, 62 per cent of the value added, 84 per cent of the exports and 95 per cent of the R&D expenditures of the Swedish manufacturing industry. Family owned enterprises with less than 500 employees accounted for 33 per cent of the employment and other home market enterprises for the remaining 10 per cent.

Statistics on International Business

As of 1st July, 1994, statistics on International business, i.e. surveys on globalisation regarding Swedish groups having subsidiaries abroad and foreign owned enterprises established in Sweden, have official status and will be produced and published regularly. The Swedish National Board for Industrial and Technical Development (NUTEK) is the governmental agency responsible for the production of these official statistics. These surveys are carried out in cooperation with Statistics Sweden.

International business

Foreign owned enterprises in Sweden

An annual survey of foreign owned enterprises' in Sweden and their economic activities.

Swedish owned enterprises abroad

All Swedish groups

The survey covers all Swedish groups having employees in subsidiaries abroad, and the distribution of their employees by country, industry and size of enterprise. This survey is carried out every three years. The latest available data regard 1993.

The largest Swedish groups in the manufacturing and service industries

The 80 largest Swedish owned groups in the manufacturing industry and the 40 largest groups in the service industry. This annual survey comprises the distribution of employees by country.

Large groups in the manufacturing industry

The 20 largest Swedish owned groups in the manufacturing industry. This annual survey comprises data on sales, investment, research and development etc.

The structure of the manufacturing industry

The Swedish economy's dependence on different types of enterprises (international enterprises and national enterprises) in the manufacturing industry.

Publications

Swedish Industry and Industrial Policy. An annual publication from NUTEK.

Lång sikt. A newsletter in Swedish from NUTEK that is published four times a year.

Foreign owned enterprises. A Statistical report (series F 18) from Statistics Sweden, that is published annually in Swedish, but with summary and headlines in English.

International Business. A Statistical report (series F 22) from NUTEK/Statistics Sweden, that is published annually and contains information on all the surveys mentioned above. Written in Swedish but with summary and headlines in English.

All Swedish groups having subsidiaries abroad. A Statistical report (in series F) which is published every three years.

Export-/Importåret. An annual report on trade and globalisation in Swedish from Statistics Sweden.

How to obtain further information

NUTEK and Statistics Sweden welcome any comment on the different surveys. For general comments on the surveys, please contact NUTEK; Anne-Christine Strandell (phone +46 8 681 91 04, e-mail anne-christine.strandell@nutek.se) or Christian Dicander (phone +46 8 681 91 09). The fax number is +46 8 19 68 26. Publications from NUTEK are available from NUTEK Förlag, S-117 86, Stockholm, Sweden. If you have questions about figures or methodological aspects, please contact Statistics Sweden; Johan Erikson (phone +46 19 17 66 47, e-mail j.erikson@scb.se) or Evalena Andersson (phone +46 19 17 61 50). The fax number is +46 19 17 69 64. Statistical Reports and other publications from Statistics Sweden are available from Statistics Sweden, Publikationstjänsten, S-701 89, Örebro, Sweden. Furthermore, Statistics Sweden have at their disposal a large amount of raw statistical data that has been used to compile this publication. Other types of tables and presentations of the material than the ones found in this Statistical Report can be delivered by individual agreement. In this case, please contact Mr Erikson or Ms Andersson as above, or write to Statistics Sweden, Industriprogrammet, S-701 89, Örebro, Sweden.

Ordlista

List of terms

akademiker	university graduate	landområde	geographical area
andel	share	län	county
anställda	employees		
antal	number of	massa/papper	manufacture of pulp and paper
arbetskraftskostnader	labour costs	medelstora företag	medium sized enterprises
arbetsställe	establishment	metall/maskinindustri	manufacture of metal products, machinery and equipment
avkastning på eget kapital	return on adjusted equity		
avkastning på totalt kapital	return on total assets	nettoinvesteringar	net investment
		näringslivet	the business sector
balansomslutning	balance sheet total	omsättning	turnover
basindustri	basic industry		
bolagstyp	type of enterprise	procent	per cent
bransch	industry	produktionsbolag	producing enterprises
bruttoinvesteringar	gross investment		
		region	region
dotterbolag	subsidiary	resultat efter avskrivningar	profit/loss after depreciation
eget kapital	equity	resultat efter finansiella poster	profit/loss after financial income and expenses
export	exports	resultat före avskrivningar	profit/loss before depreciation
exportintensitet	export intensity	rörelsemarginal	net profit / turnover
externfakturering	sales to external customers		
familjeföretag	family-owned enterprise	samtliga	all
forskarutbildade	licenciates and doctors	små företag	small enterprises
forskning och utveckling	research and development	soliditet	equity ratio (solvency)
FoU-utgifter	R&D expenditure	stor	large
företag	enterprise	storkoncernerna	large manufacturing groups
företagsstorlek	size of enterprise	storlek	size
försäljning	sales	struktur	structure
försäljningsbolag	trading enterprises	största	largest
förädlingsvärde	value added	svenskägd	Swedish owned
handel	trade in goods		
hemmamarknadföretag	home market enterprises	tekniker	technician
hemnation	home country	tillverkningsindustri	manufacturing industry
		tjänster	services
industri	manufacturing industry	transportmedelsindustri	manufacture of transport equipment
industri för el och optik	manufacture of electrical and optical equipment		
insatsvaror	supplies/products in progress	utlandet	abroad
internationaliseringsgrad	degree of internationalisation	utlandsanställda	employees abroad
internationella företag	international enterprises	utlandsägd	foreign owned
internexport	internal exports		
		varuproduktion	production of commodities
justerat eget kapital	adjusted equity	verksamhet	business activity
		verkstadsindustri	manufacture of fabricated products, machinery and equipment
kemisk industri	manufacture of chemicals, petroleum products, rubber and plastic	årsverke	man-year
kommun	municipality		
koncern	enterprise group	ägarland	home country
koncernföretag	enterprise within the group		
koncernstorlek	size of enterprise group	övrig basindustri	other basic industry
kunder	customers	övriga	other

Definitioner

Avkastning på eget kapital = Resultat efter finansiella intäkter och kostnader i procent av justerat eget kapital

Avkastning på totalt kapital = Resultat efter finansiella intäkter i procent av balansomslutning

Exportintensitet = Export i procent av omsättning

Förädlingsvärde = Resultat före avskrivningar med tillägg av arbetskraftskostnader

Rörelsemarginal = Resultat efter avskrivningar i procent av omsättning

Soliditet = Justerat eget kapital i procent av balansomslutning

Branschförteckning

Branschindelningen är gjord i enlighet med Standard för Svensk Näringsgensindelning, SNI 92, vilken är anpassad till EUs näringsgrensindelning, NACE Rev. 1.

01-05	Jordbruk, skogsbruk, fiske
10-37	Utvinnings- och tillverkningsindustri
10-14	Utvinning av mineral
15-37	Tillverkningsindustri
15-16	Livsmedels-, dryckesvaru- och tobaksvaruframställning
17-19	Textil- och beklädnadsvarutillverkning, tillverkning av läder och lädervaror
20	Trävarutillverkning
21	Massa-, pappers- och pappersvarutillverkning
22	Förlagsverksamhet, grafisk produktion och reproduktion av inspelningar
23	Tillverkning av stenkolsprodukter, raffinerade petroleumprodukter och kärnbränsle
24	Tillverkning av kemikalier och kemiska produkter
25	Tillverkning av gummi- och plastvaror
26	Tillverkning av icke-metalliska mineraliska produkter
27	Stål- och metallframställning
28-35	Verkstadsindustri
28	Tillverkning av metallvaror utom maskiner och apparater
29	Tillverkning av maskiner som ej ingår i annan underindelning
30	Tillverkning av kontorsmaskiner och datorer

Definitions

Return on adjusted equity is profit or loss after financial income and expenses in per cent of adjusted equity

Return on total assets is profit or loss after financial income, but before financial expenses, in per cent of balance sheet total

Export intensity is export in per cent of turnover

Value added is gross profit or loss before depreciation plus labour costs

Net profit / turnover is profit or loss after depreciation in per cent of turnover

Equity ratio (solvency) is adjusted equity in per cent of balance sheet total

List of activities

The classification by activities has been made according to the Swedish Standard Classification of Economic Activities (SNI), which is based on the statistical classification of economic activities in the European Union, NACE Rev. 1.

01-05	Agriculture, forestry and fishing
10-37	Mining, quarrying and manufacturing
10-14	Mining and quarrying
15-37	Manufacturing
15-16	Manufacture of food, beverage and tobacco
17-19	Textile, wearing apparel and leather industries
20	Manufacture of wood and wood products
21	Manufacture of pulp, paper and paper products
22	Publishing, printing and reproduction of recorded media
23	Manufacture of coke, refined petroleum products and nuclear fuel
24	Manufacture of chemicals and chemical products
25	Manufacture of rubber and plastic products
26	Manufacture of other non-metallic mineral products
27	Manufacture of basic metals
28-35	Manufacture of fabricated products, machinery and equipment
28	Manufacture of fabricated metal products except machinery and equipment
29	Manufacture of machinery and equipment
30	Manufacture of office machinery and computers

31	Tillverkning av andra elektriska maskiner och artiklar	31	Manufacture of electrical machinery and apparatus
32	Tillverkning av teleprodukter	32	Manufacture of radio, television and communication equipment and apparatus
33	Tillverkning av precisionsinstrument, medicinska och optiska instrument samt ur	33	Manufacture of medical, precision and optical instruments, watches and clocks
34	Tillverkning av motorfordon, släpfordon och påhängsvagnar	34	Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers
35	Tillverkning av andra transportmedel	35	Manufacture of other transport equipment
36-37	Övrig tillverkningsindustri	36-37	Other manufacturing industry
40-41	El-, gas- värme- och vattenförsörjning	40-41	Electricity, gas and water supply
45	Byggverksamhet	45	Construction
50-99	Tjänsteverksamhet	50-99	Service sector
50	Handel med och service av motorfordon, detaljhandel med drivmedel	50	Sales and maintenance of motor vehicles, retail sale of fuel
51	Parti- och agenturhandel utom med motorfordon	51	Wholesale trade and commission trade except of motor vehicles
52	Detaljhandel utom med motorfordon, reparation av hushållsartiklar och personliga artiklar	52	Retail trade, repair of personal and household goods
55	Hotell- och restaurangverksamhet	55	Hotels and restaurants
60	Landtransport, transport i rörsystem	60	Land transport, transport via pipelines
61	Sjötransport	61	Water transport
62	Lufttransport	62	Air transport
63	Stödtjänster till transport, resebyråverksamhet	63	Supporting and auxiliary transport activities, activities of travel agencies
64	Post och telekommunikationer	64	Post and telecommunications
65-67	Finansiell verksamhet	65-67	Financial intermediation
70	Fastighetsverksamhet	70	Real estate activities
71	Uthyrning av fordon och maskiner utan bemanning samt av hushållsartiklar oeg varor för personligt bruk	71	Renting of machinery and equipment without operator and of personal and household goods
72	Databehandlingsverksamhet m.m.	72	Computer and related activities
73	Forskning och utveckling	73	Research and development
74	Andra företagstjänster	74	Other business activities
75-99	Övrig tjänsteverksamhet	75-99	Other service activities
0	Ej branschkodade företag	0	Activity code unknown

Landförteckning

List of countries

Afrika	Africa	Liechtenstein	Liechtenstein
Amerika	America	Lettland	Latvia
Asien	Asia	Litauen	Lithuania
Central- och Östeuropa	Central and Eastern Europe	Luxemburg	Luxembourg
Europa	Europe		
EU	European Union	Malaysia	Malaysia
Latinamerika	Latin America	Mexiko	Mexico
NAFTA	North American Free Trade Association	Mocambique	Mocambique
Norden	Nordic Countries	Nederländerna	The Netherlands
Oceanien	Oceania	Norge	Norway
		Nya Zeeland	New Zealand
Angola	Angola	Peru	Peru
Argentina	Argentina	Polen	Poland
Australien	Australia	Portugal	Portugal
Belgien	Belgium	Ryssland	Russia
Brasilien	Brazil		
Chile	Chile	Saudiarabien	Saudi Arabia
Colombia	Colombia	Schweiz	Switzerland
		Singapore	Singapore
		Slovakien	Slovakia
Danmark	Denmark	Spanien	Spain
		Storbritannien	United Kingdom
Estland	Estonia	Sydafrika	South Africa
Filippinerna	Phillipines	Taiwan	Taiwan
Finland	Finland	Tanzania	Tanzania
Frankrike	France	Thailand	Thailand
		Tjeckien	Czech Republic
Ghana	Ghana	Tyskland	Germany
Grekland	Greece		
Hongkong	Hong Kong	Ungern	Hungary
		USA	USA
Indien	India	Venezuela	Venezuela
Indonesien	Indonesia		
Irland	Ireland	Zimbabwe	Zimbabwe
Italien	Italy		
		Österrike	Austria
Japan	Japan		
Kanada	Canada		
Kina	China		
Kuwait	Kuwait		

Swedish Industry and Industrial Policy 1996

har anlönt från pressarna. Den årliga rapporten från NUTEK Analys *Svenskt Näringsliv och Näringspolitik* finns nu i både en svensk och en engelsk upplaga.

Rapporten består av kortfattade och lättillgängliga analyser av näringslivets utveckling och struktur. Aktuella fakta om konjunkturläget och det svenska näringslivets internationella konkurrenskraft redovisas tillsammans med redovisningar av branscher.

Viktiga inslag i årets rapport är frågor om näringslivets tillväxt och betydelsen av infrastruktur. Särskilt belyses energisystemet, spridning av informationsteknologin, arbetsmarknadsläget och arbetskraftens kompetens.

Swedish Industry and Industrial Policy 1996 och *Svenskt Näringsliv och Näringspolitik 1996* kostar 200 kronor per rapport, exkl moms.

Rapporterna kan beställas genom:

NUTEK Förlag

Trycksaksexpeditionen
117 86 Stockholm

Ordertel: 08-681 92 98

Orderfax: 08-681 92 05